

Ὁ ὉΣΙΟΥΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥΣ

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ἔΤΗΣΙΑ ἔΚΔΟΣΙΣ ΤῆΣ ἹΕΡᾶΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚῆΣ
ΜΟΝῆΣ ὉΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἈΓΙΟΥ ὉΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ἔΤΟΣ 1994 ἈΡΙΘΜ. 19

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καί τῆς Ὑπεραγίας
Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγιωνύμου
Ἁγίου. Εἰς κοινήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

*

Περιέχον κείμενα ὀρθοδόξου δογματικῆς καί ἠθικῆς
διδασκαλίας, ὡς καί κείμενα περὶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ,
νήψεως καί νοερᾶς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἀγίῳ Ἁγίῳ
παράδοσιν, δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται
καί ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ.

*

Δαπάνη καί προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καί
συνεργασία καί ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων ἀγιορειτῶν
Πατέρων.

Η ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ

ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΩΝ (*)

Ο ὀρθόδοξος μοναχισμός παρουσιάζει τελευταίως ἄνθησι στὸν ἑλλαδικὸ χῶρο, τόσο ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὅσο καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Παράλληλα, μερὶς τῆς ἐκκοσμικευμένης κοινωνίας μας βάλλει ἐνίστιε δριμύτατα διὰ τῶν μέσων ἐπικοινωνίας καὶ δημοσιότητα κατὰ τοῦ μοναχισμοῦ.

Εἶναι φυσικὸ οἱ ἐκκοσμικευμένοι νεοἑλλήνες νά παρεξηγοῦν καὶ καταπολεμοῦν τὸν μοναχισμό, ἐφ' ὅσον αὐτοὶ μὲν εἶναι προσκολλημένοι στὸν νῦν αἰῶνα, ὁ δὲ μοναχισμὸς εἶναι πολίτευμα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Υπάρχουν δυστυχῶς καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ πού δέν κατανοοῦν καὶ δέν ἐκτιμοῦν δεόντως τὸν ὀρθόδοξο μοναχισμό. Τὸν θεωροῦν ὡς φυγὴ ἀπὸ τὸν κόσμον πού γίνεται γιὰ λόγους ψυχολογικοὺς (δειλία κλπ), ὡς ἰδιοτροπία ὀρισμένων θρησκοθήπων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη καὶ ὡς ἄρνησι προσφορᾶς στοῦ ποιμαντικὸ καὶ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

(*) Εἰσήγησις τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεωργίου εἰς τὸ Πανελληνίον Μοναστικὸν Συνέδριον εἰς Καλαμπάκαν, τὴν 18ην Ἀπριλίου 1990.

Όλοι αὐτοὶ παραγνωρίζουν ὅτι ὁ μοναχισμὸς εἶναι θεσμὸς ἐκκλησιαστικὸς πού βασιζέται στὸ Εὐαγγέλιο καὶ σέ παραδείγματα μεγάλων καὶ θεοφόρων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Παραγνωρίζουν ὅτι τοὺς μοναχικοὺς κανόνες ἐνομοθέτησαν Τοπικαὶ καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι καὶ σοφοὶ Πατέρες, ὅπως ὁ Μ. Βασίλειος. Λησμονοῦν ἀκόμη ὅτι ὁ μοναχισμὸς ἔδωσε στήν Ἐκκλησία πληθύν ὁσίων, πού εἶναι ἰσοστάσιοι τῶν ἁγίων μαρτύρων, καὶ ἀκόμη ὅτι ἡ λατρεία καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει ἔντιμο μοναχικὸ χαρακτῆρα. Τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴ π.χ. ἐορτάζουμε σχεδὸν κάθε Κυριακὴ γεγονότα καὶ πρόσωπα πού συνδέονται ἅμεσα μέ τὸν μοναχισμό.

Οἱ δύο ἅγιοι Ἱεράρχαι, γιὰ τοὺς ὁποίους μέ τίς εὐχές των θά ὀμιλήσουμε, ἔχουν κοινὸ χαρακτηριστικὸ τὴν πρὸς τὸν μοναχισμό ἀγάπη τους καὶ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ τους στήν μοναστικὴ θεολογία καὶ ζωή. ἤκμασαν ὁ πρῶτος τὸν 14ον αἰῶνα καὶ ὁ δεῦτερος στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

Τὸν 14ον αἰῶνα ὁ ὀρθόδοξος μοναχισμὸς ἐβάλλετο θεολογικά ἀπὸ τὸν δυτικὸ μοναχὸ Βαρλαάμ, πού ἐκπροσωποῦσε τὸν εἰσπηδῶντα τότε στήν καθ' ἡμᾶς ὀρθόδοξο Ἀνατολὴν δυτικὸ ἀνθρωποκεντρικὸ οὐμανισμό. Ὁ Βαρλαάμ δέν μπορούσε νά κατανοήσῃ τίς πνευματικὲς ἐμπειρίες τῶν ἁγιορειτῶν μοναχῶν λόγῳ ἐλλείψεως μοναχικῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῶν ἐσφαλμένων θεολογικῶν του προϋποθέσεων. Πῶς ἦταν δυνατόν νά δεχθῆ τίς ἐμπειρίες τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀκτίστου Φωτός, ἀφοῦ ἐπίστευε μετὰ τῆς Δύσεως κτιστὴ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ; Ὁ ἄνθρωπος κατ' αὐτὸν μπορούσε νά γνωρίσῃ τὸν Θεό, ἀλλὰ διανοητικὰ διὰ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας.

Ἐάν οἱ ἀπόψεις τοῦ Βαρλαάμ ἐπικρατοῦσαν, ὁ ὀρθόδοξος μοναχισμὸς θά ἔπαυε νά εἶναι ὀρθόδοξος. Ἀπὸ ἡσυχαστικὸς καὶ

θεωρητικός θά γινόταν ἀκτιβιστικός, ἐγκοσμοκρατικός καί ἀνθρωποκεντρικός. Ἄλλὰ καί ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία θά ἔχανε τό δῶρο τῆς θεώσεως.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μέ προφητικό ζῆλο ἀντέκρουσε τίς κακοδοξίες τοῦ Βαρλαάμ καί βασιζόμενος στήν Ἁγία Γραφή καί στούς πρό αὐτοῦ Πατέρας ἐθεολόγησε διάκρισι οὐσίας καί ἐνεργειῶν στόν Θεό, ἄκτιστες τίς ἐνέργειες καί τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, καί δυνατότητα τοῦ Χριστιανοῦ μεθέξεως καί ἐμ πειρίας τῆς ἀκτίστου Χάριτος ὑπό ὀρισμένες προϋποθέσεις (κάθαρσι ἀπό τά πάθη, συμμετοχή στά Μυστήρια, καθαρά προσευχή).

Ὡς ἰσοστάσιος τῶν προγενεστέρων μεγάλων Πατέρων, ὅπως τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, διέσωσε τήν ὀρθόδοξο θεολογία καί ζωή ἀπό τήν νοθεία τῆς ἐκκοσμικεύσεως καί τοῦ ἀνθρωποκεντρισμοῦ καί ἔδωσε στούς ὀρθοδόξους, καί μάλιστα στούς ὀρθοδόξους μοναχοῦς, τήν δυνατότητα νά συνεχίσουν νά βιώνουν τήν ὀρθόδοξο ἡσυχαστική νηπτική παράδοσι. Εὐχαριστοῦμε τόν ἅγιο Γρηγόριο γι' αὐτή τήν ἀναντικατάστατη προσφορά του καί τόν παρακαλοῦμε νά πρεσβεύη στόν Κύριο οἱ σημερινοί μοναχοί τοῦ 20οῦ αἰῶνος, παρά τήν ἀδυναμία μας καί τίς ἐπιδράσεις τῆς ἐποχῆς, νά συνεχίσουμε τήν παράδοσι αὐτή, τήν μόνη γνησία ὀρθόδοξο μοναχική παράδοσι.

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος στίς ἀρχές τοῦ αἰῶνος μας ἀνεδείχθη προστάτης καί ἀνακαινιστής τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος. Τά ρεύματα τοῦ ἀνθρωποκεντρικοῦ οὐμανισμοῦ, πού τόν 14ον αἰῶνα εἶχαν ἀρχίσει νά εἰσβάλλουν στήν Ἀνατολή, τώρα ἐπικρατοῦν στό νεοελληνικό κράτος. Ἀποκομμένο τό νεοελληνικό κράτος ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τό Ἅγιον Ὅρος ἦταν ἐκτεθειμένο στήν εἰσβολή τῆς ἐκκοσμικεύσεως (ἀπεκκλησιοποιήσεως).

Οἱ Βαυαροὶ καὶ οἱ νεοέλληνες δυτικόπληκτοι λόγοι καὶ πολιτικοὶ ἔκαναν ὄ, τι μποροῦσαν γιὰ νὰ ἐκκοσμικεύσουν τὸ νεοελληνικὸ κράτος. Εἶναι γνωστοὶ οἱ κατὰ τοῦ μοναχισμοῦ διωγμοί. Δέν θά ἀναφερθῶ σ' αὐτούς, γιὰ νὰ μὴ ἀναξέσω πληγές. Οἱ διαμαρτυρίες τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Κωνστ. Οἰκονόμου καὶ ἀργότερα τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ἄλλων Ὀρθοδόξων, πού ἦσαν φορεῖς τῆς Παραδόσεως, δέν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν.

Ὁ μοναχισμὸς, σύμφωνα μέ τίς ιδέες τους, ὡς ἄχρηστο εἶδος, ὡς μὴ παραγωγικὸ καὶ ἄρα κοινωνικῶς ἀνωφελές, ἔπρεπε νὰ συρρικνωθῆ μέχρι τελείας ἐξαφανίσεώς του.

Στὴν πολὺ ἀξιόλογη κριτικὴ πού ἔγραψε ὁ μακαρίτης διαπρεπὴς φιλόλογος Βασίλειος Λαούρδας γιὰ τὸ σημαντικὸ βιβλίον τοῦ Κωστῆ Μπαστιᾶ "Ὁ Παπουλάκος", καὶ στὴν ὁποία ἀναφέρεται στὴν πνευματικὴ πορεία τοῦ Γένους μετὰ τὸ 1821, ἐπισημαίνει τὴν ἀποξένωσι τῆς θεολογίας ἀπὸ τὴν φυσικὴ τῆς κοιτίδα, τὸν μοναχισμὸ· τὴν ἀνάπτυξι πνευματικῶν κινήματων ἐρήμην τοῦ μοναχισμοῦ· καὶ γενικώτερα τὴν ἀποξένωσι τῆς παιδείας ἀπὸ τίς ὀρθόδοξες παραδόσεις τοῦ Γένους.

«Ἐκεῖνο πού ἔλειψε», γράφει, «εἶναι οἱ μεγάλες ἐστίες πνευματικότητας πού εἶχε ἄλλοτε τὸ ἔθνος καὶ πού τώρα δέν ἔχει, γιατί ἡ κοσμικότητα ξεχείλισε στή θεολογία καὶ στὴν Ἐκκλησία. Ὅταν μιλάω γιὰ ἐστία πνευματικότητας ἐννοῶ βέβαια... τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἀπὸ ἐκεῖ θά ἔπρεπε νὰ ζοῦσαν καὶ νὰ τρέφονταν οἱ θεολόγοι μας καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μας ἄνδρες».⁽¹⁾

Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάστασις κυρίως στά χρόνια τοῦ ἁγίου Νεκταρίου. Σήμερα ὑπάρχουν, δόξα τῷ Θεῷ, ἐνθαρρυντικὰ σημεῖα ἀλλαγῆς.

---

1. Βασίλ. Λαούρδα, "Ἐνα σχόλιον στὸν "Παπουλάκο" τοῦ Κ. Μπαστιᾶ, Β' ἐκδοσις, ἐπιμέλεια Μον. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Θεσσαλονίκη 1979, σελ. 26.

Σ' αὐτή τήν ἀντιμοναχική ἐποχή, ὁ σοφός καί ἅγιος ἐπίσκοπος Νεκτάριος Πενταπόλεως ὀδηγούμενος ἀπό τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατηύθυνε μερικές ταπεινές γυναῖκες, πού ἐξωμολογοῦντο σ' αὐτόν, πρὸς τόν μοναχισμό καί ἴδρυσε χάριν αὐτῶν τήν Ἱ. Μονή τῆς Ἁγίας Τριάδος στήν Αἴγινα. Ἦταν τότε διευθυντής τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Λειτουργοῦσε καί ἔκκρυπτε ἀνελλιπῶς καί ἐπισταμένως σέ ἰ. ναούς τῆς τότε Μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Συνέγραψε βιβλία ἐποικοδομητικά καί θεολογικά. Δέν γνωρίζω πολυγραφότερο ἱεράρχη τῆς ἐποχῆς του. Ἐσφλέγετο ἀπό τόν πόθο νά φωτισθῆ ὁ λαός μας μέ τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου. Παράλληλα ὅμως ἐργαζόταν ἀόκνως γιά τήν ἴδρυσι τῆς Μονῆς καί τήν πνευματική προαγωγή τῶν μοναζουσῶν. Ὁ διάβολος ἐφθόνησε τόν ἀγῶνα τοῦ Ἁγίου καί ἔτσι ὑπέστη πολλούς διωγμούς καί θλίψεις, τίς ὁποῖες ὑπερνικοῦσε μέ τήν γνωστή του ταπεινῶσι καί ὑπομονή. Ἡ Μονή του ἀνεγνωρίσθη ἔπίσημα ἀπό τήν διοικοῦσα Ἐκκλησία τέσσερα χρόνια μετὰ τήν κοίμισί του. Ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς γῆς δέν χάρηκε τήν ἀναγνώρισί αὐτή, γιά τήν ὁποία ἔγραφε θερμά παρακλητικά γράμματα στόν τότε Μητροπολίτη Ἀθηνῶν καί στήν Ἱερά Σύνοδο.

Καθώς ἡ ἀδελφότης τῆς Μονῆς νύξανε, ἔβλεπε τήν ἀνάγκη ὑπάρξεως πνευματικοῦ πού θά ἀνελάμβανε ἐκ τοῦ πλησίον καί συστηματικῶς τήν διαποίμανσι τῶν ἀνωρίμων καί ἀρχαρίων μοναζουσῶν. Γράφει ὁ ἴδιος ὅτι, ἐνῶ εἶχε πόθο νά ἀποσυρθῆ στήν Μονή τοῦ Προδρόμου τῆς Σκοπέλου πρὸς μονασμόν, ἀναγκάζεται νά ἐγκαταβιώσῃ στήν νεοσύστατη Μονή τῆς Ἁγίας Τριάδος, χάριν τῆς ὁποίας καί παραιτεῖται ἀπό τήν διεύθυνσι τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Τό παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου καί τό κῦρος του στόν ὀρθόδοξο λαό μας, καί μάλιστα μετὰ τήν ὀσιακή κοίμισί του καί

τίς θαυματουργίες του, συνετέλεσε ἀσφαλῶς στήν στροφή πολλῶν εὐσεβῶν καί μάλιστα γυναικῶν πρὸς τόν μοναχισμό, μέ ἀποτελέσμα τήν σημερινή ἄνθησι.

Θεωρῶ τόν ἅγιο Νεκτάριο πρωτεργάτη τῆς ἀνθήσεως τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ στήν πατρίδα μας καί ὡς ἐκ τούτου σημαντικόν παράγοντα ἀναχαιτίσεως τῆς ἐκκοσμικεύσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικό ὅτι ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὡς πνευματεμόρος ἔθεσε καί τίς ὀρθές θεολογικές καί πνευματικές βάσεις τοῦ κοινοβίου του καί κατ' ἐπέκτασιν τοῦ νεοελληνικοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ. Στίς ἐπιστολές πρὸς τίς μοναχές του, τίς ὁποῖες ἔστειλλε ἐνῶ ἀκόμη διατελοῦσε διευθυντής τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, καί σέ ὠρισμένα ἄλλα κείμενά του διετύπωσε διδασκαλία καί ἀρχές σύμφωνες μέ τήν μακραίωνα παράδοσι τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ.

Χαρακτηριστική τοῦ πόθου τοῦ Ἁγίου νά δώσῃ πατερική γραμμή στήν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς του εἶναι ἡ ἐπιστολή του πρὸς τόν μακαριστό Γέροντα Δανιήλ τόν Κατουνακιώτη, στήν ὁποία μέ βαθειά ταπείνωσι γράφει: «Θέλετε μέ ὑποχρεώσει μεγάλως, ἐάν εὐαρεστηθῆτε νά γράψετε λόγον τινα συνέσεως πνευματικῆς πρὸς τάς παρθένους πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῶν. Ἡ ὑμετέρα ἐπιστολή ἡ ὑπό τῆς πράξεως καί θεωρίας ὑπηγορευμένη ἔσται αὐταῖς ἐστερημέναις τοιαύτης ζώσης διδασκαλίας πνευματικῶν ἐντρύφημα καί ἀληθῶς στήριγμα πνευματικόν».⁽²⁾

Ο ἅγιος Γρηγόριος καί ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἔτυχαν διαφορετικῆς παιδείας καί ἀνδρώθηκαν σέ διαφορετικά πνευματικά περιβάλ-

---

2. Δανιήλ Κατουνακιώτου, Ἁγγελικός Βίος, σελ. 182.

λοντα. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος δέν προϋποθέτει τό ἡσυχαστικό καί φιλομόναχο περιβάλλον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 14ου αἰῶ-
νος καί τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Τό θαυμαστό εἶναι ὅτι ἐμφορεῖται
ἀπό τό ἴδιο φιλομόναχο πνεῦμα καί ἐκφράζει κοινές ἐμπειρίες
μυστικῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς μέ τόν ἅγιο Γρηγόριο.

Καί οἱ δύο Ἅγιοι ἐγκαταλείπουν νεώτατοι τόν κόσμον γιά νά
ἐγκαταβιώσουν σέ ἱερά φροντιστήρια. Ἡ ἀγάπη μάλιστα τοῦ ἁ-
γίου Γρηγορίου πρὸς τόν μοναχισμό εἶναι τόση, ὥστε εἰκοσαετῆς
στήν ἡλικία, πρὶν ἐγκαταβίωσῃ στό Ἅγιον Ὄρος, ὄδνηεῖ σέ
μοναστήρια τούς συγγενεῖς του. Γράφει ὁ βιογράφος τοῦ ἁγίου
Φιλόθεος ὁ Κόκκινος (κατά μετάφρασι τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ
Παρίου):

«Ὁ Γρηγόριος λοιπόν, περνῶντας ἤδη τούς εἴκοσι χρόνους
τῆς ἡλικίας του καί σπουδάζοντας ὡς εἶπομεν εἰς τὴν ἀναχώρησιν,
δέν ἔκρινεν εὐλογον νά κάμῃ μόνον ἐδικόν του τό καλόν, οὐδέ
μόνον τό ἐδικόν του ἐφρόντιζε, κατὰ τόν θεῖον Ἀπόστολον, ἀλλά
καί τό τῶν ἄλλων· λοιπόν πρῶτον εὐθύς ἐφρόντισε νά καταπέισῃ
ὅλους τοῦ ὁσιπίου τοῦ ἄνδρας ὁμοῦ καί γυναῖκας νά ἀρνηθοῦν
τόν κόσμον καί τά ἐγκόσμια καί νά ἐπιθυμήσουν τὴν ἄνω φιλο-
σοφίαν, τοῦτέστι τὴν ἀγγελικὴν ζωὴν· καί οὐ μόνον τούτους,
ἀλλά καί τούς πλέον πλησιεστέρους του συγγενεῖς, καί κοντά εἰς
τούτους καί τούς πλέον καλοπροαιρέτους καί γνωστικούς δούλους
των, καί ἀφοῦ τοῦτο ἐκατέρωθωσεν καί τούς ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν
ὕλην καί τὴν πλάνην τοῦ κόσμου καί τούς ἐκατάστησεν εἰς μο-
ναστήρια συναριθμῶντας τους εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν, τότε
καί αὐτός μέ τοιαῦτα καλά προοίμια καί μέ τόσον πολὺν πλοῦτον
τῆς ἀρετῆς ἐβγαίνει ἀπὸ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν καί ἀπὸ τὴν
πατρίδα του διὰ τὴν θαυμαστὴν πραγματεῖαν τῶν μεγάλων καί

ὑπερφυσικῶν κατορθωμάτων, ἔχοντας μέ λόγου του μοναχούς τούς δύο του ἀδελφούς».⁽³⁾

Ἄλλά καί ὁ ἅγιος Νεκτάριος σέ ἡλικία 27 ἐτῶν ἐγκαταβιώνει στήν ἐν Χίῳ Νέα Μονή, ὅπου παραμένει ἐπί τριετίαν ὑποτασσόμενος, ἀσκούμενος καί ἀγιαζόμενος.

Ἐκ πείρας καί οἱ δύο Ἅγιοι ὁμιλοῦν γιά τήν ἀξία τῆς παρθενικῆς ζωῆς. Γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος στήν κατά Χριστόν Νομοθεσία: «Ἄν μπορεῖς, ἄσκησε τήν παρθεσία, γιά νά μπορέσεις νά γίνεις ὀλοκληρωτικά τοῦ Θεοῦ καί νά προσκολληθεῖς σ' Αὐτόν μέ τέλεια ἀγάπη, παραμένοντας πάντοτε κοντά Του σ' ὅλη σου τή ζωή καί φροντίζοντας διαρκῶς χωρίς περισπασμό τά τοῦ Κυρίου, προαπολαμβάνοντας τή μέλλουσα ζωή καί ζώντας σάν ἄγγελος Θεοῦ πάνω στή γῆ. Γιατί ἡ παρθεσία εἶναι γνώρισμα τῶν Ἄγγέλων καί μέ αὐτούς ὁμοιώνεται ὅσο εἶναι δυνατῶ, ἐνῶ ἔχει σῶμα, ἐκεῖνος πού ἐπιδιώκει τήν παρθεσία. Ἡ μᾶλλον, πρῖν ἀπό αὐτούς, ἐξομοιώνεται μέ τόν Πατέρα πού γέννησε μέ παρθεσία τόν Υἱό πρό πάντων τῶν αἰῶνων, καί μέ τόν παρθένο Υἱό πού προῆλθε στήν ἀρχή μέ γέννηση ἀπό παρθένο Πατέρα καί πού γεννήθηκε σωματικά τόν κατάλληλο καιρό ἀπό Παρθένο Μητέρα, καί μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα πού προβάλλεται μόνο ἀπό τόν Πατέρα ὄχι μέ γέννηση, ἀλλά μέ ἐκπόρευση, μέ τρόπο ἀνείπωτο. Μέ αὐτόν τόν Θεό ἐξομοιώνεται καί ἐνώνεται μέ ἄφθαρτο γάμο ἐκεῖνος πού διάλεξε τήν ἀληθινή παρθεσία καί παρθενεύει στήν ψυχή καί στό σῶμα καί ὁμορφαίνει ὅλες τίς αἰσθήσεις καί τό λόγο καί τή διάνοια μέ τά κάλλη τῆς παρθεσίας».⁽⁴⁾

3. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί ὁ Ἀντίπαπας, ἔκδ. Ὁρθοδόξου Κυψέλης, Θεσσαλονίκη 1981, σελ. 50.

4. Φιλοκαλία, τ. Δ, μετάφρασις Ἁ. Γαλίτη, ἔκδ. Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσσαλονίκη 1987, σελ. 276-277.

Τὴν παρθενικὴ ζωὴ ἐκθειάζει καὶ στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν μοναζούσαις Ξένην.

Ἡ ἐπιστολιμαία διατριβὴ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὴν μοναχὴ Εὐσεβία ἀποτελεῖ ἐγκώμιο τῆς παρθενίας, ὅπου μεταξύ ἄλλων γράφει:

«Τὴν κλῆσίν σου βεβαίωσον, τὴν ὁμολογίαν σου φύλαξον, τὴν πίστιν σου πληροφόρησον, τὴν ἐλπίδα σου ἀσφάλισον, τὴν ἀγάπην σου μαρτύρησον, τὴν πολιτείαν σου ἄμεμπτον τήρησον, ἵνα ἀρέσῃς τῷ Κυρίῳ. Αὕτη ἡ φροντίς πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀδιάλειπτος μελέτη τῆς παρθένου. Ταύτην συνιστᾷ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τῇ παρθένῳ. Ἡ παρθένος ἡ τὸν Θεὸν ἀγαπήσασα καὶ αὐτὸν ὡς νυμφίον ἐπιποθήσασα καὶ αὐτῷ ἀφιερωθείσα καὶ αὐτῷ ζῶσα οὐκέτι ἑαυτῇ ζῆ, ζῆ δὲ ἐν αὐτῇ Χριστός καὶ αὐτῷ συσταυροῦται καὶ συνθάπτεται καὶ συνανίσταται, αὐτῷ διαλέγεται καὶ πρὸς αὐτὸν ἀτενίζει, πρὸς αὐτὸν τὴν ψυχὴν αἶρει καὶ πρὸς αὐτὸν καρδίαν καὶ διάνοιαν ἀνυφοῖ, αὐτοῦ τὸ γλυκύτατον ὄνομα προφέρουσι τὰ ἀγνά αὐτῆς χεῖλη ἐν παντί καιρῷ, ἀπὸ δὲ τοῦ στήθους αὐτῆς θερμοὶ ἀναπέμπονται στεναγμοὶ ὡς ἀδιάλειπτοι ὕμνοι πρὸς τὸ ὕψος τῆς θείας ἀγάπης ἀναπεμπόμενοι, αὐτοῦ τὸ θεῖον ὄνομα ἀδιάλειπτος ἐγένετο μελέτη τῆς τρωθείσης ἐκ τῆς θείας ἀγάπης καρδίας της, πᾶς παλμός τῆς καρδίας της μίαν ἀναμέλπει εὐχὴν, ἡ ἀναπνοὴ αὐτῆς συνοδεύεται ἀεὶ μὲ μίαν ἐπίκλησιν τοῦ θεοῦ ὀνόματος, ἐν αὐτῷ ζῆ, ἐν τῇ ἀγάπῃ αὐτοῦ κινεῖται καὶ ἐν αὐτῇ διαμένει».⁽⁵⁾

---

5. Ἐπιστολιμαία διατριβὴ πρὸς Εὐσεβίαν Μοναχὴν, ἀπὸ τὸ βιβλίον «Τὸ Γνωθὶ σαυτὸν».

Καί σέ ἄλλα σημεῖα τῶν ἐπιστολῶν του ἐπαινεῖ τήν παρθενία καί διδάσκει ἀκολουθῶν τόν ἀπόστολον Παῦλον ὅτι κύριος σκοπός τῆς παρθένου εἶναι νά ἀρέσῃ τῷ Κυρίῳ.⁽⁶⁾

Σκοπός τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ μοναχοῦ ἀπό τόν κόσμον εἶναι πρῶτον ἡ κάθαρσις ἀπό τά πάθη, κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο, διά τῆς ἀποφυγῆς τῶν αἰτιῶν πού ἀναζωπυροῦν τά πάθη. Σέ ὁμιλία του πού ἐξεφώνησε στους μοναχοὺς τῆς Μονῆς τοῦ Προδρόμου κατά τήν πανηγύρι τῆς Μονῆς, εἶπε μεταξύ ἄλλων:

«Διά τοῦτο φεύγομεν καί ἡμεῖς τόν κόσμον καί καταφυγὴν εὐρίσκομεν τά ἀφιερωμένα ταῦτα τῷ Θεῷ τῆς ἀρετῆς φροντιστήρια, καί οὕτω διαδιδράσκομεν τούς ἀνηλεεῖς δορυφόρους καί μαχαιροφόρους ἐκείνου, τά τῶν παθῶν ὑπεκκαύματα, δι' ὧν τόν πνευματικόν ἐπιφέρει θάνατον, τοῦ Θεοῦ χωρίζων τόν ἄνθρωπον... Διά τοῦτο τόν τῆς Χάριτος Πρόδρομον οἱ Πατέρες μιμούμενοι, τῷ κόσμῳ ἀποταξάμενοι καί τήν συναυλίαν φυγόντες τῶν αὐτῷ προσκειμένων, οἱ μὲν τήν ἔρημον ὤκησαν καί πολλοὺς τῶν ἔπειτα γεγονότων πρὸς ταύτην εἴλκυσαν· οἱ δέ περιτειχίσμασιν ἱεροῖς ἐνασκήσαντες καί συνοδίας πνευματικὰς ἐν αὐτοῖς συνεστήσαντο, αἷς ἡμεῖς ἄλλοτε ἄλλος κατά ζῆλον ἐκείνων ἐναρμοζόμενοι, τοῖς ἱεροῖς τούτοις ἐμβιοῦμεν σπηκοῖς».⁽⁷⁾

Ἐναφερόμενος ὁ ἅγιος Νεκτάριος στὸν ἀγῶνα τοῦ μοναχοῦ, γράφει ὅτι εἶναι «ἀγὼν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ἥτοι ἀγὼν πρὸς τὸν ἐγωϊσμόν καί πρὸς τά πάθη τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος... ἀγὼν πρὸς τόν κόσμον, ἥτοι τὰς ἐκ τοῦ κόσμου παραστάσεις, καί... ἀγὼν πρὸς τόν ἀντίπαλον καί ἀρχαῖον ἐχθρόν».⁽⁸⁾

---

6. Ἐπιστολαὶ 36 καί 49 ἐν: Μητροπολίτου Τίτου Ματθαίου, Ἅγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, Κατηχητικαὶ Ἐπιστολαί, Ἀθήναι 1984.

7. Ὁμιλία Μ', ἐκδ. Ε.Π.Ε., ἔργα Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, τ. 10, σελ. 542-544.

8. Ἐπιστολή 124, ἐνθ' ἄνωγ.

Σέ ἄλλη ἐπιστολή του πρὸς τὴν μοναχὴ Ξένη, τὴν Ἠγουμένη τῆς ἀδελφότητος, ἀναλύει τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐγωισμοῦ μέ βαθειὰ γνῶσι τῶν ψυχικῶν ἀρρωστημάτων τῶν ἀσκουμένων σέ κοινόβιο μοναχῶν:

«Ταῦτα λέγω, διὰ νά δείξω ὑμῖν ποῦ πρέπει νά στραφῆτε καί τί νά ἐπιζητῆτε, ὅπως φθάσετε ἀσφαλῶς εἰς τό ἐπιζητούμενον τέλος. Ἀγωνίζεσθε πρὸ πάντων εἰς τό νά ταπεινώσετε τόν ἐγωισμόν σας. Αὕτη εἶναι ἡ ἀρχή τῆς αὐταπαρνήσεως καί τῆς ἐπικρατήσεως ἐν ὑμῖν τοῦ θείου θελήματος.

Εὔχομαι πᾶσαι νά κατισχύσετε ἐν τῷ κατὰ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ἀγῶνι, ὁ ὁποῖος εἶναι κρατερός· διότι ὁμοιάζει τὴν πολυκέφαλον ὕδραν, τῆς ὁποίας ὅταν κόψης μίαν κεφαλὴν, φύεται ἑτέρα ὑπὸ ἄλλην μορφήν καί ἄλλον χαρακτῆρα. Διὰ τοῦτο ἐν ᾧ κατορθοῦμεν καί ἀφήνομεν τόν κόσμον καί τὰ ἐν κόσμῳ καί ἀρνούμεθα τῷ σώματι πᾶσαν ἀπόλαυσιν καί ταλαιπωροῦμεν αὐτό, ἵνα μὴ ποιήσωμεν τό θέλημα αὐτοῦ, βλέπομεν ἐξαίφνης νά παρουσιάζηται ὡς ψυχικὴ νόσος, καί συνηθέστατα ὡς ἀπειθεια, παρακοή, ὡς σύνεσις, ὡς γνῶσις, ὡς φρόνησις, ὡς αὐταρέσκεια, ὡς μεμψιμοιρία, καί τί πρῶτον ν' ἀριθμήσω, ὑφ' ὅλας ταύτας τὰς μορφὰς ὑποκρύπτεται ἡ ἀσχημία τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Ἐξετάσατε ὀλίγον μίαν ἐκάστην ἐξ αὐτῶν καί θέλετε ἀνακαλύψει τὴν δυσειδῆ μορφήν του, σπανιώτερον δέ παρουσιάζεται ὡς ἀπαίτησις, ὡς ἀξίωσις, ὡς δικαίωμα, ὡς ἐπιθυμία, καί σπανιώτατα ὡς κενοδοξία, φιλοδοξία καί τὰ λοιπά.

Ἦδη ταῦτα εἰσὶ ποικίλαι μορφαὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Ἦδη ἐκάστη ἐξ ὑμῶν ἄς ἐξετάσῃ ἑαυτὴν καί ἂν ἴδῃ ὅτι ἔχει τι ἐξ αὐτῶν, νά φροντίσῃ νά τό ἐκριζώσῃ, ἵνα μὴ φθάσῃ εἰς μεγαλύτερα πάθη καί χάσῃ τούς κόπους τῆς καί ἐργασθῇ εἰς μάτην.

Ἐπιθυμῶ ἐπίτηδες νά δοκιμάζης ἐνίοτε τάς ἀδελφάς, ὅπως ἐπιγινώσκης τόν βαθμόν τῆς αὐταπαρνήσεως των καί τόν βαθμόν τῆς ἐπικρατήσεως των ἐν τῷ κατὰ τοῦ ἐγωΐσμοῦ ἀγῶνι. Ἐπιθυμῶ νά γνωρίσωσιν αἱ ἀδελφαί ὅτι αὕτη εἶναι ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς ἀρετῆς καί ἄνευ ταύτης οὐδέν ἀγαθόν, ἄνευ τῆς νίκης ταύτης δέν στεφανοῦνται.

Εὐχομαι νά μάθω ὅτι ἅπασαι αἱ ἀδελφαί ἔλαβον ἐν τῷ ἀγῶνι τόν στέφανον τῆς νίκης κατὰ τοῦ ἐγωΐσμοῦ. Ταῦτα ἔγραψα πρὸς καρποφορίαν τῶν ἀγώνων σας».⁽⁹⁾

Ἡ κάθαρσις ἀπὸ τὰ πάθη καί τόν ἐγωΐσμόν δέν εἶναι ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ μοναχοῦ. Εἶναι ἡ προϋπόθεσις γιὰ νά ἐπιτύχη τὸ μακάριο τέλος, τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ μυστικὴ ἔνωσις. Γι' αὐτὴ τὴν ἔνωσις ὁμιλοῦν καί οἱ δύο θεοφόροι Πατέρες.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὸν ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχάζόντων πρῶτο λόγο του γράφει:

«Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἀποφεύγει τὴν ἐφάρμαρτο ζωὴ ὁ ἔραστής τῆς τελείας κοινωνίας τοῦ Θεοῦ καί ἐκλέγει τὴν μοναχικὴ καί ἀσυνδύαστο πολιτεία, καί μέ προθυμία ἐπιδίδεται στὰ ἄδυστα τῆς ἡσυχίας, χωρὶς φροντίδες βιοτικῆς καί μέριμνες, ἀπαλλαγμένος ἀπὸ κάθε ἄλλη κοσμικὴ σχέσις. Ἔτσι ἀφοῦ λύσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀπὸ κάθε δεσμοῦ μέ τὴν ὕλην, ὅσο αὐτὸ εἶναι ἐφικτό, συνάπτει τὸν νοῦν τοῦ μέ τὴν ἀδιάλειπτο προσευχὴν πρὸς τὸν Θεὸν καί δι' αὐτῆς, συγκεντρωμένος ὁλόκληρος στὸν ἑαυτὸν του, εὐρίσκει νέα καί ἀπόρρητο ἄνοδο στοὺς οὐρανοὺς, τὸν ἀψηλάφητο γνόφον τῆς κρυφιομύστου σιγῆς, ὅπως θὰ ἔλεγε κάποιος. Καί προσηλώνοντας ἐπακριβῶς τὸν νοῦν τοῦ σ' αὐτὸν μέ ἀπόρρητο ἡδονή, σέ κατάστασι ἀπλουσιότητος ἀλλὰ καί τελείας καί γλυκείας γαλήνης καί πραγ-

---

9. Αὐτόθι.

ματικῆς ἡσυχίας καί ἀφθελγίας, ὑπερίπταται πάνω ἀπό ὅλα τά κτιστά. Ἔτσι δέ ἀφοῦ ἐξέληθαι ἀπό τόν ἑαυτό του καί γίνη ὀλόκληρος τοῦ Θεοῦ, βλέπει τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί θεᾶται Θεῖο φῶς, πού ἐλάχιστα ὑποπίπτει σέ αἴσθησι ὡς αἴσθησι, εἶναι δέ χαριτωμένο καί ἱερό θέαμα ἀσπίλων ψυχῶν καί νόων».⁽¹⁰⁾

Παρόμοια διδάσκει καί ὁ ἅγιος Νεκτάριος: «Καθῆκον ἄρα ἔχομεν πάντες οἱ ἄνθρωποι ἵνα ἐπιδιώκωμεν τήν εἰρήνην καί τόν ἁγιασμόν, ἀφ' οὗ ἄνευ αὐτοῦ ἀδύνατον νά ἴδωμεν τόν Κύριον. Τό καθῆκον τοῦτο πᾶσι μέν ἐπιβάλλεται, ἀλλά τοῖς μοναχοῖς ἰδιαίτατα, διότι τό πολίτευμα τοῦ μοναχοῦ ἐστίν ἀδιάλειπτος ἐπιζήτησις τοῦ Προσώπου τοῦ Θεοῦ καί ἐπιποθία Αὐτοῦ καί ἔρως σφοδρός πρὸς Αὐτόν, καί πρὸς Τοῦτον αἰετῶ σπεύδει. Ὁ μοναχός καί τήν καρδίαν αὐτοῦ Αὐτῷ καί μόνῳ προσφέρει ὡς θυσίαν καί προσφοράν ἁγίαν, ἀγνήν, τετελειωμένην ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ζῆ δέ ἀληθῶς οὐχί ἑαυτῷ, ἀλλά τῷ Κυρίῳ, ὁ δέ Κύριος ἐπισκέπτεται αὐτόν μυστικῶς καί ἀποκαλύπτεται μυστικῶς εἰς τούς ὀφθαλμούς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀφωσιωμένου Αὐτῷ μοναχοῦ, ὅστις λαμβάνει τόν ἀρραβῶνα τῆς Χάριτος τῆς μελλούσης ὄψεως τοῦ Προσώπου τοῦ Κυρίου. Ὁ μοναχός ὁ δὲ ἐλεεινότητος καί ἔριδας καί ταραχάς ἐστερημένος ταύτης τῆς Χάριτος τῆς μυστικῆς τοῦ Κυρίου ἐν τῇ καρδίᾳ ἀποκαλύψεως, διπλῆν ὑφίσταται τήν ἀπώλειαν· μίαν ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ ἐπί γῆς βίου του, ἥτοι τήν στέρνησιν τῆς μυστικῆς θείας ἀποκαλύψεως τῆς πλημμυρούσης τήν καρδίαν χαρᾶς καί εἰρήνης αἰδίου καί κινούσης αὐτήν εἰς σκιρτήματα καί παρεχούσης πληροφορίαν περὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν τῶν ἠτοιμασμένων αὐτῇ, καί δευτέραν τήν ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, ἥτις ἔσται αἰώνιος ἀπώλεια!»⁽¹¹⁾

10. Κατά ἰδικήν μας ἀπόδοσι, κείμενο ἐν Ε.Π.Ε., ἔργα Γρηγ. Παλαμᾶ, τ.-2, σελ 246.

11. Ἐπιστολή 44, ἐνθ' ἄνω.

Εἶναι γνωστή ἡ τοποθέτησις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου γιά τήν κοσμική παιδεία καί γνῶσι, τήν ὁποία ὁ δυτικός Βαβυλωνίαν θεωροῦσε προϋπόθεσι γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Ἐκφράζων τήν ἐμπειρία τῶν Ἁγίων θεωροῦσε ὄχι τήν ἀνθρωπίνη σοφία, ἀλλά τήν κάθαρσι τῆς καρδιᾶς ἀπό τά πάθη ἀναγκαία προϋπόθεσι, ὥστε νά μπορῇ ὁ ἄνθρωπος νά δεχθῇ τόν θεῖο φωτισμό καί τήν θεία ἔλλαμψι.

Ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Γρηγόριος τούς ἀντιπάλους του στόν Β΄ ὑπέρ τῶν ἱερῶς ἠσυχάζόντων λόγο του: «Πῶς δέ ὁ ἔσω ἄνθρωπος θά μπορούσε νά γίνη μοναχός ἀναλόγως μέ τήν ὑπερκείμενη ἐνιαία ζωή, ἐάν δέν ὑπερέβαινε τόν ἐπίκτητο κόσμον καί ὅλες τίς ἀνθρωπίνες μαθήσεις, καί κατά τρόπο ἐνιαῖο καί μοναχικό δέν ἀνατείνει σφοδρῶς τόν ἑαυτό του πρός τόν Θεό, πρᾶγμα πού καί ἡ ἀφαίρεσις τοῦ κόσμου τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς συμβολικῶς διδάσκει σ' ὅσους εἶναι ἱκανοί νά τά καταλαβαίνουν αὐτά;»⁽¹²⁾

Ἀπό τό ἴδιο πνεῦμα ἐμφορεῖται καί ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος, ὅπως φαίνεται ἀπό τήν ἀπάντησί του πρός τήν Ἡγουμένη Ξένη, ἡ ὁποία τόν εἶχε ἐρωτήσει γιά κάποια μοναχή πού, ὡς φαίνεται, ζητοῦσε μετά τήν εἴσοδό της στή Μονή νά σπουδάσῃ. Γράφει ὁ Ἅγιος:

«Εἰς τήν ἐπιστολήν σας μοί ἐγγράφετε περί τῆς γραμματικῆς καί περί τῆς γενομένης ἀναμνήσεως τῶν λόγων μου ὑπό τῆς Ἀκακίας. Τό πνεῦμα τῶν λόγων μου ἦτο κατά τήν ἔκφρασιν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Οὗτος λέγει ὅτι εἶναι σατανικόν τό μετά τό συνταχθῆναι τῇ τῶν Μοναχῶν πολιτείᾳ τραπῆναι εἰς ἐπιζήτησιν τῆς κατά κόσμον παιδείας, διότι ὁ τοιοῦτος ἀφίσι τήν θείαν, τήν ἐξ οὐρανοῦ σοφίαν, καταλείπει τήν ἐξ Ἀποκαλύψεως γνῶσιν καί ζητεῖ τήν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας γνῶσιν. Φρονῶ ὅτι ἐνταῦθα

12. Κατά ἰδικίν μας μετάφρασι, κείμενο ἐν Ε.Π.Ε, ἔργα Γρηγ. Παλαμά, τ. 2, σελ. 324.

πρόκειται περί εκείνων, οἵτινες καταλείπουσι τόν πόθον τῆς οὐρανίου γνώσεως καί τήν ἑαυτῶν φιλόσοφον ἐν τῇ Μονῇ διατριβήν, ἵνα διδαχθῶσι τήν ἀνθρωπίνην σοφίαν. Αὕτη ἀπομακρύνει αὐτούς τοῦ Θεοῦ καί ψύχει τήν ἀγάπην τῶν πρὸς τόν Κύριον. Ἀλλά τό διδαχθῆναι ὀλίγην γραμματικήν κατὰ τρόπον πρακτικόν πρὸς τό ὀρθῶς ἀναγινώσκειν καί γράφειν καί κατανοεῖν τά κείμενα τῶν Ἁγίων Γραφῶν, τοῦτο φρονῶ δέν ἀντιβαίνει πρὸς τό πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος, ἀφοῦ οὔτε ἐκ τῆς Μονῆς ἐξέρχεται ὁ σπουδάζων, οὔτε καταλείπει τόν βίον καί τόν θεῖον ἔρωτα, ἀλλά ἐν ὥρᾳ ἀναψυχῆς διδάσκεται πρακτικῶς καί μεθοδικῶς τούς τύπους καί τινες κανόνας τῆς γραμματικῆς.⁽¹³⁾ Ὅχι μόνον ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις, ἀλλά καί κάθε προσπάθεια διανοητικῆς ἢ συναισθηματικῆς ἢ ἠθικιστικῆς προσεγγίσεως τοῦ Θεοῦ, πού δέν προϋποθέτει τήν θεία Χάρι, ἐμποδίζει τήν γνησία ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ. Εὐστοχα γράφει ὁ ἅγιος Νεκτάριος:

«Ὁ ἀληθῶς τέλειος ἐν τῇ ἀρετῇ γίνεται τῇ θείᾳ συναντιλήψει ἐκτός σαρκός καί κόσμου, εἰσέρχεται ἀληθῶς εἰς ἕτερον πνευματικόν κόσμον, ἀλλ' οὐχί διά τῆς φαντασίας, ἀλλά διά τῆς ἐλλάμψεως τῆς θείας Χάριτος· ἄνευ Χάριτος, ἄνευ ἀποκαλύψεως, οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων, καί αὐτοὶ οἱ ἐναρετώτεροι, ἀδυνατοῦσι νά γίνωσι ἐκτός σαρκός καί κόσμου».⁽¹⁴⁾

Σέ πολλά σημεῖα τῶν διδαχῶν του πρὸς τίς μοναχές ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀποδεικνύεται ἀπλανῆς διδάσκαλος καί καθοδηγητής τῶν μοναζόντων. Ἐπειδὴ δέν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος, θά ἀναφέρω μόνον ἐπιγραμματικά ὀλίγα καίρια θέματα ἀπό τίς διδαχῆς του.

13. Ἐπιστολή 79, ἐνθ' ἀνωτ.

14. Πρὸς Εὐσεβίαν Μοναχίαν, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 257.

Στήν 92α ἐπιστολή, πρὸς τὴν Ἡγουμένη Ξένη, ὁμιλεῖ περὶ παθῶν καὶ εἰρήνης ψυχῆς, κάνει διάκρισι μεταξύ ἀδικημάτων καὶ διαβλητῶν παθῶν καὶ ὑποδεικνύει τὸν τρόπο ἀντιμετωπίσεως τῶν τελευταίων.

Στήν 124η ἐπιστολή ἐξηγεῖ ὅτι ἐπιτρέπει ὁ Κύριος τίς δοκιμασίες στὶς ἀνώριμες μοναχές, «ἵνα συνέλθωσι καὶ νοήσωσιν ὅτι ἦλθον νὰ ζήσωσι μόνον δι' Αὐτόν, οὐχὶ δι' ἑαυτάς».

Στήν 136η ἐπιστολή ὁμιλεῖ γιὰ τὴν ὑπερηφάνεια πνεύματος καὶ καρδίας· τὴν πρώτη θεωρεῖ ἀνίατη, ἐνῶ τὴν δευτέρη ἰάσιμη.

Στήν 123η ἐπιστολή ἀναφέρεται στὴν περίπτωσι μοναχῆς πού «ἐνόμισεν ὅτι θά μεταρσιωθῆ μέ τὴν φαντασίαν της, χωρὶς ὑποταγῆν καὶ ταπεινώσιν», διὸ καὶ «ἔκτοτε ἡ Χάρις ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐγκατέλειπεν... καὶ τὴν πολεμᾷ ἡ σκέψις τῆς φυγῆς».

Στήν 121η ἐπιστολή ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὀφειλομένης πρὸς αὐτόν καὶ τὰς ἀδελφὰς καθαρὰς ἀγάπης: «ἽΟθεν προσοχή μεγάλη εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλας ἀγάπην καὶ πρὸς ἐμέ ἔτι ἀγάπην σας καὶ πρὸς πάντα ἕτερον, ἵνα μὴ παγιδευθῆτε ὑπὸ τοῦ πονηροῦ». Ὁ Ἅγιος μέ πολὺ φωτισμὸ καὶ διάκρισι ἀποκρούει κάθε μορφὴ ἀγάπης, ὅπως τῆς συναισθηματικῆς, πού δέν εἶναι ἐξηγιασμένη ἐν Χριστῷ.

Στήν 116η ἐπιστολή παραγγέλλει νὰ ἐπιδιώκουν τὴν γνῶσι ἀγάπης.

Στήν 61η ἐπιστολή συνιστᾷ νὰ προσέχουν τὴν μεταξύ των ἀγάπην, ἀποφεύγοντας τὴν μερικὴ φιλία πού εἶναι ὀλεθρία.

Στήν 37η ἐπιστολή διδάσκει περὶ τῆς ὀφειλομένης μεταξύ τῶν συμμοναστῶν φιλαδελφίας.

Στήν 18η ἐπιστολή συνιστᾷ νὰ μὴ ἀπελπίζωνται, ὅταν περιπίπτουν σὲ παλαιὰ παραπτώματα: «Πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰσι καὶ ἐκ

φύσεως ισχυρά καί ἐξ ἕξεως, ἀλλά σὺν τῷ χρόνῳ καί ἡ ἐπιμελεία ἡπιῶνται».

Στὴν 83η ἐπιστολή τονίζει ὅτι «τό κάτοπρον τῆς ἠθικῆς μας καταστάσεως εἶναι τό στάδιον τοῦ ἀγῶνος. Ὁ μὴ ἀγωνισθεῖς ἐν τῷ σταδίῳ οὐκ ἐπέγνω ἑαυτόν. Θάρσει καί ὁ Θεός ἔσται μεθ' ἡμῶν. Ἀμήν».

Στὴν 21η ἐπιστολή συμβουλεύει, ὅπως καί σέ πολλὰ ἄλλα σημεῖα, ἄσκησι μέ διάκρισι καί σύνεσι. «Τό ζῶον δεῖται ἐπιμελείας τινός μετά συνέσεως. Διά χρόνου μακροῦ θά ἐρθάσπε εἰς τήν τελειότητα. Μή ἐντείνετε πλέον τοῦ μέτρου τήν χορδήν. Μάθετε ὅτι τό Θεῖον δέν ἐκβιάζεται διά τās δωρεάς του. Δίδει ὅταν αὐτό θέλῃ καί χαρίζεται πάντοτε τά θεῖα αὐτοῦ δῶρα. Ὁ, τι λαμβάνομεν, λαμβάνομεν δωρεάν διά τό θεῖον ἔλεος».

Στὴν 75η ἐπιστολή ὑπομνήσκει τούς ὄρους τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος, οἱ ὅποιοι εἶναι: «Πρῶτον αὐταπάρνησις. Ταύτη ἔπεται ἡ ἐκκοπή τοῦ θελήματος καί ἡ ὑποταγή. Δεύτερον ὑπομονή καί ταπείνωσις καί τά παρεπόμενα ταῖς ἀρεταῖς ταύταις. Καί τρίτον προσοχή καί διάκρισις».

Στὴν 70ή ἐπιστολή συνιστᾷ στίς μοναχές: «Νά μοι ὁμιλήτε ἅπασαι ἀπεριφράστως καί νά διατυποῖτε τό διανόημά σας καί τό αἴσθημά σας ἀπλῶς καί βραχέως, ἵνα σᾶς γνωρίζω, ἄλλως θά δυσωρεστοῦμαι. Θέλω τό ναί, ναί καί τό οὐ, οὐ, διότι τό περισσόν εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ».

Στὴν 59η ἐπιστολή, ἐξ ἀφορμῆς παραπτώματος μοναχῆς, γράφει ὅτι θλίβεται διά τήν πολιτεία της, οὐδέποτε θά ἐνδώσῃ σέ θέλημα, καί ὅτι θά δοκιμάσῃ τούς τρόπους τῶν ἀγίων Πατέρων πρὸς δοκιμασία τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος καί τῆς ὑπομονῆς μιᾶς ἐκάστης. Καί ἐπιλέγει: «Ἐπειδή ὁ Θεός μέ κατέστησεν ἐφ' ὑμᾶς κεφαλὴν, θά διατάσσω χωρὶς νά δίδω λόγον,

ἀνεχθῶ οὐδεμίαν ἐρώτησιν, οὐδέν διατί, καί ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω».

Νομίζω ὅτι δέν εἶναι ὑπερβολή, ἐάν εἰποῦμε ὅτι ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀνεδείχθη σύγχρονος πατερική μορφή, ἀφοῦ συνεδύασε ἀγιότητα βίου, ὀρθόδοξο πίστι καί διδασκαλία καί τήν χάρι τῆς θαυματουργίας.

Δέν εἶναι λοιπόν ἀπορίας ἄξιο πῶς ὁ διάβολος τόν ἐπολέμησε καί ζῶντα καί μετὰ θάνατον, καί μάλιστα διά στόματος ἀμονάχου καί ταλαιπώρου μοναχῆς, στήν ὁποία εὐχόμεθα ὁ Κύριος νά δώσῃ μετάνοια πρεσβείαις τοῦ ἁγίου Νεκταρίου.

Εὐχαριστοῦμε τόν ἅγιο Νεκτάριο καί τόν παρακαλοῦμε νά μᾶς καθοδηγή μαζί μέ τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ στήν μοναχική μας ζωή, γιά νά εὐαρεστήσουμε τόν καλέσαντα ἡμᾶς Κύριο καί Νυμφίο τῶν ψυχῶν μας.

Ἐπιτρέψατέ μου νά τελειώσω τήν παρούσα ταπεινή μου εἰσήγησι μέ ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τόν ἀγιορεῖτη μοναχό Ἰωάσαφ, στήν ὁποία μέ πολλή ταπεινώσι γράφει ὅτι θεωρεῖ τόν ἑαυτό του κατώτερο τοῦ μοναχοῦ ὡς πρὸς τήν ἀρετή καί τό πολίτευμα, καί ἐκθειάζει τό ὕψος τῆς μοναχικῆς πολιτείας:

«Ἐάν ἡ ὑμετέρα ὀσιότης ἐπέτρεπέ μοι νά ἐκφράσω γνώμην περὶ τῆς σχέσεως τῆς ἀξίας καί τῆς ὑπεροχῆς τῶν δύο προσώπων, θά ἔλεγον ὅτι ἡ ὑμετέρα ὀσιότης ὀρθῶς μέν διακρίνει ἀνισότητά τινα, οὐκ ὀρθῶς ὅμως εὕρισκει ταύτην ἐν τῷ τοῦ ἀρχιερέως ἀξιώματι. Ἡμεῖς, ἀγαπητέ ἀδελφέ, συναίσθησιν ἔχοντες τῆς ἡμετέρας ἀναξιοῦτος καί γυμνότητος, οὐδέ τολμῶμεν κἄν νά συγκρίνωμεν ἡμᾶς πρὸς τόν ἐλάχιστον τῶν μοναχῶν, τόν ἐν τῇ ἀσκήσει καί σεμνῇ πολιτεῖᾳ ζῶντα. Διαβεβαιῶ δέ ὑμᾶς ὅτι καθ' ἑκάστην μα-

καρίζω τούς αφιερωθέντας τῷ Θεῷ καί ἐν αὐτῷ ζῶντας καί κινου-
μένους καί ὄντας. Τί ἀληθῶς τῆς πολιτείας ταύτης τιμιώτερον ἢ
τί λαμπρότερον; Αὕτη καλλιτεχνεῖ τήν εἰκόνα καί προσδίδει αὐτῇ
τό ἀρχέτυπον κάλλος, αὕτη εἰς μακαριότητα ἄγει, αὕτη σεμνύνει
τόν ἔχοντα, αὕτη κοσμεῖ τόν κεκτημένον· αὕτη εἰς φιλοσοφίαν
ἄγει, αὕτη μυστήρια ἀποκαλύπτει, αὕτη ἀληθείας διδάσκει, αὕτη
ἐναυλον τῇ καρδίᾳ τόν θεῖον λόγον ποιεῖ, αὕτη ἀσφαλῶς πρὸς
τό ποθεινότατον τέλος ἄγει, αὕτη οὐρανοβάμονα τόν ἄνθρωπον
καθιστᾷ, αὕτη μελωδίαν ἄπαστον τήν ἀναπνοήν ὑπεργάζεται,
αὕτη ἁρμονίαν τόν βίον ἅπαντα ἀναδεικνύει, αὕτη τοῖς ἀγγέλοις
συνάπτει, αὕτη θεοεἰκελον τόν ἄνθρωπον ἐμφαίνει, αὕτη πρὸς τό
Θεῖον ἀνάγει, αὕτη τό Θεῖον προσοικειοῦται. Ἰδοῦ, ἀγαπτιέ ἀ-
δελφέ, ποία ἡ ἐμῆ πεποίθησις, ἥς ἔνεκα θεωρῶ τόν ἀσκητὴν ὑ-
πέρτερον τοῦ Ἀρχιερέως, ἦν ἐν πάσῃ εἰλικρινεῖα ὁμολογῶ.

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ τῷ καταξιώσαντι ὑμᾶς γενέσθαι πολίτας τῆς
οὐρανοῦ πολιτείας καί εὐχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν, ὅπως καταξιωθῶμεν
τῆς αὐτῆς χάριτος».⁽¹⁵⁾

---

15. Ὁ ὁσιος Νεκτᾶριος Κεφαλᾶς, ἐπιμ. Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη, Ἀθῆναι 1955,
σελ. 261.

ΚΑΤΑΞΙΩΣΟΝ ΚΥΡΙΕ ΕΝ ΤΗ ΗΜΕΡΑ ΤΑΥΤΗ ΑΝΑΜΑΡΤΗΤΟΥΣ ΦΥΛΑΧΘΗΝΑΙ ΗΜΑΣ (*)

Ἀγαπητοί μου ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Μία ἀνψυχία δεσπόζει μέσα μου γιά σās τούς ἀδελφούς μου ἐν Χριστῷ: Πῶς, ζώντας σ' αὐτόν τόν κόσμο, δέν θά καταστῆτε θύματα κάποιας πλάνης, ὅσον ἀφορᾶ τίς ὁδοὺς τῆς ἐν Θεῷ σωτηρίας μας.

Στούς ἀρχαίους χρόνους, ὅταν ἡ ἐν Χριστῷ πίστις ἦταν κοινή σ' ὄλους καί τά παιδιά ἀπό τήν πιά τρυφερή τους ἡλικία συνήθιζαν νά προσεύχωνται στόν Θεό καί νά ζοῦν γι' Αὐτόν, οἱ νέοι ἄνθρωποι μπορούσαν νά συχνάζουν σιά σχολεῖα, ὅπου ἐδιδάσκετο ἡ ἐπιστημονική θεολογία, διότι οἱ ἴδιοι ἦσαν ἤδη προετοιμασμένοι ἀπό τά προηγούμενα χρόνια ὄχι μόνο στήν ἐν Χριστῷ πίστι, ἀλλά καί στήν ἀγάπη Του. Ἔτσι ἀκριβῶς, ὅπως ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης, τελείωναν τήν Θεολογική Ἀκαδημία χωρίς νά χάνουν τήν πίστι τους. Διότι ἦσαν πλήρεις ἐμπειρίας τῆς πίστεως, ἡ ὁποία τούς δόθηκε κατά τήν παιδική τους ἡλικία.

Στήν ἐποχή μας ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παιδιῶν ἀποτελεῖ δυσχερέστατο πρόβλημα. Τά σχολεῖα μας εἶναι προσανατολισμένα πρὸς τήν σφαῖρα τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς καί τῶν καθαρῶς γνήσιων συμφερόντων. Δεδομένου ὅτι οἱ γονεῖς τῶν ἔχασαν τήν

(*) Ὁμιλία τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος π. Σωφρονίου (Σαχάρωφ) πρὸς τήν Ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου στό Ἔσσεξ τῆς Ἀγγλίας, τίν13η Μαΐου 1991.

πίστι, οί νέοι ἄνθρωποι πού πηγαίνουν νά σπουδάσουν θεολογία, τήν σπουδάζουν ὅπως κάθε ἄλλην ἐπιστήμη: φυσική, χημεία, γεωγραφία, γλωσσολογία, κλπ. Καί τοῦτο ἐπιφέρει μία τρομερή βλάβη: συνηθίζουν οί σπουδασταί νά βιώνουν τόν Θεό μ' ἓνα "λογικό" τρόπο.

Ἐκεῖνοι, γιά τούς ὁποίους ἡ πνοή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν εἶναι ἄγνωστη, ἀντιλαμβάνονται προφανῶς ὅτι ἡ λογική τοῦ Ἀριστοτέλους δέν μπορεῖ νά εφαρμοσθῆ στήν θεολογία. Τό εἶναι, τό ὁποῖο μᾶς ἀποκαλύπτεται, ἀπαιτεῖ νά ὑπερβούμε τήν τυπική λογική καί νά καταφύγουμε σέ μία διαφορετική λογική χρησιμοποιοῦντας τίς κατηγορίες αὐτοῦ τούτου τοῦ εἶναι, τό ὁποῖον ὁ Θεός μᾶς ἀποκαλύπτει διά τῆς ἐλεύσεώς Του.

Ἐχοντας τώρα ὑπ' ὄψιν τήν πλάνη αὐτή πού ἀναπτύσσεται στήν ἐποχή μας —καί αὐτό εἶναι τό ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι οί ἄνθρωποι δέν εἶναι προετοιμασμένοι ἀπό τήν νεαρή τους ἡλικία (θά ἔλεγα ἀκόμη: ἐκ κοιλίας μητρὸς των) νά βιώσουν τόν Θεό— πῶς θέλετε οί νέοι αὐτοί ἄνθρωποι, γεννημένοι κατά σάρκα, νά ἐννοοῦν ἐκεῖνο πού διδάσκονται στίς σχολές τῆς θεολογίας; Οἱ ἀφηρημένες ἀντιλήψεις περί τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι παρὰ "γύρω ἀπό" καί "ἐπί τοῦ θέματος" Αὐτοῦ. Ἀντιθέτως, ἡ πλέον εὐνοϊκή προϋπόθεσις γιά τήν σωτηρία ἀρχίζει νά ὑφίσταται ἀπό τότε πού κάποιος λαμβάνει πείρα τῆς ἐν Θεῷ ζωῆς. Γιά μᾶς αὐτό γίνεται στό Μοναστήρι.

Ἔτσι, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, θέλω νά ὑπογραμμίσω ἐκ νέου ὅτι ἡ θεολογία ἡ σχετική μέ τήν ἀρχή τῆς ὑποστάσεως ἐν τῷ θεῷ εἶναι καί ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ εἶναι ἀποτελεῖ καί θά παραμείνῃ τό κυριώτερο θέμα μας. Ἐπί πλέον ἡ προσοχή μας θά προσηλωθῆ καί στήν ἔρευνα τῶν ὁδῶν, οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν στήν γνῶσι τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσωπικῷ Αὐτοῦ εἶναι.

Γιατί ὁ ὄσιος Σιλουανός εἶναι γιά μᾶς τόσο πολύτιμος ὡς πνευματικός ὁδηγός; Στήν ἐποχή μας αὐτό τό γεγονός εἶναι μεγαλύτερο προνόμιο γιά μᾶς, παρά σιούς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ πού οἱ ἄνθρωποι ἐλάμβαναν μεγάλη Χάρι. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, σχεδόν ἀγράμματος, πῆγε στό "Ἅγιον Ὑρος ἀμέσως μετά τήν ἐκπλήρωσι τῶν στρατιωτικῶν του ὑποχρεώσεων, καί τότε, ἀπό τήν ἀρχή ἀκόμη, ἀξιώθηκε νά ἰδῆ τόν Ζῶντα Κύριο. Ἄλλά προτοῦ κριθῆ ἄξιος τῆς θέας αὐτῆς, πέρασε μία περίπου ὥρα βλέποντας (βιώνοντας) καθαρά τήν αἰώνια ἀπόλειά του. Ἡ κατάστασις αὐτή εἶναι τόσο φοβερή, πού φοβόταν ἀκόμη καί νά ὀμιλῆ γι' αὐτήν...

Συντετριμμένος μετέβη στόν ναό –διακονοῦσε τήν ἐποχή ἐκείνη στόν μύλο τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ὑπῆρχε ναῖσκος– καί ἀμέσως μόλις πρόφερε τήν προσευχή: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ...», εἶδε τόν Ζῶντα Χριστό. Ἡ ὄρασις δέν διήρκεσε παρά μόνον ὅσο ὁ χρόνος μιᾶς ἀστραπῆς, ἀσήμαντος, ἀλλά ἐν συνεχείᾳ ὀλόκληρη ἡ ζωή του ἦταν σημαδεμένη ἀπό τό γεγονός αὐτό, τό ὁποῖο θέλουμε νά ἐξετάσουμε ἀπό μία θεολογική ἄποψι.

Ἡ ἀποκάλυψις περί τοῦ Θεοῦ μᾶς λέγει ὅτι, ἀφοῦ ἐδημιούργησε αὐτόν τόν κόσμο μέ ὅλα τά ἄλλα πράγματα καί τά ζῶα, ὁ Θεός εἶπε: «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν» (Γεν. α', 26). Ἔτσι ἡ εἰκόνα Του ζῆ μέσα μας, ὅπως γίνεται καί μέ τήν ἴδια τήν γέννησί μας. Ἄλλά τί σημαίνει "καθ' ὁμοίωσιν"; Τό "καθ' ὁμοίωσιν" εἶναι ἤδη ὁ σκοπός μας. Καί ποιᾷ ὁμοίωσις; Μία ὁμοίωσις μόνο μερική; Ἡ μήπως βαθειά, μεγάλη καί αἰώνιος; Ἀναντιρρήτως ἡ δευτέρα ὑπόθεσις εἶναι ἡ ὀρθή. Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε γιά νά εἶναι μαζί μέ τόν Θεό, σέ ἐνότητα ζωῆς μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου. Νά, λοιπόν, αὐτό πού συνιστᾷ

τό θέμα τῆς ἐσχάτης καί βαθυτέρας θεολογίας μας, ἀλλά τό ὁποῖο δυστυχῶς ἔχασαν οἱ ἄνθρωποι: τό περιεχόμενο τῆς ἐννοίας "καθ' ὁμοίωσιν".

Πῶς ἀντιδρᾶ ἡ ὑπόστασις αὐτή, ἡ ὁποία εἶναι κατ' εἰκόνα τῆς Ὑποστάσεως τοῦ ἐνσαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ; Ποῦ διαμένει, ἡμέρα καί νύκτα, τό πνεῦμα ἑνός τοιοῦτου ἀνθρώπου, ὁποιαδήποτε καί ἂν εἶναι ἡ δραστηριότης του; Πῶς φθάνει κάποιος στήν γνῶσι αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τῆς ὁμοιώσεως μέ τῶν Θεό;

Ὅταν γινώμεθα ὅμοιοι μέχρι ταυτότητος μέ τόν Θεό, δεχόμεθα τήν αἰώνιο ζωή πού εἶναι ἐν Αὐτῷ. Καί ἡ αἰώνιος ζωή πού εἶναι ἐν τῷ Θεῷ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ἡ ζωή Του γίνεται ζωή μας.

Ὁ Κύριος ἀπεκαλύφθη στόν Μωυσῆ: «Ἐγώ εἰμί ὁ ὼν» (Ἔξοδ. γ', 14). Μέ τίς λέξεις αὐτές πρέπει νά ἐννοήσουμε ὅτι ὁ Θεός ὁ μόνος ὑπῆρχε προτοῦ νά ἐμφανισθῆ ἡ κοσμική ζωή, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἀπό τόν ἄναρχο αὐτόν Θεό. Βεβαίως —καί εἶναι φυσικό— μᾶς καταλαμβάνει μία φρίκη: Πῶς ἐμεῖς δημιουργημένοι ἀπό τό "μηδέν", ἐκτεθειμένοι σ' ὅλες τίς ἀσθένειες, μπορούμε νά γίνουμε οἱ κάτοχοι, οἱ φορεῖς τῆς αἰωνίου καί ἀνάρχου ζωῆς τῆς θεότητος; Καμμία ἀνθρώπινη λογική δέν μᾶς ἐπιτρέπει νά τό πιστέψουμε.

Ἀλλά, ἀκριβῶς ἐν Χριστῷ εὐρίσκεται ἡ ἀποκάλυψις πού δεχόμαστε. Ὅταν λοιπόν Αὐτός λέγη: «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν...», κατανοοῦμε τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο. Γιά μᾶς τούς Χριστιανούς ὁ ἐνσαρκωθείς Υἱός τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀποκαλύπτει τήν αἰώνια βουλή τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο.

Ἡ ἀπόστασις πού χωρίζει ἐμᾶς, πού γεννηθήκαμε μέσα στήν ἁμαρτία, ἀπό τόν ἅγιο καί ἄναρχο Θεό εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε ἀκόμη καί οἱ ἀστρονόμοι, οἱ ὁποῖοι ζοῦν τό κοσμικό εἶναι μέ τίς

τόσο τρομακτικές του διαστάσεις, δέν μπορούν νά τήν συλλάβουν... Πώς μπορούμε ἑμεῖς νά διανύσουμε τήν ἄβυσσο αὐτή; Ἐάν ἐρχόμαστε στήν ὑπαρξί ἐν χρόνῳ, τότε σύμφωνα μέ τήν φυσική λογική ὀφείλουμε καί νά πεθάνουμε. Ἀλλά νά πού ὁ Κύριος λέγει: «Θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ καί ὁ διάκονος ὁ ἐμός ἔσται» (Ἰω. 1β', 26). Αὐτός, ὅμως, εἶναι ὁ ἄναρχος Θεός.

Ἔτσι, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἐπανερχομαι στό ἐξῆς: ἡ ψυχὴ μου δέν θά ἤθελε νά ὀμιλήσῃ γιά τίποτε ἄλλο, παρά μόνο γιά τήν ἀρχή αὐτῆ τοῦ προσώπου, τῆς ἐν Θεῷ ὑποστάσεως, καί νά εὐφράνῃ τήν καρδιά καί τό πνεῦμα μας μέ τό ὄραμα αὐτό, μέ τήν ἀποκάλυψι αὐτή. Ἀλλά τώρα θά στρέψουμε τήν προσοχή μας, ὄχι πρὸς τήν ἀρχή αὐτή, ἀλλά πρὸς τά μέσα γιά νά φθάσουμε σ' αὐτήν.

Πώς θά τήν φθάσουμε; Λογικῶς εἶναι ἀδύνατον. Ἡ μαθηματική λογική λέγει ὅτι ὁποιαδήποτε καί ἂν εἶναι ἡ ποσότης τῶν μηδενικῶν, τά ὁποῖα προσθέτει κάποιος σ' ἓνα δεδομένο ἀριθμό, αὐτός δέν θά μπορέσῃ παρ' ὅλα αὐτά νά φθάσῃ ποτέ τό ἄπειρο. Ἐμεῖς ὅμως ὀμιλοῦμε γι' αὐτό ἀκριβῶς: γιά τό ὅτι διανύουμε τήν ἄβυσσο αὐτή καί ὅτι εἴμεθα ἀληθῶς δημιουργημένοι γιά νά φέρομε μέσα μας τόν αἰώνιο αὐτόν Θεό.

Ἀφοῦ λοιπόν δώσαμε τό διάγραμμα αὐτό τῆς πιά ὕψηλῆς θεολογίας, ἃς μεταβοῦμε στήν πρακτική μας ζωή. Τί μπορούμε νά κάνουμε στήν καθημερινή μας ζωή, γιά νά προσεγγίσουμε τόν στόχο αὐτό, τήν αἰώνια θεία ζωή;

Σᾶς τό εἶπα περισσότερες ἀπό μία φορές, ἀλλά τό Πνεῦμα μέ ὠθεῖ νά τό ἐπαναλάβω. Θά ἤθελα, προτοῦ σᾶς ἐγκαταλείψω –καί τό τέλος μου προφανῶς εἶναι κοντά–, νά ἐλευθερωθῆτε ἀπό τήν πλάνη, ἀπό τήν ὁποία ὑποφέρει ὁ σύγχρονος κόσμος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς θεολογίας καί ἡ ὁποία συνίσταται στό νά κατα-

σκευάζη κάποιος ψευδεῖς θεωρίες περί τοῦ Θεοῦ, γεγονός πού ἐπέφερε τήν διαίρεσι τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Ἔτσι, ἀπό ποιό πρᾶγμα ἀρχίζουμε τήν μοναχική μας ζωή; Ἀπό τοῦτο: κάθε ἡμέρα, ἡ πρώτη μας μέριμνα ὀφείλει νά εἶναι τό νά μή διαπράξουμε ἁμαρτία. Μέ τόν ἀσκητικό αὐτόν ἀγῶνα –νά μή διαπράξουμε ἁμαρτία– καθαρίζουμε τόν νοῦ μας, τήν καρδιά μας καί ὅλο τό εἶναι μας ἀπό τό σκότος τῆς ἁμαρτίας. Καί ὁ ἄνθρωπος καθίσταται ἰκανός νά ἀντιληφθῆ ἄνευ μεσολαβητοῦ ἐκεῖνο πού προέρχεται ἀπό τόν Θεό.

Γιατί φέρω ἐκ νέου τό ἀγαπητό μας θέμα,... τόν Σιλουανό; Διότι αὐτός ἔλαβε σέ μιά στιγμὴ τήν πιο ὑψηλή μορφή θεολογίας, ὄχι ὡς πολυμάθεια, ἀλλά ὡς κατάστασι. Πῶς μπορούμε ἔμεῖς νά γίνουμε δεκτικοί, ὅπως ὁ Σιλουανός, ἐκείνου πού προέρχεται ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα ὡς γνῶσις τοῦ Θεοῦ τῆς ἀληθείας;

Ὅφείλουμε πρό πάντων νά φυλαγόμαστε ἀπό κάθε ἀρνητικό λογισμό ἐναντίον τοῦ πλησίον μας μέσα στόν στενὸ κύκλο τῆς μοναχικῆς μας ἀδελφότητος. Κάθε πρόσωπο τό ἀντιλαμβάνεται αὐτό μέ διαφορετικὸ τρόπο.

Ἐάν ἔχοντες τήν κατάστασι τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς ἀνοίγουμε τήν καρδιά μας γιά τόν καθένα μας, καί ἐάν ζοῦμε ὡς ἀδελφοί εἴκοσι πρόσωπα, –ἔχοντας ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ καθένας μας εἶναι, ἅς ποῦμε, ὁ ἀντιπρόσωπος μιᾶς ομάδος ὁμοίων προσώπων, ὁμοίων χαρακτήρων... ἅς δεχθοῦμε ὅτι καθένας μας φέρει μέσα του ἓνα ἑκατομμῦριο ἢ δέκα ἑκατομμύρια ἀνθρωπίνων ὄντων ὁμοίων πρὸς τόν ἑαυτὸ του στοὺς κόλπους τῆς ἀνθρωπότητος, ἀποτελουμένης ἀπὸ δισεκατομμύρια ἀνθρώπων– τότε θά εἴμαστε εἰς τό ἐξῆς ἰκανοί νά ζήσουμε μέ ὅλα αὐτά τά ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων.

Τί σημαίνει «νά ζήσουμε μ' αὐτούς»; Σημαίνει νά τούς φέρνουμε στήν προσευχή μας ὡς ὄντα ἀγαπητά σ' ἐμᾶς. Καί πού ὀδηγεῖ αὐτό; Στήν κοινωνία τῆς συνειδήσεώς μας μέ τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεός ἄναρχος καί Θεός ὑποστατικός: Τότε Αὐτός κοινωνεῖ σ' ἐμᾶς τήν ζωή Του.

Ἐξέφρασα τήν ἰδέα ὅτι ὁ ὄσιος Σιλουανός ἔγινε θεολόγος ὄχι μέ τήν σχολική ἔννοια τοῦ ὄρου —μέ διπλώματα ἑνός σεμιναρίου, μιᾶς ἀκαδημίας ἢ κάτι παρομοίου—, ἀλλά μέ τήν ἔννοια τήν ὁποία μπορούμε νά αἰσθανθοῦμε διαβάζοντας τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο. Τήν κατάστασι τοῦ ἀνθρώπου πού ζῆ διά τοῦ Θεοῦ καί ἐν τῷ Θεῷ.

Ποιά εἶναι λοιπόν ἡ φυσική αὐτή κατάστασις, ἡ ὁμοία μέ τόν Θεό, δηλαδή τόν Χριστό; Γιατί ὁ Σταυρός εἶναι τό σύμβολο τῆς Πίστεώς μας; Διότι ἀναβαίνοντας στόν Γολγοθᾶ γιά νά σταυρωθῆ ἀπό ἀγάπη γιά τόν κόσμον, ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός δέν ἔφερε ἐν Ἐαυτῷ οὔτε τόν ἰουδαϊκό λαό —ὅπως θά τό ἤθελαν οἱ Ἑβραῖοι—, οὔτε τούς Ρωμαίους, οὔτε τούς Ἕλληνας, οὔτε τούς Σκύθας, οὔτε ὅποιονδήποτε ἄλλον, ἀλλά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα· καί αὐτή ὀνομάζεται ὁ ὅλος Ἀδάμ.

Καί ἡ προσευχή γιά τόν ὅλον Ἀδάμ ἐκφράζεται διά τῶν λόγων τοῦ ὀσίου Σιλουανοῦ (ἡ προσευχή αὐτή τοῦ ἐδόθη κατά τήν στιγμή τῆς ὁράσεως τοῦ Χριστοῦ): «Κύριε, δῶσε σ' ὅλον τόν κόσμον νά σε γνωρίσῃ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ».

Σέ κάθε περίστασι, πού ὁ ὄσιος Σιλουανός ἦταν ἀντιμέτωπος μέ τά ἀνθρώπινα ἐλαττώματα, σκεπτόταν ὅτι ὅλη ἡ ἀνθρωπότης ἦταν μολυσμένη ἀπό τήν νόσο πού ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει "ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας". Καί κάθε φορά πού ἐρχόταν ἀντιμέτωπος μέ αὐτήν —παραβάσεις, ἀμχανίες, διωγμοί, ἀκολασίες καί ἄλλα πράγματα τοῦ εἴδους αὐτοῦ— σκεπτόταν πάντοτε ὅτι αὐτό

συμβαίνει διότι οί άνθρωποι δέν ἐγνώρισαν τόν Θεό ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Ἐάν Τόν εἶχαν γνωρίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, τότε προφανῶς ἡ ἀνθρωπότης θά ζοῦσε μιά ἄλλη ζωή: θά ἦταν ἡ ἀπερίγραπτη ἁρμονία τῆς αἰωνίου ἀγάπης.

Ἡ ἐπιστήμη αὐτή ἀρχίζει ἀπό κάτι πολύ ἀπλό: τήν ὑπομονητική στάσι ἀπέναντι σέ κάθε ἄνθρωπο. Ἡ πεῖρα ἔδειξε ὅτι ἀκόμη καί στόν γάμο, στόν ὁποῖο βασιλεύει ἡ πιά βαθειά ἀνθρώπινη ἀγάπη, εἶναι ἀδύνατο νά περνοῦν τά πάντα χωρίς συγκρούσεις. Ἀλλά ἐν τῷ θείῳ Εἶναι, οἱ συγκρούσεις εἶναι ἀδιανόητες.

Παρακαλῶ, λοιπόν, ὅταν σᾶς ἐγκαταλείψω, νά ἐλευθερωθῆτε ἀπό τήν πλάνη αὐτή: τά ἀκαδημαϊκά διπλώματα!

Κάποια ἡμέρα συνάντησα ἐδῶ στόν δρόμο τοῦ μοναστηριοῦ ἕναν ἄνθρωπο. Μοῦ εἶπε ὅτι ἀπέκτησε τόν τίτλο τοῦ διδάκτορος τῆς θεολογίας. Ἐγῶ τοῦ λέγω: «Τί τά θέλετε... στόν ἔσκοτισμένο μας κόσμο, αὐτό χαίρει περισσότερο ἐκτιμῆσεως παρά ἡ ἀγιότης».

Ποῦ μᾶς ὠδήγησαν τά σχολεῖα αὐτά; Στό νά παράγουμε "τυποποιημένα" ὄντα, τά ὁποῖα μιλοῦν γιά πράγματα πού ποτέ τους δέν ἐβίωσαν. Ἀπό ποῦ προέρχεται τό σκότος αὐτό στήν Ἐκκλησία μας; Ἀπό ποῦ ἔρχονται τά σχίσματα; Ὁ Θεός εἶναι ἕνας! Καί πῶς συμβαίνει νά ὑπάρχουν ὁμολογίες, οἱ ὁποῖες, παραδείγματος χάριν, μισοῦν τίς ἄλλες καί τίς διώκουν; Ὅπως τώρα πού ὁ διωγμός ἐναντίον τῆς Ὁρθοδοξίας λαμβάνει χώραν σ' ὅλο τόν κόσμο. Καί πῶς προκαλοῦμε ἐμεῖς τό μίσος τοῦτο; Ἐμεῖς φοβόμαστε νά σκοτώσουμε μιά μύγα!... καί μᾶς μισοῦν πιά πολύ ἀπό τούς ἐγκληματίες! Καί αὐτό δέν εἶναι καθόλου φανταστικό· τό γνωρίζουμε ἐκ πείρας.

Ἀλλά, ἄς μή ταράζεται ἡ καρδιά σας. Πιστεύετε στόν Χριστό-Θεό καί συνεχίστε αὐτή τήν ζωή. Αὐτός εἶπε: «Ἐμίσησάν με δω-

ρεάν» καί «ὕμεις ὡσαύτως ἔσεσθε μισούμενοι διά τό ὄνομά μου» (βλ. Ἰω. 1ε', 25 καί Ματθ. 1', 22). Γι' αὐτό μή χάνετε τό Θεμελιῶδες ὄραμα μιᾶς ζωῆς χωρίς ἁμαρτία.

Γιά ἑβδομήντα χρόνια οὐμανισταί μαρξιστικοῦ τύπου ἐκράτησαν τήν ἐξουσία στήν Ρωσσία σκεπτόμενοι ὅτι θά ἔσωζαν τόν κόσμον ἀπό τήν παραπλάνησί του καί ἤθελαν διά τῆς βίας νά ξεριζώσουν τήν αἴσθησι τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν συνείδησι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πνευματική αὐτή αἰχμαλωσία διήρκεσε ἑβδομήντα χρόνια. Εἰκόνα καί προτύπωσις τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς, ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία τῶν Ἑβραίων, πρώτων φορέων τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀποκαλύψεως, διήρκεσε καί ἐκείνη ἐπίσης ἑβδομήντα χρόνια.

Καταλαβαίνετε γιά τί ὀμιλῶ εἶναι κάτι πολύ ἀπλό, μιά ἀπλή προσευχή: «Καταξίωσον, Κύριε, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀναμαρτίτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς... » (βλ. Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου). Ἀκόμη καί τά παιδιά μποροῦν νά τό κάνουν. Ἀλλά αὐτή εἶναι ἡ ἀληθινή ὁδός. Καί τότε ἀκολουθεῖ νά θεωροῦμε τήν ἐπιστήμη ὅπως τῆς ἀρμόζει. Ἡ ἐπιστήμη ἀφ' ἑαυτῆς δέν σώζει κανένα καί δέν δίνει ὑπαρξιακή, βιωματική γνῶσι τοῦ Θεοῦ, οὔτε κάνει τίποτε ἄλλο, ἀπό τό νά στρέφεται πάντοτε γύρω ἀπό τό θέμα καί νά μή μπαίνει ποτέ μέσα σ' αὐτό, ὅπως θά ἔλεγε κάποιος.

Οἱ ἄνθρωποι φιλονικοῦν γιά λεπτομέρειες, καί ὅταν ἐξετάσῃ κάποιος τήν αἰτία τῆς φιλονικίας των, δέν καταλαβαίνει πῶς μποροῦν μορφωμένοι ἄνθρωποι νά εἶναι ἐπίσης ἀμαθεῖς. Ἀλλά σήμερα δέν θά μιλήσω γι' αὐτό. Μιά ἄλλη φορά θά πῶ λίγα λόγια γιά νά ἐξηγήσω ἓνα πρᾶγμα, τό ὁποῖο θά φαινόταν ἐν τούτοις προφανές σύμφωνα μέ τήν Ἀποκάλυψι... Πῶς οἱ ἄνθρωποι δέν τό καταλαβαίνουν; Ἀλλά πρὸς στιγμὴν θά σταματήσω. Τελείωσα.

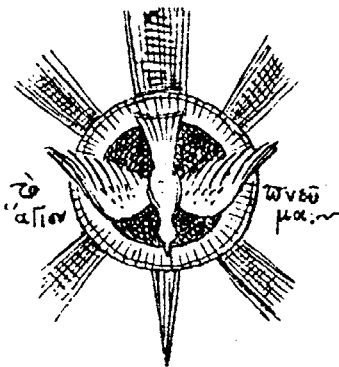
Ἐκεῖνο πού συνέχει τήν καρδιά μου εἶναι νά γνωρίζετε τοῦτο καί νά μή ἀπατηθῆτε, νά μή πλανηθῆτε. Ὅταν βλέπουμε νά εὐ-

ρίσκονται ἐπικεφαλῆς ἐκκλησιαστικῶν κινήσεων ἄνθρωποι πνευματικῶς ἀμαθεῖς, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἀντίθετα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος παρέδωσε τὸν ἑαυτό Του νά σταυρωθῆ ἀπὸ ἀγάπην,... Καταλαβαίνετε. Ἐδῶ ἔγκειται ἡ τραγωδία τῆς ἱστορίας.

Ἔτσι λοιπόν, γιὰ νά φανερωθῆ μέσα μας ἡ ἀληθινὴ γνῶσις, ἅς προσκολληθοῦμε μόνο στὴν ἀρχὴ αὐτῆ: «Καταζίωσον, Κύριε, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς».

Αὐτὰ εἶχα νά σᾶς πῶ γιὰ σήμερα καί εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΛΦΕΤΗΡΙΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ^(*)

Οι ἅγιες αὐτές ἡμέρες τῆς ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ πού ἡ ἀγαθότης Του μᾶς ἐπιτρέπει καί ἐφέτος νά ἐορτάσουμε, δίδουν καί πάλι τήν εὐκαιρία νά καταπαύσουμε γιά λίγο ἀπό τίς κοσμικές μέριμνες καί νά ἐμβαθύνουμε στά ὕψιστα καί τιμιώτατα τῆς ζωῆς μας, αὐτά πού μόνο μποροῦν νά δικαιώσουν τήν ὑπαρξί μας, νά μᾶς δώσουν ἐλπίδα, χαρά καί δύναμι νά ἀγωνισθοῦμε γιά τήν ἐπιτέλεσι τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ μας.

Μᾶς ὑπενθυμίζουν λοιπόν οἱ ἅγιες αὐτές ἡμέρες ὅτι ὁ Θεός μᾶς ἀγαπᾷ. Καί ἀπό ἀγάπη γιά μᾶς λαμβάνει δοῦλου μορφή, σαρκώνεται, πτωχεύει, νηπιάζει. Λαμβάνει μέ ἀνέκφραστη ταπεινώσι καί ἀπό ἀπερίγραπτη ἀγάπη γιά μᾶς ὅ,τι δέν εἶχε, τήν ἀνθρωπίνη φύσι, γιά νά μᾶς μεταδώσῃ ὅ,τι δέν εἶχαμε, τήν θέωσι καί τήν αἰώνιο ζωή.

Ὅσες καί ἐάν εἶναι οἱ πίκρες τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἡ χαρά μας γιά τό δῶρο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ ἄς εἶναι πάντα ζωντανή μέσα μας, φῶς καί παρηγορία μας.

Καί ἀκόμη βλέπουμε τώρα καθαρώτερα καί τήν ἰδική μας μεγάλη εὐθύνη νά ἀγωνισθοῦμε καί νά ἀξιοποιήσουμε τό δῶρο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ.

Τί ἀπολογία ἀλήθεια θά δώσουμε στόν ἐνανθρωπήσαντα Κύριό μας πού ἐταπείνωσε τόν ἑαυτό του μέχρι Σταυροῦ καί

(*) Ἐόρτιος χαιρετισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεωργίου ἐπί τῇ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1993.

ταφῆς, ἂν δὲν ἀγωνισθοῦμε μέ συνέπεια καί πόθο νά ἔμποδουθῶμε τόν παλαιό ἄνθρωπο καί νά ἐνδυθῶμε τόν καινό ἄνθρωπο, δηλαδή τόν ἴδιο τόν Χριστό;

Ἐκεῖνος ἔλαβε τήν ἰδική μας μορφή, γιά νά λάβουμε ἐμεῖς τήν ἰδική του μορφή.

Ἡ μορφή τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ταπεινῶσις, ἡ ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ἡ ὑπομονή, ἡ συγχωρητικότητα, ἡ ἀγνότης.

Εἶναι ἄραγε ἡ πορεία μας στήν παρούσα ζωή πορεία μορφώσεώς μας κατά Χριστόν;

Ἄργά ἢ γρήγορα τό τέλος τῆς ἐπιγείου υπάρξεώς μας θά ἔλθῃ γιά ὅλους μας. Ὅλη μας τότε ἡ γήϊνη ὑπαρξίς μας θά κριθῆ ἐάν καί κατά πόσον ἐλάβουμε τήν μορφή τοῦ ἐν Βηθλεέμ τεχθέντος Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐάν καί ἐμεῖς ἀκολουθήσαμε τίς κατά τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή πνευματικές ἐνηλικιωσίσεις τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή ἐάν κατακτήσαμε μέ τήν Χάρι του μίαν πρός μίαν τίς ἅγιες ἀρετές του καί ἔτσι ἐνηλικιωθήκαμε πνευματικά, φθάνοντες «εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4, 13).

Προσκυνοῦντες ἐν πίστει, ἐν εὐγνωμοσύνῃ, ἐν χαρᾷ τήν πάνσεπτό του γέννησι, τόν ἱκετεύουμε ἵνα πρεσβεύῃαις τῆς γεννησάσης

αὐτόν ἀσπόρως Κυρίας Θεοτόκου ἀποτυπώση καί σέ μᾶς τά ἴχνη καί τούς χαρακτῆρες τῆς παναγίας του θεανθρωπίνης μορφῆς, ὥστε «σύμμορφοι τῆς εἰκόνος αὐτοῦ» (Ρωμ. 8, 29) νά εὕρεθοῦμε ἔτοιμοι νά συζηήσουμε μαζί του στήν ἀτελεύτητο αἰωνιότητα. Γιατί τότε «ὁ ὠραῖος κάλλει παρά τούς υἱούς τῶν ἀνθρώπων» (Ψαλμ. 44, 3) δέν θά εἶναι δυνατόν νά συνοδεύεται ἀπό ὅσους διατηροῦν τήν δυσμορφία τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῶν παθῶν.

Σᾶς γράφομεν ἐν χαρᾷ πνευματικῇ καί ἐν κοινωνίᾳ πίστεως καί ἀγάπης τοῦ ἐπιφανέντος Μεγάλου τῆς Βουλῆς τοῦ Θεοῦ Ἁγγέλου Κυρίου καί Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, διά νά Σᾶς εὐχαριστήσωμεν διά τάς ἐορτίους εὐχάς Σας καί νά Σᾶς εὐχηθῶμεν ὅπως «ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν» φρουρήσῃ τάς καρδίας καί τά διανοήματα Ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (Φιλιπ. 4, 7) κατὰ τήν ἀγίαν αὐτήν καί πανευφρόσυνον περίοδον καί κατὰ τό νέον ἔτος τῆς χρηστότητός του, χαριζόμενος Ὑμῖν καί τήν ὑπέρ πάντα ποθητήν κατὰ χάριν σωτηρίαν καί θέωσιν.

Χριστούγεννα 1993

ΠΑΣΧΑ

ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΖΩΗ^(*)

Πατέρες καί ἀδελφοί,

Αὐτή τήν νύκτα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ οἰκου-
μενικός διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας, μᾶς ἐκόλλεσε ὄλους νά
ἀπολαύσουμε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως. Καί ὄντως αὐτό, τό
ὄποιο ζήσαμε κατά τήν ἱερά ἀγρυπνία τῆς Ἀναστάσεως καί τήν
ἀναστάσιμη θεία Λειτουργία, ἦταν ἕνα συμπόσιο τῆς πίστεως.

Συμποσιάρχης ὁ ἴδιος ὁ Ἀναστάς Κύριος. Μέλη αὐτοῦ τοῦ
συμποσίου εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος,
οἱ ἅγιοι Ἀγγελοι, οἱ Ἅγιοι τῆς Πίστεώς μας, καθώς κι ἐμεῖς
οἱ ταπεινοί Χριστιανοί πού ζοῦμε τώρα. Ὅλοι μαζί συμμετεί-
χαμε στήν εὐλογημένη αὐτή τράπεζα, στήν ὄποια ὁ Κύριος
προσέφερε καί πάλι τόν ἑαυτό Του πρὸς βρώσιν εἰς τούς πιστούς.
Συνεπῶς ἐμεῖς, κοινωνώντας διά τῆς πίστεως μέ τόν ἀναστάντα
Κύριο, καί προπάντων κοινωνώντας τό Πανάγιο Σῶμα καί τό
Τίμιο Αἷμα Του, γίναμε μέτοχοι καί κοινωνοί τῆς θείας, ἀκη-
ράτου καί αἰωνίας ζωῆς Του, καθώς καί τῆς ἀγίας Του Ἀνα-
στάσεως.

Ὅλο τό μυστήριο τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεώς μας, σύμφωνα μέ
τόν διδάσκαλο τῆς οἰκουμένης ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο, συνοψί-
ζεται στό μυστήριο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ μας. Λέγει

(*) Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στήν
πασχαλινή Τράπεζα, μετὰ τήν ἀγρυπνία τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀναστάσεως στίς 13 Ἀπριλίου
1981.

χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος Ἀπόστολος: «Εἰ δέ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν» (Α Κορ. 15, 17). Καί τοῦτο διότι ὁ κόσμος ἔχει πολλούς διδασκάλους, πολλούς ἰδρυτές θρησκειῶν. Ὅμως λυτρωτές πού νά ἀνέστησαν ἐκ νεκρῶν τόν ἄνθρωπο, ἔχει μόνον ἓνα, τόν Σωτήρα μας Χριστό. Γι' αὐτό μόνον ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σταυρωθεῖς καί Ἀναστάς, εἶναι ὁ Λυτρωτής τῶν ἀνθρώπων.

Συνεπῶς κι ἐμεῖς Αὐτόν μόνο λατρεύουμε, Αὐτόν μόνο πιστεύουμε, Αὐτόν μόνο ἀκολουθοῦμε, Αὐτόν μόνο δοξάζουμε. Αὐτός μόνος καί κανεῖς ἄλλος, ὅσο σοφός καί νά ἦταν, ὅσο ἐνάρετος καί νά ἦταν, ὅσο ἅγιος καί νά ἦταν, δέν μπόρεσε νά ἀναστηθῆ ἐκ νεκρῶν καί νά λυτρώσῃ τόν ἄνθρωπο ἀπό τόν χειρότερο ἐχθρό του, δηλαδή τόν θάνατο.

Αὐτό λοιπόν τό γεγονός τῆς Πίστεως, αὐτό τό ἱστορικό γεγονός, δηλαδή τήν Ἀνάστασι τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ μας, ἀπόψε ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι ἐορτάζουμε πανευφρόσυνα.

Ἡ ὑπόθεσις τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ἀπλῶς νά γίνῃ ἡθικώτερος ἀπ' ὅ, τι ἦταν, οὔτε ἀπλῶς νά ἐξευμενίσῃ τόν Θεό, ὥστε νά ἐξασφαλίσῃ ἀπ' Αὐτόν μιᾶ ἀθωωτική ἀπόφασι. Ἡ σωτηρία γιά μᾶς ἔγκειται στό νά μporέσῃ ὁ νεκρός ἄνθρωπος νά ζωοποιηθῆ, νά ἀναστηθῆ. Ὡς ἐκ τούτου, μόνον ἐκεῖνος πού ζωοποιεῖ τόν ἄνθρωπο εἶναι Σωτήρ καί Λυτρωτής τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτός λοιπόν ὁ Κύριός μας προσφέρει σέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα τήν ζωοποίησι. Παίρνει τόν νεκρό ἄνθρωπο καί τόν ζωντανεῖ. Πρῶτα-πρῶτα παίρνει τόν πνευματικά νεκρό καί τόν καθιστᾷ πνευματικά ζωντανό. Μετά τήν πνευματική αὐτή ἀνάστασι, τόν ἀνασταίνει καί σωματικά καί βιολογικά, στήν ἐσχάτη ἡμέρα, στήν Δευτέρα Παρουσία Του.

Πιστεύουμε ότι η δεύτερη αυτή 'Ανάστασις είναι γεγονός αναμφισβήτητο, διότι προηγείται ὁ ἄρραβὼν αὐτῆς τῆς 'Αναστάσεως, πού εἶναι ἡ πνευματικὴ ἀνάστασις. "Ὅσοι λοιπὸν Χάριτι Θεοῦ γίνονται ἀπ' αὐτῆ τὴν ζωὴ μέτοχοι καὶ κοινωνοὶ τῆς πρώτης, τῆς πνευματικῆς 'Αναστάσεως, ἀπέκτησαν ὄχι μόνον τὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ τὴν βεβαιότητα τῆς δευτέρας, τῆς σωματικῆς 'Αναστάσεως.

Ἐκ παραλλήλου ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε καὶ πολλές ἀπτές ἀποδείξεις ὅτι ὄντως τό σῶμα τοῦ ἁγίου ἀνθρώπου δοξάζεται, ἀφθαρτίζεται, ἀνασταίνεται καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν μέλλουσα 'Ανάστασι μαζὶ μέ τὸν 'Αναστάντα Κύριο. Μία ἀπόδειξις εἶναι τὰ ἱερά λείψανα τῶν 'Αγίων, οἱ ὅποιοι ἐνώθησαν ἀρρήκτως μέ τὸν 'Αναστάντα Κύριο. Γι' αὐτό καὶ τὰ ἱερά τους λείψανα ἔχουν τὰ σημεῖα τῆς ἀφθαρσίας, εὐωδιάζουν, παραμένουν ἀναλλοίωτα ἐπὶ χιλιάδες χρόνια, καὶ γίνονται σύμβολα καὶ προεικονίσματα τῆς μελλούσης δόξης πού θά ἀπολαύσουν τὰ σώματα τῶν 'Αγίων, ὅταν ἀναστηθοῦν κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου.

Τό ζήτημα ὅμως εἶναι πῶς ὁ Χριστιανὸς θά μporέσῃ νά κἀνῃ τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ζωὴ δική του, ὥστε νά ἀναστηθῇ καὶ αὐτός. Πῶς θά γίνῃ ἡ 'Ανάστασις τοῦ Χριστοῦ καὶ δική του ἀνάστασις.

'Αδελφοὶ καὶ Πατέρες,

'Ὁ Κύριος δέν ἄφησε στὸν κόσμον ἀπλῶς μία ἠθικὴ διδασκαλία, κάποιες κοινωνικὲς συνταγές. "Ἄφησε τό σῶμα Του, τὸν Ἐαυτό Του, καὶ καθένας πού θέλει νά ἀναστηθῇ δέν ἔχει παρά νά ἐνωθῇ μέ τό Σῶμα τοῦ 'Αναστάντος Κυρίου. Τό Σῶμα τοῦ 'Αναστάντος Κυρίου εἶναι ἡ Ἐκκλησία μας. Καθένας πού γίνεται μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ζωντανό μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἀμέσως

λαμβάνει τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ καί τήν κάνει δική του ζωή. Συνεπῶς ὅταν ζοῦμε μέσα στήν Ἐκκλησία, ἀγωνιζόμαστε μέ ταπεινώσι καί προσευχή, συμμετέχουμε στά ἅγια μυστήρια καί πρό πάντων στήν θεία Κοινωνία, πού εἶναι Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ, ἀποκοῦμε αὐτή τήν ἐμπειρία τῆς ζωοποιήσεως τοῦ θνητοῦ μας σώματος, τῆς διαβάσεως ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή. Αὐτό εἶναι τό ἀληθινό Πάσχα. Διότι Πάσχα σημαίνει διάβασις, πέρασμα "ἐκ θανάτου πρός τήν ζωήν".

Κάθε φορά πού ὁ Χριστιανός προσεύχεται μέ ταπεινώσι καί ἀγάπη πρός τόν Θεό, πραγματοποιεῖ μιά διάβασι, ἕνα πέρασμα ἀπό τήν ζωή τοῦ ἐγωισμοῦ στήν ζωή τῆς θείας μεθέξεως. Κάθε φορά πού ὁ Χριστιανός νικᾷ τό δικό του πονηρό καί ἐμπαθές θέλημα, γιά νά κάνη τό ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιεῖ ἕνα πέρασμα ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή. Κάθε φορά πού ὁ Χριστιανός κοινωνεῖ τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τότε κάνει τό μεγαλύτερο πέρασμα ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή.

Αὐτά τά ἔνδοξα καί μεγάλα μυστήρια τῆς ζωοποιήσεώς μας καί τῆς ἀπαθανατίσεώς μας ὑπάρχουν μέσα στήν ἀγία μας Ἐκκλησία, καί εἶναι χρῆμα, ἀδελφοί μου, νά τά ἀφήνουμε ἀνεκμετάλλευτα, νά μή τά χρησιμοποιοῦμε, νά μή τά ἀξιοποιοῦμε πρός ὄφελος καί πρός οἰκοδομή μας.

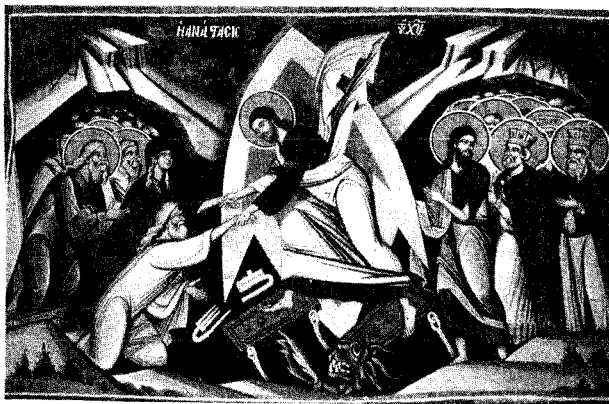
Εἶναι λυπηρό σήμερα πού, ἐνῶ ὅλοι πνευματικά ἀσφυκτιοῦμε καί ἰδίως ἡ νεολαία μας ὡς πλέον εὐαίσθητη ἀπό τούς ἐνήλικες, ἀγνοοῦμε ἢ ἀρνούμεθα νά συνδεθοῦμε μέ τόν Ἀρχηγό τῆς ζωῆς, τόν Σωτῆρα Χριστό, καί δέν ἀποφασίζουμε νά κάνουμε τήν ζωή Του ζωή μας, ὥστε νά περάσουμε ἀπό τόν θάνατο στήν ζωή. Καί ἐνῶ ὑπάρχει ὁ Ζωοδότης Χριστός, ἡ χαρά καί ἡ εἰρήνη μας, ἐμεῖς προτιμοῦμε νά πεθάνουμε στήν μοναξιά, στό ἄγχος, στό κενό, στήν ἔλλειψι νοήματος στήν ζωή μας.

Εὐχομαι λοιπόν ταπεινά σέ ὅλους τούς συνεορτάζοντας μαζί μας προσκυνητάς καί ἐκ μέρους τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς μας, αὐτή τήν ἀγία νύκτα τῆς Ἀναστάσεως, ὅπου «τῶν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια», νά πραγματοποιηθῆ σέ ὅλους μας τό πέρασμα αὐτό, τό πιάσχα αὐτό, ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ θανάτου πρὸς τήν ζωήν. Νά πιστεύσουμε καί νά ἀγαπήσουμε περισσότερο τόν Χριστό. Νά ἐνωθοῦμε μέ τόν Χριστό, ὥστε ἡ ζωή μας νά γίνῃ ζωή Ἀναστάσεως. Τότε πλέον δέν θά φοβόμαστε οὔτε τόν σωματικό θάνατο. Διότι αὐτός πού ἔχει ἐνωθῆ μέ τόν Ἀναστάντα Κύριο, δέν φοβάται τόν σωματικό θάνατο, διότι ἤδη πέρασε ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν. Ἔχει ἤδη ἀναστηθῆ, ἔχει ἤδη εἰσέλθῃ στήν Βασιλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Εὐχομαι καί πάλι ὁ Ἀναστάς Κύριος νά μᾶς ὀδηγήσῃ στήν ἐνωσί μαζί Του, νά παρηγορήσῃ τίς καρδιές μας, νά μᾶς γεμίσῃ ὅλους ἀπό τήν θεία Χάρι Του, νά μᾶς χαρίσῃ φωτισμό θεογνωσίας, ὥστε πάντα νά εἴμαστε ἐνωμένοι μαζί Του.

Τέλος εὐχομαι ἡ ζωή μας νά εἶναι πάντα πλήρης ἀπό ἀναστάσιμο φῶς καί ἀναστάσιμη χαρά.

ΔΙΑΚΟ-ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Ο ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΜΕΝΟΣ

Μέ τό πρώτο φθάσιμό μας στή Δάφνη τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1973 συναντήσαμε κι ἕνα γέροντα γεροδεμένο, ὑψηλό, λευκό και πολύ φαλακρό. Μᾶς εἶπαν ὅτι κι αὐτός εἶναι Σιμωνπετρίτης, εἶναι ὁ διακο-Ἰωαννίκιος, πού μένει στό Δοντᾶ. Βίος και πολιτεία! Εἶχε κατεβεῖ στή Δάφνη γιά φώνια τῆς ἐβδομάδος και θά ἀνέβαινε μιά ὥρα φορτωμένος στήν πλάτη, γιά νά πάει στό ἀγρόκτημα, στό σπίτι πού ἔμενε, στό Δοντᾶ.

Ὅταν πέρασαν οἱ πρώτες ἡμέρες, ἀφ' ὅτου ἐγκατασταθήκαμε στήν Σιμωνόπετρα, ξαφνικά ἀκοῦμε μιά μέρα φωνές χαρούμενες, πρόσχαρες, πού ἀπευθύνονταν στόν παπα-Σίμωνα γιά τά νέα καλογέρια, γεμᾶτες εὐχές. Κάπως περίεργοι και συνηθισμένοι τίς μέρες αὐτές στίς ἐκπλήξεις, βγήκαμε νά δοῦμε τί συμβαίνει, και βλέπουμε μπροστά μας τόν διακο-Ἰωαννίκιο νά λέει:

–Νά ζήσετε, νά ὑπηρετήσετε τόν ἅγιο Σίμωνα στό μοναστήρι του, νά βοηθήσετε τά γεροντάκια, νά μή τά περιφρονήσετε και... κάνετε ὑπομονή. Χωρίς ὑπομονή δέν πᾶμε στόν Παράδεισο. Ἡ Παναγία, ἡ μαννούλα μας, νά σᾶς ἔχει καλά. Δέν θά σᾶς ἀφήσει ποτέ, ἄν πιστά τήν ὑπηρετεῖτε...

Μετά ἀνέβηκε στό Ἀρχονταρίκι, πῆρε τό κέρασμά του –καινούργιες εὐχές κι ἐκεῖ– και κατόπιν πῆγε στόν Τραπεζάρη, τό γερο-Ἀρσένιο, πῆρε ψωμί, κρασί, ρακί, μετά στόν Δοχειάρη, τόν παπα-Παντελεήμονα, πῆρε τά ὑπόλοιπα τῆς κουμπάνιας –καφέ, ζάχαρι, λάδι, γάλα, σπύρτα, σαποῦνι, οἰνόπνευμα, κλπ., δηλαδή

τήν καθορισμένη κουμπάνια πού δινόταν στά γεροντάκια-, φόρτωσε τό γέριχο μουλάρι κι ἔφυγε γιά τόν Δοντᾶ.

Αὐτό ἐπαναλαμβανόταν κάθε μήνα γιά 2-3 χρόνια. Ἐπίσης ἐρχόταν στίς μεγάλες γιορτές, Χριστούγεννα καί Πάσχα, καί στίς δύο Πανηγύρεις. Τότε ὁ καλός παπα-Σίμων φρόντιζε νά τοῦ βρεῖ ράσο, κουκούλι καί κάπου νά κοιμηθεῖ. Βροντόφωνος, ἀλλά καλόκαρδο γεροντάκι.

Μετά ἀπό δύο χρόνια ἄρχισε νά ἀραιώνει τίς ἐπισκέψεις του κι ἔτσι ἀρχίσαμε ἑμεῖς νά τοῦ πηγαίνομε τήν κουμπάνια. Εὐρισκόμενοι τώρα μόνοι μέσα στήν ἡσυχία τῆς νύκτας τοῦ Δοντᾶ, ὅπου μόνο τό κελάρισμα τοῦ ρέματος καί ἡ κραυγή τοῦ μπούφου (νυκτικόρακος) τήν διέκοπταν, μᾶς εἶπε πολλά ἀπό τήν ζωή του τήν καλογερική, τήν περιφρονημένη ἀπό τόν κόσμο, ἀλλά τήν γεμάτη εὐλογίες ἀπό τήν Παναγία μας, τήν Κυρά τοῦ τόπου.

Ἦλθε στό "Ἁγιον Ὄρος μικρό παιδί, δέκα χρονῶν, μαζί μέ τά δύο ἀδελφάκια του. Τά ἔφερε ὁ γερο-Βαρλαάμ ὁ Γρηγοριάτης ἀπό τόν Πειραιᾶ. Ἦταν ὄρφανά ἀπό πατέρα καί μητέρα. Τούς σκότωσαν οἱ Τοῦρκοι στή μικρασιατική καταστροφή καί τά φρόντιζε ὁ παπ ποῦς ἀπό μητέρα, ὁ παπα-Κωνσταντῆς. Ἀλλά τί νά πρωτοκάνει ὁ καυμένος; Φτωχός ἄνθρωπος, ἀλλά γεμάτος πίστη, θυσία καί φροντίδα γιά τό διωγμένο ποιμνιό του.

Καταγόταν ἀπό τήν Ἐφεσο, τή μεγάλη αὐτή τῆς ἀρχαιότητος πόλη, ἀλλά τότε πολύ μικρή μετά τίς ἀλλεπάλληλες καταστροφές. Τήν πατρίδα του τήν θυμόταν σάν σέ ὄνειρο. Βιώματα πόνου εἶχε μέ ὄλους τούς ἄλλους πατριῶτες του στόν Πειραιᾶ, στήν "καραντίνα" γιά κάθαρση. Μέσα σέ τέτοιο περιβάλλον τά βρῆκε ὁ γερο-Βαρλαάμ, διακονητής καί ὑπηρέτης τοῦ ἀγίου Νικολάου, τοῦ φροντιστοῦ τῶν ὀρφανῶν, καί τάφερε στό

μοναστήρι του. Ήγούμενος τότε ήταν ὁ πραγματικά ἅγιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ παπα-Θανάσης. Μᾶς διηγόταν λοιπόν:

—«Τί νά κάνουμε μέσα στό μοναστήρι, τρία μικρά παιδιά, πού οὔτε νά φάμε δέν ξεύραμε; Μᾶς πῆγαν στό βουνό, στόν ἅγιο Θεολόγο, τόν προστάτη τῆς χαμένης πατρίδος μας, καί μᾶς δῶσανε στόν γερο-Στέφανο. Θεός σχωρέστον! Ἔγινε γιά μᾶς πατέρας, μητέρα, δάσκαλος. Μᾶς ἔμαθε νά τρῶμε, νά πλενόμαστε, νά ντυνόμαστε, νά διαβάζουμε, νά ἐργαζόμαστε. Στό μοναστήρι κατεβαίναμε μόνο στίς μεγάλες γιορτές. Δέν ἐπιτρεπόταν διαμονή στό μοναστήρι στά ἀγένεια παιδιά. Ὁ μακαρίτης ὁ παπα-Θανάσης ἐρχόταν ὁ ἴδιος στό βουνό καί λειτουργοῦσε, μᾶς κοινωνοῦσε, μᾶς ἐξομολογοῦσε. Πέρασαν τά χρόνια κι ἀπό παιδιά γίναμε ἄνδρες, κατεβήκαμε στό μοναστήρι καί σιγά-σιγά γίναμε καλόγεροι. Ἐμένα μέ λέγανε Διαμαντή καί στήν καλογερική ὀνομάστηκα Δανιήλ. Φοροῦσα τά ράσα, τόν μανδύα καί ἔνοιωθα ὄχι ἄνθρωπος, ἀλλά ἄγγελος. Εὐτυχισμένη ζωή! Τά ἄλλα ἀδελφία μου ὀνομάστηκαν Εὐγένιος καί Γρηγόριος. Ὁ Γρηγόριος ἔφυγε κατόπιν καί ἐκοιμήθη πολύ νέος στά Κατουνάκια. Ὁ παπα-Εὐγένιος, ἀφοῦ χειροτονήθηκε, ἔφυγε ἀργότερα καί ἐκοιμήθη στό Ξενοφί (Ξενοφώντος). Ἔκανα σέ πολλά διακονήματα, ἀλλά ἐπειδή εἶχα καί καλή φωνή, διάβαζα καί κανοναρχοῦσα στήν Ἐκκλησία».

Ὁ γερο-Ἰωαννίκιος θυμόταν ὀλόκληρα κείμενα ἀπ' ἔξω, καθώς ἐπίσης καί τροπάρια, ἀπολυτίκια κ.ἄ. Τότε μᾶς ἀνέφερε καί κάποιο περιστατικό πού δείχνει τό ζῆλο του γιά ἄσκηση, ἀλλά καί τήν πλάνη πού ἔπεσε χωρίς ὁδηγό:

—«Διαβάζανε στήν Τράπεζα τό βίο κάποιου ἀγίου πού ἔμεινε χρόνια σέ σπηλιά. Τόν ἄκουσα μέ προσοχή καί βλέποντας τά κατορθώματα τοῦ Ἁγίου καί τίς εὐλογίες πού εἶχε ἀπό τόν Θεό,

ἀποφάσισα νά τόν μιμηθῶ. Φόρεσα τά ράσα μου, τό σχῆμα, τό κουκούλι, πῆρα καί λίγο παξιμάδι κι ἔφυγα γιά τή σπηλιά πού εἶναι πιό πάνω ἀπό τό μοναστήρι, κοντά στό σπήλαιο τοῦ ὁσίου Γρηγορίου. Δέν εἶπα σέ κανένα τίποτε. Χειμῶνας καιρός. Ἡ σπηλιά ἔβγαζε νερό, ἀλλά ἐγώ εἶπα: Ἐδῶ θά μείνω, θά προσευχηθῶ, θά ἀσκηθῶ, θά πεθάνω, θά ἀγιάσω. Νόμιζα ὅτι γίνεται κανεῖς ἅγιος τόσο εὐκόλα. Στό μοναστήρι μέ ψάχνανε. Μετά ἀπό μέρες μέ βρῆκαν, ἀλλά πού νά μέ πείσουν νά κατέβω στό μοναστήρι. Ἀναγκάστηκε καί ἦλθε ὁ ἴδιος ὁ παπα-Θανάσης, ὁ Γέροντάς μου. Μέ πῆρε μέ τό καλό. Μοῦ ὑποσχέθηκε πώς ἅμα βγεῖ ὁ χειμῶνας, μαζί θά πᾶμε νά βροῦμε σπηλιά, γιά νά ἀσκηθοῦμε. Μέ τά πολλά τελικῶς μέ ἔπεισε καί πῆγα μαζί του στό μοναστήρι.

»—Ἡ ὑπόθεση ὅμως εἶχε καί συνέχεια. Ἐπρεπε νά κάνω καί κανόνα στήν Τράπεζα. Μέ κάλεσε ὁ Γέροντας καί μοῦ εἶπε: "Τώρα πού θά πᾶμε στήν Τράπεζα, τήν ᾧρα πού θά τρῶμε, ἐσύ θά φορέσεις τόν μεγάλο σταυρό τῆς Τραπεζῆς, θά πάρεις καί τό μεγάλο κομποσχοῖνι πού εἶναι ἐκεῖ καί θά τραβᾷς κομποσχοῖνι. Ὅταν κτυπήσω τό κουδούνι στό τέλος τῆς Τραπεζῆς καί τελειώσει καί ὁ διαβαστής, ἐσύ θά φωνάξεις: Σχωρέστε με, Πατέρες, πῆγα νά γίνω ἅγιος στή σπηλιά χωρίς εὐλογία καί δέν τά κατάφερα". Πωπῶ ντροπή! Ἀλλά τί νά κάνεις; Δέν γινότανε διαφορετικά. Τό ἔκανα. Ὅμως ὁ εὐλογημένος ὁ γερο-Βαρλαάμ πού τοῦ ἄρесе νά πειράζει, ἔκανε τάχα πώς δέν ἄκουσε καλά τί εἶπα καί μέ ρώτησε: "Γιατί τράβηξες κομποσχοῖνι;" Κι ἐγώ τό ἐπανέλαβα δυνατώτερα. Μετά κάθισα καί ἔφαγα. Μέ ξαναφώναξε ὁ Γέροντας, μέ παρηγόρησε καί μέ συμβούλεψε. Ἄν τολμοῦσα, ἄς τό ξανάκανα!

»—Τά χρόνια κυλούσαν ὁμορφα. Ἐκανα καί στό μετόχι τῆς Βούλτσιστας. Πλούσιο μετόχι. Οἰκονόμος ἦταν ὁ γερο-Νέστορας. Θεός σχωρέστον. Καλός ἄνθρωπος, καταδεχτικός».

Τά δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια πού ζοῦσε ὁ γερο-Ἰωαννίκιος στήν Ἱερά Μονή τοῦ ὁσίου Γρηγορίου, ὅπως καί σέ κάθε μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ὑπῆρχε ἔντονο τό πρόβλημα τοῦ τοπικισμοῦ. Κάθε μοναστήρι εἶχε ἀνθρώπους μόνο ἀπό ἓνα τόπο. Π.χ. στήν Ἱερά Μονή τοῦ ὁσίου Γρηγορίου δέν μποροῦσες νά μείνεις, ἂν δέν ἦσουν Μωραΐτης. Τό ἴδιο ἴσχυε καί γιά τήν Σιμωνόπετρα, ἂν δέν ἦσουν Μικρασιάτης, γιά τήν Ξηροποτάμου, ἂν δέν ἦσουν Κρητικός κ.ο.κ. Κατά συνέπειαν καί ὁ καλός μας πατήρ Δανιήλ, μολονότι Γρηγοριάτης, ὅμως Μικρασιάτης στήν καταγωγή, ἀναγκάστηκε νά γίνει Σιμωνοπετρίτης. Τά προβλήματα τοῦ τοπικισμοῦ ἀναφάνηκαν ἀργότερα, τή δεκαετία 1950-1960, ὅταν τά μοναστήρια βρῆκαν δυσκολίες μεγάλες λόγω λειψανδρίας. Δόξα τῷ Θεῷ, τό πρόβλημα ἐξέλιπε τίς τελευταῖες δεκαετίες, κι ἔτσι τό κάθε μοναστήρι ἔχει μοναχούς ὄχι μόνο ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί ἀπό ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

Στήν Σιμωνόπετρα ἔγινε ἀμέσως δεκτός, ὄντας Μικρασιάτης. Ἠγούμενος τότε ἦταν ὁ παπα-Καيسάριος ὁ Βουρλιώτης. Τόν ἔκανε Παρηγουμενιάρη καί ἀργότερα διάκονο, ἐπειδή ἦταν καλλίφωνος, μετωνομάζοντάς τον Ἰωαννίκιο, πρὸς τιμὴν τοῦ ἡγουμένου Ἰωαννικίου, ὁ ὁποῖος μαζί μέ τόν Γέροντά του παπα-Νεόφυτο ξαναέκτισε τήν Σιμωνόπετρα, μετὰ τή μεγάλη πυρκαγιά τοῦ 1891.

Νά ὅμως πού ὁ πειρασμός ἐργάζεται συνεχῶς καί ἀφοῦ τά κατάφερε νά τόν βγάλει ἀπό τό πρῶτο μοναστήρι, τόν κυνήγησε καί στό δεύτερο. Μά τώρα ὄχι μόνο τόν ἔβγαλε ἀπό τό μοναστήρι, ἀλλά καί τόν ἔστειλε στόν κόσμο. Ἐκαλλίφωνος διάκονος

έσύ, πρέπει νά γίνεις διάκος σέ μητροπολιτικό νάό", τοῦ φιθύρισε. Πράγματι ἔφυγε, πῆγε στή Σάμο. Ὅμως οἱ παγίδες τοῦ πονηροῦ συνεχίζονται. Ἐσπᾶ ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Τό 1940 στρατεύεται ὡς Ἀγιορείτης ἐκτός Ἀγίου Ὄρους καί μάλιστα ἀποσηματίζεται. Ἐνθυμούμενος τά τότε γεγονότα, ἔλεγε πικραμένος:

—«Ἀπό τότε ἄρχισαν οἱ μέρες τοῦ πόνου καί τῆς στενοχώριας. Δέν τό ἄντεξα καί δραπέτευσα ἀπό τό στρατόπεδο, πέρασα στήν Τουρκία μέ τά πόδια, ἔφθασα στήν Συρία, στή Μέση Ἀνατολή κι ἀπό κεῖ γύρισα στήν Ἑλλάδα. Πέρασα στρατοδικεῖο. Μά ἕνας καλός ἀξιωματικός μέ συμπόνεσε, κι ὄχι μόνο δέν μέ δίκασαν, ἀλλά μέ στείλανε καί στό μοναστήρι.

»—Μέ τί μοῦτρα ὅμως νά ἐπιστρέψω; Ἐμεινα στή Θεσσαλονίκη. Φτωχός μεταξύ φτωχῶν, ἐργαζόμενον γιά τό καθημερινό φωμί, κάνοντας θελήματα στούς πλουσίους. Τότε θυμήθηκα τόν ἄσωτο υἱό, καί ἀποφάσισα νά γυρίσω κι ἐγώ στό πατρικό μου σπίτι, στήν Ἱερά μονή τοῦ Ἀγίου Σίμωνος, τοῦ πατρός ὄλων τῶν Σιμωνοπετριτῶν πατέρων. Ἐκεῖ θά γίνω δοῦλος ταπεινός, ὄχι υἱός μέ δικαιώματα.

»—Ἐφθασα πράγματι στόν ἄρσανᾶ. Ἀρσανάρης τότε ἦταν ὁ πατήρ Γελάσιος ὁ Φωκιανός. Ὑπῆρχε κι ἄλλος γερο-Γελάσιος στό μοναστήρι. Ὁ Ἀρσανάρης μέ ὑποδέχθηκε ἀδελφικά καί μέ κράτησε ἐκεῖ, ὅσο νά μεγαλώσουν τά γένια μου καί τά μαλλιά μου. Μοῦ ἔδωσε ἕνα παλιό ζωστικό καί μιᾶ σκούφια καί μετά ἀπό ἕξι μῆνες, τήν πρωτοχρονιά πού ἀλλάζουν τά διακονήματα, ἀνέβηκα στό μοναστήρι. Ἐβαλα μετάνοια, ζήτησα συγγνώμη καί τελικῶς μέ κρατήσανε σάν δόκιμο!

»—Τό πρῶτο διακόνημα πού ἀνέλαβα ἦταν τοῦ φούρναρη. Εἴχαμε τότε πολλούς ἐργάτες καί ζύμωνα δυό φορές τήν ἑβδο-

μάδα τριακόσια μικρά φωμάκια κάθε φορά. "Αν και ήταν πολύ κουραστικό για μένα, όμως ξαναβρήκα τό περιβάλλον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Πήγαινα στήν Ἐκκλησία, ἔφελνα, ἔβαζα ἀνάγνωση, διάβαζα στήν Τράπεζα. "Όλα αὐτά μέ γέμιζαν χαρά και μέ ἀνακούφιζαν ἀπό τά πολλά μου παθήματα.

»—Μετά ἀπό δύο χρόνια χρειάστηκε ν᾿άρθω Οἰκονόμος στόν Δοντᾶ. Μή τόν βλέπετε πῶς εἶναι τώρα. Τότε ὅλα τά παρτέρια ἦσαν ἀμπέλια. Δέκα χιλιάδες ὀκάδες κρασί βγάσαμε. Ὁ τρύγος κρατοῦσε μία ἐβδομάδα. Ἐρχόταν ὅλο τό μοναστήρι. Μαζεύονταν ὅλοι οἱ ἐργάτες. Τριάντα-σαράντα ἄτομα ἤμασταν ὅλοι. Δύο ὡς τρεῖς ἐργάτες ἀπασχολοῦντο μονίμως. Ἐκοινε κάτι τεράστια λάχανα! Δυό-τρία μόνο στή μεριά φορτώνουμε στό κάθε ζῶο.

»—Πᾶνε ὅμως ὅλα αὐτά. "Ανοῖξε ἡ Γερμανία. Φύγανε οἱ ἐργάτες. "Αρχισαν τά ἀμπέλια νά χερσώνουν. Σάν ἔγινε και ὁ ἀμαξιτός δρόμος τῆς Μονῆς, τότε ἐγκαταλείφθηκαν τελείως. Βλέπετε δέν ἤμασταν και πολλοί πατέρες. "Ένα αὐτοκίνητο ξύλα νά πουλοῦσαν, ἀγόραζαν ἀπό τήν Λῆιμο σταφύλι για ὅλο τό κρασί τῆς χρονιάς. Τά πατάρια ἄρχισαν κι αὐτά νά πέφτουν. Τ᾿ἄβλεπα και σπάραζε ἡ καρδιά μου. Μά τί νά κάνω; "Αρχισα νά συνηθίζω στή μοναξιά. "Όσα γύρευα νά βρῶ στή σπηλιά τῆς Γρηγορίου, μου τ᾿ἔδωσε ὁ Θεός στόν Δοντᾶ.

»—Ἡ χαρά μου ἦταν κι εἶναι ὅλα αὐτά τά χρόνια —κοντεύουν εἴκοσι τώρα— νά σηκώνομαι τή νύκτα, ν' ἀνάβω τά κανδηλάκια και νά θυμιάζω ὅλο τό σπίτι. Πηγαίνω στόν ναό, λέω τήν προσευχή μου, ὅ, τι ἐνθυμοῦμαι, διότι τώρα δέν βλέπω νά διαβάζω, και μετά ἀρχίζω τούς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας. Ἡ μεγαλύτερη ἐλπίδα και τό στήριγμά μου εἶναι πρῶτα ἡ Παναγία, ἡ μαννούλα μας, κι ἔπειτα ὁ "παπ ποῦς", ὁ ἅγιος Νικόλαος.

Τά κανδηλάκια καίνε μέρα καί νύκτα. "Όσο λάδι ξοδεύω στά κανδήλια, δέν ξοδεύω γιά τό φαγητό." Αν καμμιά φορά σβήσουν, έρχεται ό "παπ πούς" καί μου λέει: "Σήκω. Τό κανδηλάκι έσβησε". Μετά τό θυμιάτισμα αρχίζω τό κομποσχοίνι γιά όλους τούς πατέρες καί τόν ήγούμενο. "Όλους σάς μνημονεύω έναν-έναν. Τούς δυνατούς καί τούς νεαρούς καί τούς άδικοχαμένους στήν πατρίδα. "Αμα καμμιά φορά βαριέμαι καί δέν τά κάνω αύτά, όλη τήν ήμέρα δέν είμαι καλά. Κάτι μου λείπει. Βλέπετε διαμαρτύρεται ή ψυχή." Έμεινε νηστικιά. Παλιότερα διάβαζα καί Ψαλτήρι, Πραξαπόστολο καί κανένα βιβλίό. Τώρα δέν βλέπω. "Ό, τι ένθυμούμαι...».

Τά λόγια του τά βλέπαμε καί στήν πράξη, όσες φορές πηγαίναμε νά κάνουμε λειτουργία, διότι πολύ τό έπιθυμούσε αύτό καί μάς παρακαλούσε, ή κάποια άλλη έργασία.

Μάς μένουν έντονα τά βιώματα τής πρώτης μεγάλης παγκοιναΐς τών έλιών πού κάναμε στόν Δοντά τό 1974. Πήγαμε όλοι οί νεώτεροι πατέρες. Μέναμε στρωματσάδα σέ όλο τό σπίτι. Έμεΐς δουλεύαμε κι ό διακο-Ίωαννίκιος μάς μαγειρεύε καί μάς έστρωνε τήν Τράπεζα. Κι ένώ τρώγαμε, εκείνος παρακολουθούσε μήπως μάς λείπει κάτι. Τότε κάναμε εκεί τήν άγρυπνία του άγίου Χρυσοστόμου. Ήλθε καί ό Γέροντας. "Η χαρά του παπ πού ήταν άπερίγραπτη. "Τέτοια τιμή στό σπίτι! Τέτοια δόξα στήν Έκκλησία μέ τίς φαλμωδίες καί τό συλλείτουργο!", έλεγε καί ξανάλεγε.

Εΐναι άλήθεια πώς γιά νά μπορούσε νά μένει μόνος μέσα σ' εκείνη τήν έρημιά, μόνο μέ βαθειά πίστη τό κατόρθωνε. Ένθυμούμαι κάποτε του πόνεσε πολύ τό χέρι καί τό πόδι του, συμπτώματα κάποιας όσφυαλγίας-ίσχυαλγίας. Πήγαμε μέ κάποιο γιατρό νά τόν δούμε καί του δώσαμε κάποια φαρμακευτική

άγωγῆ, ἀφοῦ δέν μπορέσαμε νά τόν πείσουμε νά ἔλθει στό μοναστήρι γιά θεραπεία. Πηγαίναμε κάθε δύο μέρες καί τοῦ κάναμε καί μιὰ σειρά ἐνέσεις. Μετά ἀπό λίγες ἡμέρες μᾶς λέει:

–Τά φάρμακα μέ κάνουν χειρότερα. Οἱ ἐνέσεις μέ πονοῦν. Δέν μπορῶ νά καθίσω. Δέν τά θέλω. Τ' ἀφήσα καί πῆγα στους δικούς μας γιατρούς, στή μαννούλα μας καί στόν ἅγιο Νικόλαο καί τούς εἶπα: "Βλέπετε εἶμαι μόνος. Πονάω καί δέν μπορῶ οὔτε τά κανδηλάκια νά Σᾶς ἀνάψω. Τά φάρμακα ποῦ παίρνω μέ κάνουν χειρότερα. Ἐγώ τ' ἀφήνω καί ζητῶ ἀπό Σᾶς νά μέ κάνετε καλά. "Ἄν μέ κάνετε καλά, θ' ἀνάβω τά κανδηλάκια Σας. Διαφορετικά θά μένουν σβηστά..." Πῆρα λαδάκι, ἀλείφθηκα καί μετά ἀπό δύο-τρεῖς φορές ἔγινε τελείως καλά. Βλέπεις οἱ δικοί μου γιατροί θεραπεύουν ἀμέσως.

Μᾶς ἔλεγε ἀκόμη πῶς παρακαλεῖ τούς Ἁγίους καί γιά δύο ἀκόμη πράγματα. Πρῶτον, νά μή πονέσει καί μένει στό κρεβάτι καί κουράσει τούς πατέρες. Καί δεύτερον, νά τοῦ δώσει ὁ Θεός κάποιον σημάδι, ὅταν πρόκειται νά κοιμηθεῖ: «Ὅταν πρόκειται νά πεθάνω, ἐδῶ στή γωνιά τοῦ τζακιοῦ θά στρώσω καί θά πεθάνω, οὕτως ὥστε, κι ἂν μείνω μέρες, νά μή χαλάσει καί τό κρεβάτι». Καί πράγματι ὁ Θεός τῇ πρεσβείᾳ τῶν Ἁγίων τοῦ τά χάρισε.

Ἦταν χειμῶνας, Δεκέμβριος τοῦ 1986. Τό μοναστήρι μας ἐόρταζε τά Χριστούγεννα, διότι τό Καθολικόν τῆς Μονῆς τιμᾶται στήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, καί στίς 28 Δεκεμβρίου, μνήμη τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου Σίμωνος. Ὅπως πάντα, ἔτσι καί τότε τοῦ πῆγε ὁ παπα-Βησσαρίων μέ κάποιον ἀδελφό τήν γιορτινὴ κουμπάνια. Λειτουργήσαν καί κοινώησε. Τόν παρακάλεσαν γιά μιὰ ἀκόμη φορά νάρθει στό μοναστήρι, διότι τά γεράματα στή μοναξιά εἶναι δύσκολα –γιά μᾶς φυσικά–, ἀλλά αὐτός δέν δε-

χόταν ἐπ' οὐδενί κάτι τέτοιο. Εὐχαρίστησε τούς πατέρες, τούς εὐχήθηκε "Καλή Πανήγυρι" καί ἐκεῖνοι γύρισαν μόνονι τους στό μοναστήρι.

Ἐκεῖνο τόν χειμώνα χιόνισε πάρα πολύ. Μόλις λίγο σταμάτησε ἡ κακοκαιρία, μέ μεγάλη δυσκολία ὁ π. Βησσαρίων καί ὁ π. Βενέδικτος ξαναπῆγαν κοντά στόν διακο-Ἰωαννίκο. Μέ πολύ χαρά τούς δέχθηκε. Τούς πρόσφερε μιά μέντα ζεστή, πού ὁ ἴδιος μάζευε τό καλοκαίρι, καί τούς εἶπε νά μήν ἀνησυχοῦν ἰδιαίτέρως γι' αὐτόν, διότι ὁ Θεός καί οἱ Ἅγιοι δέν θά τόν ἀφήσουν. Τούς ἐπανελάβε τά δύο πράγματα πού ζητᾶ ἀπό τόν Θεό καί τούς συμβούλεψε νά φύγουν γιά τό μοναστήρι μέσω Δάφνης, διότι τό χιόνι εἶναι πολύ καί θά δυσκολευτοῦν νά γυρίσουν ἀπό τόν ἴδιο δρόμο, πρᾶγμα τό ὁποῖο ἔκαναν οἱ πατέρες.

Ὅταν λοιπόν τελείωσαν ὅλες οἱ γιορτές καί ἔφθασε ἡ 11η Ἰανουαρίου τοῦ 1987, ὁ παπα-Βησσαρίων πρῶι-πρῶι ζήτησε εὐλογία ἀπό τόν Γέροντα νά πάει στό Δοντᾶ. Μαζί του πῆγε καί πάλι ὁ π. Βενέδικτος. Τούτη τή φορά πῆγαν μέ τά ζῶα, ἀφοῦ τά χιόνια εἶχαν λειώσει. Ὅταν ἔφθασαν, φώναξαν τόν διακο-Ἰωαννίκο, ὅπως συνήθιζαν, μά δέν πῆραν ἀπάντηση. Διερωτήθηκαν τί συμβαίνει. Ὁ παπα-Βησσαρίων πού γνώριζε τά κατατόπια, ἀφοῦ γιά χρόνια συνέχεια διοριζόταν ὡς Οἰκονόμος, μπῆκε ἀπό τή δευτερεύουσα εἴσοδο κι ἔφθασε στό δωμάτιο ὅπου ἔμενε ὁ παπ πούς. Τόν βρῆκε πράγματι στή θέση πού εἶχε πεῖ. Εἶχε στρώσει, ξάπλωσε, σκεπάστηκε, σταύρωσε τά χέρια καί περίμενε τό θάνατο. Δίχως φόβο, δίχως ἀγωνία, ὅλος χαρά, ὅλος σιγουριά πῶς τόν περιμένουν οἱ προστάτες καί βοηθοί του.

Ὁ παπα-Βησσαρίων ἔστειλε τόν π. Βενέδικτο νά εἰδοποιήσει τό μοναστήρι ὅτι ὁ παπ πούς ἐκοιμήθη, νᾶρθουν μέ τήν ἀνάλογη προετοιμασία γιά τήν κηδεία διακόνου, κι ἐκεῖνος κοντά του τοῦ

Έκανε τό πρώτο τρισάγιο καί μετά ἄρχισε νά τοῦ διαβάζει τό Ψαλτήρι, πού τόσο ἀγαποῦσε ὁ παπ πούς. Ἀπό τό μοναστήρι φθάσαμε στό Δοντᾶ μετά ἀπό τρεῖς-τέσσερις ὥρες, ἀφοῦ τό ἀγρόκτημα ὀδικῶς ἀπέχει μιáμισυ ὥρα. Πήγαμε ὁ π. Γερβάσιος, ὁ παπα-Μύρων, ὁ διακο-Ἰερώνυμος, ὁ π. Νεόφυτος καί ὁ π. Βενέδικτος. Σάν φθάσαμε, βρήκαμε τόν παπα-Βησσαρίωνα νά κάνει κομποσχοῖνι. Μετά ἀρχίσαμε τήν προετοιμασία καί τόν εὐπρεπισμό τοῦ νεκροῦ. Ἡ εὐκαμφία τοῦ σώματος μετά ἀπό τόσες ὥρες, καί μάλιστα χειμῶνα καιρό, μάς συγκίνησε γιά μιá ἀκόμη φορά. Εὐλογία τῆς Παναγίας μας στά παιδιὰ Της πού ζοῦν στό Περιβόλι Της.

Δέν δυσκολευτήκαμε καθόλου. Ἦταν πεντακάθαρος. Τά τῆς ταφῆς του τά εἶχε ἔτοιμα σέ χωριστό τόπο, γνωστό στόν παπα-Βησσαρίωνα. Ὅταν τόν ἐτοιμάσαμε, εἶχε ἤδη νυκτώσει. Τόν πήγαμε στό ναό κι ἀρχίσαμε τόν Ἑσπερινό καί τό Ἀπόδειπνο. Ὅλη τή νύκτα ἕως τήν ὥρα πού ἀρχίσαμε τόν Ὄρθρο καί τή θεία Λειτουργία, διαβάσαμε μέ τή σειρά Ψαλτήρι καί Τετρανάγγελο ἐναλλάξ, ἀφοῦ τόν κηδεύσαμε ὡς διάκονο.

Μετά τήν θεία Λειτουργία, ἀφοῦ ξημέρωσε καί ἔφθασαν ἀπό τό μοναστήρι ὁ π. Βασίλειος καί ὁ π. Θεολόγος, ἀρχίσαμε ἀμέσως τήν ἐξόδιο ἀκολουθία. Τόν θάψαμε κάτω ἀπό τόν ναό, στό ὑπόγειο. Τώρα πλέον ἡ ψυχή του βρίσκεται στίς ἀγκάλες τῆς Παναγίας καί τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἐνῶ τό σῶμα του κάτω ἀπό τή σκέπη του, κάτω ἀπό τό ναό του, τόν ὁποῖο ἐπί εἰκοσιπέντε καί πλέον χρόνια τόν θυμιάζε καί τόν εὐπρέπιζε.

Μετά τήν ταφή του μακαρίσαμε τά τέλη του. Ἦταν πράγματι, ὅπως εὐχόμεσθε, χριστιανικά, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα καί εἰρηνικά. Ἀσφαλῶς καί ἡ ἀπολογία του ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως θά εἶναι καλή.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἔζησε πράγματι περιφρονημένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀπὸ τὸν Θεό. Τὸν κοροΐδευαν "διακορμπέτα", ἀλλὰ ζοῦσε ὡς "ρεμπέτης" γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ποτέ του, ἀφ' ὅτου μετανοημένος ἐπέστρεψε στὸ "Ἄγιον Ὄρος, δὲν ἀπέκτησε καινούργιο ροῦχο. Πάντα ζητοῦσε παλιά καὶ μεταχειρισμένα. Πάντα εὐχόταν γιὰ τοὺς κεκοιμημένους πατέρες πού τὸν βοήθησαν, ἔστω καὶ στὸ ἐλάχιστο, μ' ἓνα μακρόσυρτο "Θεοσοῦς σχωρέστον". Πάντα μιλοῦσε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ γιὰ τὸ ἔλεός Του. "Τί νὰ τὰ κάνεις τὰ πλούτη, ἂν δὲν ἔχεις ἀγάπη; Πολλοὶ εἶχαν πλούτη καὶ θησαυρούς, ἀλλὰ πέθαναν καὶ ξεχάστηκαν. "Ὅσοι ὅμως ἀγάπησαν τὸν φτωχόν, τὸν ἀδύνατον, τὸν ἁμαρτωλόν, τὸν ἀνήμπορον, δοξάστηκαν ἀπὸ τὸν Θεόν. "Ἄς ξεχαστεῖ, ἄς ποῦμε – ἂν εἶναι δυνατὸν – καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος".

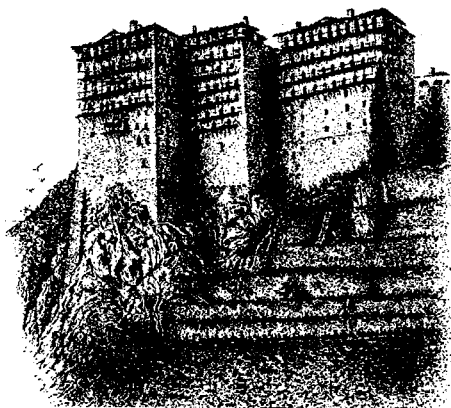
Ζοῦσε μέσα στὴν σιωπὴ καὶ στὴν ἐρημιὰ τοῦ Δοντᾶ, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ του τίς χαιρότανε. Ζοῦσε συντροφιά μὲ τοὺς Ἁγίους καὶ ἔπαιρνε τὴν παρηγοριά ἀπὸ αὐτούς. Πέθανε χωρὶς νὰ πονέσει, χωρὶς νὰ ταλαιπωρηθεῖ, χωρὶς νὰ κουραστεῖ καί, ὅπως τὸ ἤθελε, χωρὶς νὰ κουράσει. Μᾶς ἔκανε ἐντύπωση πού δὲν βρήκαμε τίποτε ἄπλυτο, οὔτε ροῦχο, οὔτε σκεῦος. Ἀκόμη περισσότερο μᾶς κατέπληξε τὸ γεγονός ὅτι βρήκαμε κλειστή καὶ τὴν τρύπα πού εἶχε στὸ κάτω μέρος τῆς πόρτας γιὰ νὰ μπαίνει ἡ γάτα στὸ δωμάτιο, πράγμα πού δὲν τὸ ἔκανε ποτέ, ἀφοῦ μέσα στὴ μοναξιά τοῦ Δοντᾶ ἡ γατούλα του, ἡ παρδαλὴ Λαμπριάννα, ἦταν μιά ἐπικοινωνία, μιά συντροφιά. Ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ καὶ τὸ ξάπλωμά του στὴ θέση πού μᾶς εἶχε ὑποδείξει μᾶς δίνουν τὸ δικαίωμα νὰ πιστέψουμε ὅτι προγνώρισε τὸ θάνατό του. Ἐπίσης, ἂν καὶ ἔζησε ὡς ἐρημίτης, ἐκοιμήθη ὡς κοινοβιάτης, τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.

Είναι χαρακτηριστικό τό όνειρο –άν μπορούμε νά τό ποϋμε όνειρο– πού εΐδε ό γερο-Γελάσιος τόν Φεβρουάριο του 1987. Κοντά στις σαράντα ήμέρες μετά τήν κοίμησή του, εΐδε ένα περιβόλι γεμάτο διάφορα δένδρα, γεμάτα καρπούς πολύχρωμους κι εύδιαστούς και τόν διακο-Ίωαννίλιο μέσα σ' ένα πανέμορφο σπιτάκι νά του χαμογελά και νά του λέει: "Σέ περιμένω, Γελάσιε". Πράγματι, τήν 1η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους ό συμπατριώτης του μικρασιάτης γερο-Γελάσιος πήγε νά τόν συναντήσει και νά συνευφρανθούν στην ίδια πατρίδα, μά τώρα στην ούράνια.

Ίερά Μονή Σίμωνος Πέτρας 6 Δεκεμβρίου 1988
Μνήμη του Αγίου Νικολάου

Ό πολλάκις έπισκεφθείς τόν μακαριστό διακο-Ίωαννίλιο, ό προσφέρων εις αυτόν ιατρικήν βοήθειαν και ό κηδεύσας αυτόν μετά των άλλων αδελφών

Ίερομ. Μ. Σιμωνοπετρίτης

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΝΟΗΤΗΝ ΘΕΟΠΤΙΑΝ (*)

Ο λόγος τοῦ Εὐαγγελίου αἰδίως ἐξέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δεχόμεθα τόν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου ὡς τόν λόγον τοῦ Θεοῦ, πού ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματος Αὐτοῦ. Ἀποδεχόμεθα αὐτόν διά τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν, αἱ ὅποια εἶναι ἡ ὑψίστη τιμή καί ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπον, ἐφ' ὅσον μᾶς ἐξομοιώνουν μέ Αὐτόν καί μᾶς ἐνώνουν μετ' Αὐτοῦ. Διά τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐντός τοῦ Λόγου καί ὁ Λόγος σκηνώνει εἰς ἡμᾶς, ἐφ' ὅσον ὁ Χριστός κρύπτεται εἰς τὰς ἐντολάς, καί ἡ τήρησις αὐτῶν φέρει τόν Χριστόν εἰς τήν καρδίαν.

Ἡ εὐαγγελική ρῆσις «μετανοεῖτε καί πιστεῦετε ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ» (Μάρκ. 1, 18) περικλείει ὅλην τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ: δύο μεγάλα δῶρα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν πεπτωκότα ἄνθρωπον, τό δῶρον τῆς πίστεως καί τό δῶρον τῆς μετανοίας. Αὐτά τά δύο μᾶς βοηθοῦν νά συναισθανθοῦμε τήν ἄβυσσον τῆς πτωχείας μας καί τήν ἀπειρίαν τῆς θείας Ἀγάπης! Αὐτά τά δύο εἶναι πλέον ἡ ὁδός πού θά μᾶς φέρῃ εἰς τήν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ μας, τῆς σωτηρίας μας καί τῆς αἰωνίου ἀπολαύσεως τῆς θείας δόξης.

(*) Ὁμιλία τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Μεγάρων, Ἀρχιμανδρίτου Δαμασκηνοῦ, σέ σύναξι τῆς Ἀδελφότητός μας τό καλοκαίρι τοῦ 1993.

Μετάνοια, κατά τούς Πατέρας, εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ νοῦς. Ὁ νοῦς ἀφήνει τὰ ὑλικά καί μάταια καί ἀρπάζεται ὑπὸ τῆς θείας χάριτος εἰς τὰ οὐράνια, εἰς τόν Θεόν. Ὅπως ἔχομεν ἀναφέρει πολλάκις, ἡ μετάνοια βιώνεται διὰ τῆς χριστογνωσίας πού φωτίζει τόν ἄνθρωπον εἰς αὐτογνωσίαν καί ἀνάγει αὐτόν εἰς θεογνωσίαν. Μέ τήν χριστογνωσίαν ὡς ὁδηγόν κατερχόμεθα εἰς τό μυστηριώδες καταγώγιον τῆς ψυχῆς μας καί μέ τό φῶς τοῦ Χριστοῦ ἀνιχνεύομεν αὐτό καί ἀνακαλύπτομεν τήν ἀμαυρωθεῖσαν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ.

Τότε ἀρχόμεθα τοῦ ἔργου τῆς καθάρσεως. Θεολογοῦμεν διττῶς τήν βούλησίν μας, θετικῶς καί ἀρνητικῶς. Θετικῶς θεολογοῦμεν αὐτήν ἐξαφανίζοντες τὰ ἴδια θελήματα εἰς τό θεῖον θελημα. Ἀρνητικῶς θεολογοῦμεν διὰ τῆς ἀγάπης, ὑποχωροῦντες εἰς ὅλα τὰ κατά Θεόν θελήματα τοῦ συνανθρώπου καί βιοῦμεν τήν ὀλοκληρωτικήν κένωσιν ἑαυτῶν. Οὕτως ἀπελευθεροί διὰ τῆς ταπεινώσεως καί τῆς ἀγάπης, ἀποδύομεθα εἰς τόν ἀγῶνα τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς εἰκόνας ἡμῶν εἰς τό ἀρχαῖον κάλλος. Διὰ θερμῆς μετανοίας καί διηνεκοῦς προσευχῆς καθαίρομεν αὐτήν ἐν φόβῳ Θεοῦ μέ τό λουτρόν τῶν δακρῦων. Ὑπάρχουν σταθμοί δακρῦων, εἰς τούς ὁποίους πλύνομεν τήν ψυχήν. Ἡ κατανόησις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρός τόν ἄνθρωπον, ἕνας σταθμός, ἡ ἐπίγνωσις τῆς πτωχείας καί ἀμαρτωλότητός μας, ἄλλος, ἡ χωρίς ἀπελπισία κάθοδος εἰς τόν Ἄδην ἐν βαθείᾳ ταπεινώσει, ἄλλος, ἡ εὐχαριστία, ἡ δοξολογία, ἡ ἱερά συγκίνησις καί συναίσθησις πλέον τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης καί τῆς πίστεως, ἄλλος, κλπ.

Αὐτός ὁ κρουνός τῶν δακρῦων εἶναι ὁ καλύτερος, τῆς εὐχαριστίας καί δοξολογίας! Τῆς κατανοήσεως τῆς ἀγάπης

τοῦ Θεοῦ! Αὐτό εἶναι τό εὐῶδες λουτρό πού «ἄρωματίζει» τήν ψυχήν καί περισσότερο ἀναβλύζει κατά τήν θείαν λειτουργίαν, εἰς τό τρισάγιον καί τήν ἁγίαν ἀναφοράν. Τό πλέον εὐῶδες λουτρόν ἐκεῖ εὐρίσκεται, εἰς τό μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας. Δι' αὐτοῦ γινόμεθα ἐλκυστήρες τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἡ θεία χάρις κατέρχεται εἰς τό ταπεινόν καταγώγιον ἡμῶν, εἰς τό χάος καί τήν ἄβυσσον τῆς ψυχῆς μας καί ἀνάπτει τόν λαμπρόν ἥλιον τῆς ἀληθείας, τόν Χριστόν, καί φωτίζει τήν ψυχήν μας, τήν πληρώνει μέ θεῖον κάλλος καί ἁρμονίαν, καί τήν καθιστᾷ βασιλεῖον θείας χαρᾶς καί εἰρήνης. Οὕτω τό σκοτεινόν καταγώγιον ἡμῶν μεταβάλλεται εἰς φωτεινόν καταγώγιον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τῆς ἀθανάτου σοφίας.

Ἡ εὐχαριστία διά τήν τοιαύτην ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καί ἡ βιωματική πληροφωρία τοῦ θείου ἐλέους ἀνάπτει τό καμίνι τοῦ καυστικοῦ θείου ἔρωτος. Ἐάν δέν ἔχωμε καυστικόν θεῖον ἔρωτα, δέν ἀπαρνούμεθα τόν ἑαυτόν μας, δέν ριπτόμεθα εἰς τόν ὠκεανόν τῆς θείας ἀγάπης.

Τί εἶναι ὁ καυστικός θεῖος ἔρωτος; Ἐρως μέχρι «τρέλλας». Ὅλα διά Σέ, Κύριε! Τίποτε ἰδικόν μου. Δέν γνωρίζω τί κάνω, δέν ὑπολογίζω κινδύνους, οὔτε ἀτιμίας, οὔτε ὕβρεις. Ἀψηφῶ πόνους, σβήνουν αἱ ματαιοδοξίαι, διψῶ διά θυσίαν καί δέχομαι μάχαιραν εἰς τήν καρδίαν. Χάριν τοῦ Κυρίου τά ὑπομένω ὅλα.

Τότε ὁ θεῖος ἔρωτος εἶναι ἀπολαυστικός. Ἐχει ἄρωμα μεθυστικόν, θεῖον ἄρωμα. Τό βασιλεῖον τοῦ θείου ἔρωτος εἶναι ἀνθόσπαρτον. Ἄνθη πύρινα φυτρώνουν εἰς τό πῦρ τῆς θείας ἀγάπης. Ἡ σκέψις τοῦ Θεοῦ καί τοῦ οὐρανοῦ κόσμου μᾶς καίει. Μᾶς ψήνει. Ὅλην μας τήν ἀγάπην τήν ἐπερρί-

ψαμεν εἰς Αὐτόν πού γνωρίζει ὅτι τόν ἐρωτευθήκαμε καί μαγευθήκαμε ἀπό τήν ἀγάπην του. Κι αὐτός ὁ ἔρωσ ἔχει ἄμεσον τήν ἀνταπόκρισιν. Ἐφοῦ ὁ Χριστός ἴσταται ἐπὶ τήν θύραν καί κρούει συνεχῶς καί ἀναμένει, εἶναι πάντοτε ἔτοιμος νά ἀνταποκριθῆ εἰς τήν ἀγάπην μας μέ καταιγισμόν θείας ἀγάπης. Εἰς Αὐτόν τόν θεῖον Φίλον ἄς ἐπιρρίψωμεν ὄλον μας τόν ἔρωτα. Διότι ὁ θεῖος ἔρωσ εἶναι ἀνθ ὄσπαρτος δρόμος πού χωρίς κόπους θά μᾶς ὀδηγήσῃ ἀπαλά εἰς τήν αἰωνιότητα, εἰς τήν οὐράνιον βασιλείαν, ὅπου τά αἰώνια ἀνθη τῆς θείας ἀγάπης.

Διά τοῦτο πρέπει συνεχῶς νά ἐπανερχώμεθα εἰς τās πρώτας ἡμέρας τῆς θείας γνωριμίας. Ἐκεῖ κρύπτεται μία σειρά ἀνοιξεων καί χερουβικῶν τιναγμάτων. Ἀπό ἀνοιξιν εἰς ὠραιότεραν καί φωτεινότεραν ἀνοιξιν θείας ἀγάπης, καί ἐκτίναξις μέ ἀνοίγματα νοός ἀπό ὄροφον εἰς ἀσκεπῆ ὄροφον, ἀπό ὀρίζοντα εἰς ὀρίζοντα, μέχρι νά φθάσωμεν εἰς τὰ σύνορα τοῦ Ἐκτίστου Φωτός.

Ὄταν ἄρχωνται αἱ πνευματικά ἀναβάσεις τῆς διηνεκοῦς προσευχῆς, ὁ νοῦς διανύει ἀπείρους διαστάσεις διὰ τῆς ταπεινώσεως. Μέ τήν ταπεινώσιν ὑψωνόμεθα εἰς τήν ἀποφατικήν θεώρησιν τοῦ οὐρανοῦ κόσμου. Καί ἡ θεώρησις αὐτή βαθαίνει τήν ταπεινώσιν. Ταπεινώσις καί θεωρία εἶναι δύο χρυσαῖ πτέρυγες πού κρατοῦν τήν ψυχὴν μετάρσιον εἰς τήν προσευχὴν. Ὑψώνω τόν νοῦν μου μέ τήν ταπεινώσιν. «Στείρω» τόν νοῦν μου εἰς τό στερέωμα καί διαβαίνει αἰθέρας. Προπορεύεται ἡ διάνοια, ὁ ἀνιχνευτής, καί ἀκολουθεῖ ὁ νοῦς πού ἀτενίζει θείας θεωρίας τοῦ οὐρανοῦ κόσμου καί τροφοδοτεῖ τήν καρδίαν μέ θεῖον ἔρωτα.

“Όλα γίνονται διά τῆς πίστεως. Μεγάλο πρᾶγμα ἡ ὀλοκληρωμένη πίστις. Ἡ πίστις μας εἶναι ὄραμα. Ὁ Θεός ὀράται διά τῆς πίστεως. Ἀφήνομεν τήν συνεῖδησίν μας ἐλευθέραν καί τήν ὑπαρξίν μας ἀνοικτήν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Σφηνώνομεν τό βλέμμα εἰς τήν πύλην τοῦ Θεοῦ καί ἀναμένομεν πότε καί Αὐτός θά ἐμβλέψῃ εἰς ἡμᾶς μέ τό θεῖον Του βλέμμα. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ἀνάβασις εἰς τήν κορυφήν πλέον τῆς προσευχῆς καί ἀνοίγει ὁ ἄφωνος διάλογος. Ὁ νοῦς εἰσδύει εἰς τόν ὀρίζοντα τῆς θείας σιγῆς διά τῆς ὑπερβατικῆς θεολογίας καί ρίπτεται εἰς τόν ὠκεανόν τῶν ἀποκαλύψεων καί τῶν θείων ὀραμάτων. Τότε μετ’ ἐμβελείας βυθίζει τό βλέμμα του εἰς τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. «Τόν κοιτάζω καί μέ κοιτάζει». Καί ἡ συναίσθησις αὐτή τῆς θείας ἐνατενίσεως φέρει τήν πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Αἰσθάνομαι ὅτι μέ κοιτάζει ἀγαπητικῶς κάθε στιγμῆν καί ἐν σιγῇ μέ τρυφερώτατα κύματα ἀγάπης προφέρω ἀφώνως ραββουνικάς προσρήσεις καί ἀπολαμβάνω χάριτι θεία τά ἄρρητα ρήματα τοῦ ἀφώνου διαλόγου.

Ἡ ἀπειρία τοῦ θείου χώρου καθιστᾷ τόν νοῦν ἀναυδον καί ἀνέλκει αὐτόν εἰς νέας ἀναβάσεις. Ὑπόπτερος ὁ νοῦς ὑπερβαίνει τάς αἰσθητάς λειτουργίας, ἔτι δέ καί αὐτάς τάς νοητικάς, καί ἀτενίζει τήν ἀπειρίαν τοῦ θείου χωρίς φόβον νά διαρραγῇ τό ὀστράκινον σκεῦος καί τό ἐργαλεῖον τοῦ πνεύματος. Ἐκπλεγόμενος ἀπό τό θεῖον πῦρ βυθίζεται εἰς τήν βαθεῖαν ἔνδροσον καί ὑποποιῶσαν αὐλακα τῆς προσευχῆς, ἥτις ἐκβάλλει εἰς τόν ἀπαστράπτοντα θεῖον ὀρίζοντα τόν συνορεύοντα μετὰ τοῦ Ἀκτίστου Φωτός. Ἐκεῖθεν ἐξατενίζει εἰς τήν ἀκτὴν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καί μή φέρων τήν ἀθέατον θέαν, καλύπτεται ἐντός τοῦ κρησφυγέτου τῆς

προσευχῆς, ὅπου αὐτό τό Πνεῦμα στεναγμοῖς ἀλαλήτοις ὑπερεντυγχάνει ὑπέρ ἡμῶν.

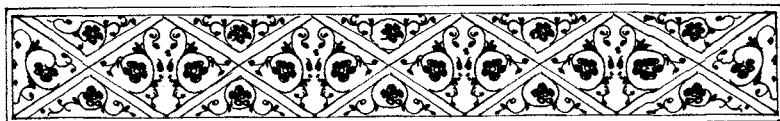
Ὁ νοῦς γνωρίζει πολύ καλῶς τόν Θεόν καί μέ τήν ὁρμήν τῆς ἀγάπης εἰσέρχεται διά τῆς πύλης, πού εἶναι ὁ Χριστός, εἰς τόν χώρον τῆς θείας συναντήσεως, τῆς νοητῆς θεοπτίας. Ἐκεῖ ἡ ψυχή θέλει νά προσφέρῃ εἰς τόν Θεόν τά δῶρα της. Καί ἔκθαμβος ἀπό τήν πανωραιότητα τῆς πανωραίας ἀθεάτου Μορφῆς, ἀντιλαμβάνεται ἔτι πλέον τήν ἄβυσσον τῆς πτωχείας της. Καί τότε τί νά κάμη; Ὁ Χριστός ἡ πύλη. Δι' Αὐτοῦ εἰσελεύσεται καί ἐξελεύσεται καί νομήν εὐρήσει. Ὁ Θεάνθρωπος Χριστός μόνον ἀναπαύει αὐτήν.

Τό μυστήριον τῆς ἀγάπης. Τό μυστήριον τῆς εὐχαριστίας. «Σύ γάρ εἶ ὁ προσφέρων καί προσφερόμενος καί προσδεχόμενος καί διαδιδόμενος». Διά τοῦτο τās ἀνταναικλάσεις τῆς θεοπτίας καταβιβάζει ὁ νοῦς εἰς τόν παρόντα κόσμον καί πνευματοποιεῖ αὐτόν καί ὠραιοποιεῖ αὐτόν διὰ τοῦ Ὁραίου.

Τότε τά πάντα γίνονται καί εἰς τήν παροῦσαν ζωήν θεοπτία. Ὁ, τι ἀντικρύζει, ὁ, τι ἀκούει, ὁ, τι αἰσθάνεται πέριξ αὐτοῦ, ἀντικατοπτρίζει τόν Θεόν. Ταπεινόν ἄνθος εἶναι, πενιχρός χόρτος τοῦ ἀγροῦ, ἀδύναμον πτηνόν, ὅλη ἡ δημιουργία εἶναι μία θεοπτία. Αἱ μυριάδες τῶν σχημάτων, αἱ ποικιλίαι τῶν σπερμάτων, ἡ ἀπειρία τῶν χρωμάτων ἀνανακλοῦν τήν θείαν δόξαν. «Ἴνα ἡ ὁ Θεός τά πάντα ἐν πᾶσιν» (Α Κορ. 15, 28). Καί ὁ ἄνθρωπος διά τῆς πίστεως συναγείρει μεθ' ἑαυτοῦ ὅλην τήν κτίσιν καί θαυμάζων τήν πανσοφίαν, τήν παντοδυναμίαν καί παναγαθότητα τοῦ Θεοῦ, προσφέρει τά πάντα μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τόν Θεόν.

“Όταν ὁ θεοειδὴς νοῦς διὰ τῆς θεοπτίας ποιήσῃ τὸν ἄνθρωπον θεοφόρον, τότε βλέπει ὅλα τὰ κτίσματα ἀπὸ τὸν οὐράνιον κόσμον μέχρι καὶ τὸ ταπεινότερον ἀνθάκι θεοφορούμενα. Τότε διέρχεται τὸ σύνορον τοῦ Ἁκτίστου Φωτός καὶ πορεύεται πρὸς τὴν αἰώνιον θεοπτίαν καὶ θέωσιν, ἧς πάντες ἀξιωθεῖμεν. Ἀμήν.

"ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΑΣΧΑ" ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ^(*)

Ἡ εὐρεσις τῶν ἁγίων λειψάνων τοῦ ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ
Σάρωφ

Μιά φοβερή βροντή ἀκούστηκε τὰ μεσάνυκτα τῆς 11ης
Ἰανουαρίου 1991 στίς χιονισμένες ἐκτάσεις πού διασχί-
ζει ὁ ποταμός Νέβας, κι ἓνας κεραυνός φώτισε ἀστραπιαῖα
ὅλη τήν Πετρούπολι.

Ἡ βροντή ἦταν τόσο δυνατή, ὥστε πολλοί πετάχθηκαν
τρομαγμένοι ἀπό τόν ὕπνο καί ἔτρεξαν νά κοιτάξουν ἀπό
τά παράθυρα. Ἡ πρώτη σκέψις πού γεννήθηκε στόν χα-
ράσσοντα αὐτές τίς γραμμές ἦταν ὅτι ἐπρόκειτο γιά κάποια
ἐκρηξι ἢ καταστροφή.

Τήν ἴδια ἡμέρα ἄρχισε ἀπροσδόκητα ν' ἀνεβαίνει ἡ στάθ-
μη τοῦ Νέβα. Τά νερά του, κυριολεκτικά μπροστά στά μάτια
μας, ἀνέβηκαν δύο μέτρα ψηλότερα. Οἱ μπάλες-δεῖκτες στήν
νησίδα Βασιλιέφσκυ μόλις πού πρόβαλλαν ἀπό τό νερό. Γι'
αὐτή τήν παράδοξη "καιρική ἀνωμαλία" ἔγραψαν τήν ἄλλη
μέρα ἀκόμη καί οἱ ἐφημερίδες τῆς πρωτεύουσας.

Μ' ἓνα τέτοιο "σημεῖο" ἀνήγγειλε ὁ ὁσιος Σεραφεῖμ τοῦ
Σάρωφ τήν ἐπανεύρεσι τῶν ἁγίων λειψάνων του στήν πα-
λαιά πρωτεύουσα τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἡ εἶδησις

(*) Δημοσίευμα τοῦ Γενναδίου Μπελοβόλωφ, ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τοῦ
Μουσείου Ντοστογιέφσκυ, στήν ἐκδομένη στό Παρίσι ἐφημερίδα " Ρούσκαγια
Μίσλ" (Ρωσική Σκέψις) φ. 3871Γ, 22-3-1991.

γι' αυτή τή νέα εὔρεσι, πού ἀνακοινώθηκε στήν Χριστουγεν-
νιατική ἀκολουθία, ἦταν ξαφνική, ἀλλά ὅλοι τήν περίμεναν...

Στίς 4 μ.μ. τῆς 11ης Ἰανουαρίου στόν καθεδρικό ναό τῆς
Παναγίας τοῦ Καζάν στήν Πετρούπολι (πού θεωρητικά εἶναι
ἀκόμη μουσεῖο θρησκευτῶν καί ἀθείας) ἕνα βάρσο καλυμμένο
μέ στόφα βρισκόταν στή μέση, κάτω ἀπό τόν τροῦλλο, ἔ-
τοιμο νά δεχθῆ τά ἅγια λείψανα τοῦ ὁσίου Σεραφεῖμ. Μπρο-
στά σ' αὐτό στεκόταν ὁ πατριάρχης Μόσχας καί πασῶν
τῶν Ρωσσιῶν Ἀλέξιος ὁ Β', πού κατέφθασε ἀπό τή Μόσχα
εἰδικά γιά νά παραλάβῃ τά ἅγια λείψανα. Στό σολέα, στή
θεσί ὅπου κάποτε δέσποζε τό ἐπιβλητικό ἀσημένιο εἰκονο-
στάσι (πού ἀφαίρεσαν καί ἔλιωσαν τό ἔτος 1920) ἕνα πα-
ραβάν τώρα ἔκρυβε "ντροπαλά" τήν ἀθειστική ἔκθεσι. Τά
φῶτα τοῦ μουσεῖου εἶχαν σβήσει. Ἀναμμένος ἦταν μόνο ὁ
κεντρικός πολυέλαιος. Καί φάνηκε γιά λίγο ὅτι ἡ Ἐκκλησία
μας εἶχε ἀνοιχθῆ πάλι καί ὅτι πάλι στόν χῶρο αὐτό λατρευό-
ταν ὁ Θεός.

Δύο ἐπίσκοποι καί μερικοί ἱερεῖς πέρασαν πίσω ἀπό τό
παραβάν, στό βάθος τοῦ ναοῦ, στό σκοτάδι, γιά νά φέρουν
τά ἅγια λείψανα. Στό ναό ἐπεκράτησε ἡ ἀπόλυτη ἡσυχία
τῆς ἀγωνιώδους ἀναμονῆς. Ἡ ἡσυχία, γιά τήν ὁποία λέει ὁ
λαός: «Ἄγγελος πέρασε...»

Παρατηροῦσα τό τραπέζι στό κέντρο τοῦ ναοῦ. Μά εἶναι
δυνατόν; Ἐδῶ τώρα θά τοποθετήσουν τά τίμια ὀσῶ τοῦ
ὁσίου Σεραφεῖμ! Πῶς εἶναι δυνατόν νά ζοῦμε τόσα χρόνια
σ' αὐτή τήν πόλι, νά περνοῦμε τόσες φορές ἔξω ἀπ' αὐτόν
τόν ναό, καί νά μή γνωρίζουμε ποιός μυστικά ἀναπαύεται
ἐκεῖ μέσα, ποιά ἀγιότης ἦταν δίπλα μας; Πόσον καιρό μᾶς

ἦταν ἄγνωστη ἡ τύχη τῶν λειψάνων τοῦ μεγάλου Ἁγίου τῆς ρωσικῆς γῆς!

Τό 1920 ἔκλεισαν τό μοναστήρι τοῦ Σάρωφ. Οἱ κομισσάριοι πῆραν τά ἅγια λείψανα τοῦ ὁσίου Σεραφεῖμ καί τά μετέφεραν ἄγνωστο ποῦ. Ἀπό τότε τίποτε δέν ἦταν γνωστό γι' αὐτά, πέρα ἀπό τήν προφητεία τοῦ ἰδίου τοῦ Ὁσίου, ὅτι "σωματικά δέν θά ἐπανέλθω στό Σάρωφ"...

Ἦδη ὅμως στά τωρινά χρόνια τῆς "γκλάζνοστ" κατορθώθηκε νά βρεθοῦν κάποια ντοκουμέντα, σύμφωνα μέ τά ὁποῖα τά ἅγια λείψανα, μετά τήν ἀφαίρεσί τους ἀπό τήν μονή τοῦ Σάρωφ, παρεδόθησαν στό "Ἀντιθρησκευτικό Μουσεῖο Τεχνῶν" τῆς Μόσχας, πού στεγαζόταν στό μοναστήρι. Ντονσκόϊ. Τό μουσεῖο αὐτό κλείσθηκε γύρω στό 1930, κατά τήν "πενταετία τῆς ἀθεΐας", ὅποτε τά ἅγια λείψανα παρεδόθησαν στό "Κεντρικό Ἀθεϊστικό Μουσεῖο" τῆς Μόσχας. Ἀλλά καί αὐτό κλείσθηκε τό 1946. Ἀπό τό ἔτος ἐκεῖνο τά ἵχνη τῶν λειψάνων χάθηκαν γιά πάντα –ἔτσι νόμιζαν οἱ περισσότεροι...

Καί νά! Στίς ἀρχές Νοεμβρίου τοῦ 1990 κάποιοι ὑπάλληλοι τοῦ "Μουσείου Θρησκειῶν καί Ἀθεΐας" τῆς Πετροπόλεως ἀνεκάλυψαν στό... τμήμα ταπήτων ἓνα ἄγνωστο ἀντικείμενο, στό ὁποῖο μέχρι τότε κανείς δέν εἶχε δώσει σημασία. Τό ἀντικείμενο ἐκεῖνο εἶχε σχῆμα ὀρθογώνιο καί ἦταν τυλιγμένο μέ πανί, ραμμένο καλά.

Ἀφαίρεσαν τό πανί καί εἶδαν μιά μικρή ξύλινη βάση, κι ἐπάνω τῆς, καλυμμένο μέ βαμβάκι καί τυλιγμένο μέ ἐπίδησμος, τό λείψανο κάποιου ἀγνώστου ἀκόμη ἁγίου. Ὅλα τά ὅστᾱ ὑπῆρχαν στή θέσι τους. Ἡ κέρα εἶχε τά μαλλιά καί

τά γένεια. Στά χέρια φοροῦσε γάντια καί στά πόδια μπότες. Ἔνα πλευρό ὅμως ἦταν σπασμένο, καθώς καί ἡ λεκάνη.

Ὁ ὑπάλληλος τοῦ μουσείου Σέργιος Νικολάγιεβιτς Παύλωφ, παρών κατά τήν εὔρεσι τῶν λειψάνων, διηγεῖται πώς ὅταν ἔβγαλαν ἀπό τά χέρια τά δύο λευκά ἐπιμάνικα ἀπό ἀτλάζι, στό μέν ἕνα διάβασαν τήν χρυσοκεντημένη φράσι "Σβιατί ὅτσε Σεραφείμ" (ἅγιε πάτερ Σεραφείμ), στό δέ ἄλλο τή συνέχεια "μολί Μπόγα ὁ νάς" (πρέσβευε τῷ Θεῷ ὑπέρ ἡμῶν).

«Ὅταν εἶδα τό ὄνομα Σεραφείμ» συμπλήρωσε ὁ Σ. Ν. Παύλωφ, «κατάλαβα ἀμέσως ποιόν βρήκαμε. Διότι Σεραφείμ ἕναν ἔχουμε ἐμεῖς».

Ἐπί πλέον, στή θέσι τοῦ στήθους βρισκόταν ὁ γνωστός μπρούντζινος σταυρός, δῶρο τῆς μητέρας του, πού φοροῦσε πάντα.

Τό περίεργο εἶναι ὅτι στό μουσεῖο δέν βρέθηκε κανένα σχετικό ντοκουμέντο ἢ κάποια περιγραφή τῶν λειψάνων. Θαρρεῖς καί δέν ὑπῆρχαν ἐκεῖ. Εἶχαν παραδοθῆ στό μουσεῖο τό καλοκαίρι τοῦ 1989 χωρίς κανένα χαρτί. Ἔνας ὑπάλληλος τοῦ μουσείου ἐξηγεῖ ὡς ἐξῆς αὐτή τήν "παράξενη" τακτική: «Πρός τά λείψανα, ὅπως καί πρὸς κάθε ἄλλο "ιδεολογικό ὄπλο", συμπεριφέροντο μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε, μέ τήν πρώτη εὐκαιρία νά μποροῦν νά τά ἐξαφανίσουν χωρίς ν' ἀφήσουν κανένα στοιχεῖο».

Καί νά! Τά ἅγια λείψανα, τοποθετημένα στήν ἀστραφτερή ἐπίχρυση λάρνακα, μεταφέρθηκαν ἀπό τίς σκοτεινές ἀποθήκες τοῦ μουσείου στό κέντρο τοῦ ναοῦ, ἐπί τῶν ὤμων τῶν ἀρχιερέων καί ἱερέων. Ὁ πατριάρχης, στή θέα τῶν λειψάνων, στάθηκε ἀκίνητος, σάν παγωμένος, γιά πολλή

ώρα. Μετά πλησίασε και προσκύνησε τό μέτωπο τῆς κάρας τοῦ ὄσιου τοῦ Θεοῦ.

Ἐκκριβῶς ἑβδομήντα χρόνια παρέμειναν τά σεπτὰ λείψανα τοῦ ὄσιου Σεραφεῖμ στήν ἀθειστική αἰχμαλωσία. Ἐβδομήντα χρόνια εἶχαν περάσει καί ἀπό τήν κοίμησί του (1833) μέχρι τήν ἀνακήρυξί του (1903) καί τήν πρώτη ἀνακομιδή τῶν ἁγίων λειψάνων του –αὐτή ἦταν ἴσως ἡ πιό φωτεινή ἑβδομηκονταετία τῆς ρωσικῆς ἱστορίας. Ἐβδομήντα χρόνια ἀναγκασθήκαμε νά περιμένουμε καί γιά τήν δεύτερη εὔρεσι τῶν λειψάνων του –αὐτή ἦταν ὅπωςδήποτε ἡ πιό τραγική ἑβδομηκονταετία τῆς ρωσικῆς ἱστορίας.

Στόν καθεδρικό ναό τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν ἐκφωνήθηκαν λόγοι. Ὁ πατριάρχης εἶπε ὅτι πλησιάζει τό τέλος τοῦ ἀθεισμοῦ, πού εἶχε κηρυχθῆ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τῆς Ρωσίας. Ὁ διευθυντής τοῦ μουσείου Σ. Κουτσίνσκυ ἐξέφρασε, ἀντίθετα, τόν φόβο, μήπως ἡ μαχομένη ἀθεΐα ἀντικατασταθῆ ἀπό τήν... "μαχομένη θρησκευτικότητα"!

Τήν ὥρα πού ψαλλόταν ἡ Παράκλησις μπροστά στήν λάρνακα, μιά ἀπερίγραπτη εὐφροσύνη καί πνευματική χαρά εἶχε πλημμυρίσει τό ἐκκλησίασμα. Λές καί ὁ ἴδιος ὁ ὄσιος Σεραφεῖμ παρευρισκόταν ζωντανός ανάμεσά μας καί χαιρετοῦσε τόν καθένα μας μέ τό γνωστό ἐκεῖνο "χαρά μου".

Μέ δάκρυα ὀδύνης εἶχαν ἀποχαιρετίσει οἱ πιστοί τό 1920 τό τίμιο λείψανο, ὅταν τό ἄρπαξαν οἱ κομισσάριοι. Μέ δάκρυα χαρᾶς, ἀντίθετα, δέχονταν τώρα τήν ἐπιστροφή του.

Ὅταν ἀκόμα ζοῦσε ὁ ὄσιος Σεραφεῖμ, ἔλεγε σχετικά μέ τόν χρόνο τῆς μελλοντικῆς ἀνακηρύξεώς του: «Στά μέσα τοῦ καλοκαιριοῦ θά γιορτάσουν τό Πάσχα». Πράγματι, τό καλοκαίρι τοῦ 1903, ὅταν συγκεντρώθηκαν στό Σάρωφ ἑκατόν

πενήντα χιλιάδες λαοῦ, μέ ἐπικεφαλῆς τόν τσάρο, γιά νά τιμήσουν τήν ἐπίσημη ἀνακήρυξι τοῦ Ὁσίου, ὅλοι ὀνόμασαν τό γεγονός "Πάσχα τοῦ Σάρωφ". Γιατί τό καλοκαίρι ἐκεῖνο λησμονήθηκαν ὅλα τά προβλήματα, οἱ διχόνοιες καί οἱ κοινωνικές συγκρούσεις, καί ὀλόκληρη ἡ Ρωσία ἐνώθηκε μπροστά στόν τάφο τοῦ "φτωχοῦ Σεραφεῖμ".

Ἄλλά καί ἡ χαρά τῆς δευτέρας εὐρέσεως τῶν λειψάνων τοῦ ὀσίου Σεραφεῖμ μπορεῖ νά συγκριθῆ μόνο μέ τήν πασχαλινή χαρά. Μόνο πού τώρα δέν ἦταν καλοκαιρινό, ἀλλά "χειμωνιάτικο Πάσχα", ἀφοῦ στά μέσα τοῦ χειμῶνος ἔπεσαν ἀνοιξιάτικες βροντές καί στίς ὄχθες τοῦ Νέβα "γιόρτασαν τό Πάσχα".

Ὅσο ζοῦσε ὁ Ὁσιος, ποτέ δέν ἐπισκέφθηκε τήν Πετρούπολι. Ὅμως, μετά τήν κοίμησί του, εὐδόκησε νά ἐπισκεφθῆ διά τῶν ἁγίων λειψάνων του τήν παλαιά πρωτεύουσα τῆς χώρας μας, ἀπό τήν ὁποία ἐξῆλθε τό βδέλυγμα τῆς ρωσικῆς ἐρημώσεως. Ἴσως ἡ παραμονή του γιά τόσα χρόνια στήν πόλι αὐτή, νά ἐπέφερε τήν κάθαρσί της ἀπό τίς πολλές της ἀνομίες. Λέτε, μαζί μέ τά ἅγια λείψανα, νά φανερώθηκε ἐπί τέλους, καί ἡ πασχαλινή χαρά γιά τήν Ρωσία;

Περίπου ἓνα μῆνα διήρκεσε τό "χειμωνιάτικο Πάσχα" στίς ὄχθες τοῦ Νέβα. Μπροστά στά ἅγια λείψανα, πού τοποθετήθηκαν στόν καθεδρικό ναό τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκυ, στήν ὁμώνυμη Λαύρα, καθημερινά διαβαζόταν ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος στόν Ὁσιο. Ἐδῶ ἐπίσης μπορούσατε ν' ἀκούσετε τούς χαρμόσυνους χαιρετισμούς, "Χριστός Βοσκρέσε" (Χριστός Ἀνέστη) – "Βοῖστινου Βοσκρέσε" (Ἀληθῶς Ἀνέστη)! Εἶναι οἱ ἴδιοι χαιρετισμοί, μέ τούς ὁποίους ὁ "μπά-

τουςκα" Σεραφεΐμ χαιρετοῦσε ὄλους ὅσοι τόν πλησίαζαν, σέ κάθε ἐποχή τοῦ ἔτους.

Ἐδῶ μπροστά στά ἄγια λείψανα, θέλω κι ἐγώ νά φωνάξω σέ ὄλους:

«Χριστός Ἄνέστη, μάνα Ρωσία! Χριστός Ἄνέστη, πολυπαθη Ρωσία! Ἄνέστη καί ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ πού πόνεσε γιά σένα. Θ' ἀναστηθῆς κι ἐσύ, ἀγαπημένη μου πατρίδα, ἔστω κι ἂν ὁ χειμῶνας ἀκόμα δέν πέρασε...»

Οἱ προφητεῖες τοῦ ὁσίου Σεραφεΐμ ἐκπληρώνονται μία-μία. Πρέπει νά ἐκπληρωθῆ καί ἡ τελευταία: Ὅτι τό τίμιο λείψανό του θά μεταφερθῆ ἀπό τό Σάρωφ στό Ντιβέγιεβο, καί ἐκεῖ θά ἀνοίξη τό κήρυγμα τῆς παγκοσμίου μετανοίας.

Ἄπό τίς 7 Φεβρουαρίου τά λείψανα βρίσκονται στή Μόσχα. Τό καλοκαίρι θά διασχίσουν ὄλη τή Ρωσία, καί θά διανύσουν λιτανευτικά 800 χιλιόμετρα, πρὶν φθάσουν στό Ντιβέγιεβο!

Ἔρχεται τό καλοκαίρι τῆς μετανοίας μας.

Ἔρχεται τό καλοκαίρι τοῦ Κυρίου.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥΣ

Τό κείμενο τῆς κοινῆς Συμφωνίας, πού υπέγραψαν στό Μπαλαμάντ τοῦ Λιβάνου τόν Νοέμβριο τοῦ 1993 οἱ μετέχοντες στόν διάλογο Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἐκπρόσωποι 8 Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (δέν παρέστησαν καί δέν υπέγραψαν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Σερβίας, Βουλγαρίας, Γεωργίας, Ἑλλάδος καί Τσεχοσλοβακίας), προεκάλεσε διαμαρτυρίες τόσο ἀπό τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὅσο καί ἀπό διαπρεπεῖς ὀρθοδόξους Θεολόγους, ὡς μή σύμφωνο πρὸς τήν ὀρθόδοξο πίστι μας.

Ἡ κοινή δήλωση ἀναγνωρίζει στήν παπική Ἐκκλησία τά ἴδια δικαιώματα μέ τήν Ὁρθοδοξία στήν Ἀποστολική Πίστι, Ἀποστολική Διαδοχή, Ἱερωσύνη καί Μυστήρια, καί ὡς ἐκ τούτου συμφωνεῖται ὅτι κάθε εἶδους ἀναβαπτισμός ἀποκλείεται.

Ἔτσι γίνεται δεκτόν ὅτι ὁ Παπισμός συναποτελεῖ μέ τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τήν Μίαν Ἁγίαν Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

Καί ἀκόμη σέ μερικά σημεῖα τοῦ κειμένου δικαιώνεται ἡ ἀπαισίας μνήμης οὐνία, πού τόσα δεινά ἐπεσώρευσε σέ ὀρθοδόξους λαούς καί μέχρι σήμερα ταλαιπωρεῖ τίς ἐμπερίστατες Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης (βλέπε Μητροπολίτου Δημητριάδος Χριστοδούλου, ἐν περιόδ. "Πειραική Ἐκκλησία" τ.

32, 'Οκτ. 1993, καί Πρωτοπρ. Καθηγητοῦ π. Θεοδώρου Ζήση, *Τό νέον κείμενον περί οὐνίας τοῦ Μπαλαμάντ, Ἀποτέμῃσις καί ἀξιολόγησις*, ἐν περιοδ. "Ἐκκλησιαστική Ἀλήθεια").

Ὅ, τι ἐπί αἰῶνες προσπαθοῦσαν νά ἐπιτύχουν οἱ Παπικοί μέ ποικίλα καί ἀθέμιτα μέσα (Σταυροφορίες, οὐνία, ψευδοσύνοδο τῆς Φλωρεντίας, βιαίους προσηλυτισμούς, παροχή ὑποτροφιῶν, διπλωματία, ἄσκησι φιλανθρωπίας καί χρησιμοποίησι τῆς παιδείας γιά προσηλυτισμό), τό ἐπέτυχαν τώρα μέ συμφωνία ὠρισμένων Ὁρθοδόξων.

Ἀποροῦμε πῶς Ὁρθόδοξοι θεολόγοι καί ἱεράρχαι ὑπέγραψαν ἓνα παρόμοιο κείμενο ἐρχόμενοι σέ κραυγαλέα ἀντίθεσι μέ ὅλη τήν ἀγιασμένη ἀγιοπατερική καί Συνοδική μας Παράδοσι, τήν ὁποίαν ἐξέφρασαν μεγάλα πατερικά ἀναστήματα, ὅπως οἱ ἅγιοι Φώτιος Κωνσταντινουπόλεως, Γρηγόριος ὁ Παλαμαῖς, Μάρκος Ἐφέσου ὁ Εὐγενικός, Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης καί πληθὺς ἄλλων ἁγίων Πατέρων.

Υπενθυμίζουμε ὅτι ἡ ἐκ μέρους τῶν Ὁρθοδόξων δικαίωσις τοῦ Παπισμοῦ συντελεῖται σήμερα πού τό Βατικανό μέ τήν διπλωματία του καταφέρει καίρια πλήγματα κατά Ὁρθοδόξων λαῶν. (Βλέπε σχόλιο μέ τίτλο "Ἐνοχοποίησι τοῦ Βατικανοῦ στήν Γιουγκοσλαβική κρίσι" ἀπό τό Γαλλικό περιοδικό S.O.P., Ἀνάπλασις, ἀριθμ. φύλλου 353 (1994) σελ. 75, ὅπως καί Κ. Κωτσιοπούλου, *Οὐνία καί Βατικανό*, ἐν περιοδ. "Ἁγιος Γρηγόριος Παλαμαῖς", τ. 748, 1993).

Υπενθυμίζουμε ἀκόμη ὅτι τό Βατικανό σήμερα ὄχι μόνο δέν ἀφίσταται ἀπό τήν παποκεντρική ἐκκλησιολογία του, ἀλλά καί τήν ἐνισχύει, ὅπως φαίνεται ἀπό πρόσφατα ἐπίσημα Βατικάνεια κείμενα.

Ἐλπίζουμε καί ἀναμένουμε τήν καταδίκη τῆς κοινῆς δηλώσεως, τόσο ἀπό ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ὅσο καί ἀπό τοὺς ὑπογράψαντας τό κείμενο αὐτό, γιά νά ἀποκατασταθοῦν στήν συνειδήσι μας ὡς ἀληθεῖς Ὁρθόδοξοι καί συνεχισταί καί διάδοχοι τῶν ἀγίων Πατέρων καί Διδασκάλων μας.

Ἐμεῖς πάντως αἰσθανόμεθα ἱερό τό χρέος μας νά διακηρύξουμε ἀπό τόν ἱερό Ἄθωνα ὅτι ὄρος ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ καί κριτήριο Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ πίστις, ὅτι τήν Μίαν Ἀγίαν Καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ μόνον ἡ καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί ὅτι μόνον αὐτή ἔχει τό πλήρωμα τῆς Ἀληθείας καί τῆς Χάριτος, τήν Ἀποστολικὴν Διαδοχή, τὰ ἔγκυρα Μυστήρια καί τήν δυνατότητα τῆς θεώσεως.

Ἔτσι ἔχει νόημα καί ἡ ἐκ μέρους μας ἄσκησης Ἱεραποστολῆς μεταξύ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν, ὅπου Ρωμαιοκαθολικοί καί Διαμαρτυρόμενοι διαθέτουν ὠργανωμένες Ἱεραποστολές μέ πλῆθος ἐπισκόπων, κληρικῶν, μοναχῶν καί ἀφθονία ὑλικῶν μέσων.

Γιατί ἀσκοῦντες τήν Ὁρθόδοξο Ἱεραποστολή νά προσθέτουμε μία ἀκόμη διαίρεσι τῶν ἤδη κατατεμαχισμένων χριστιανῶν τῶν ἱεραποστολικῶν περιοχῶν, ἐάν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν εἶναι ἡ Ἐ κ λ η σ ί α, ἡ μόνη ἀσφαλῆς καί βεβαία κιβωτός τῆς σωτηρίας;

Γιατί ἀκόμη νά ζητοῦμε ἀπό τοὺς Ὁρθοδόξους, πού ζοῦν σέ μὴ ὀρθόδοξες χῶρες καί συνάπτουν μικτοὺς γάμους, νά βαπτίζουν τὰ τέκνα τους Ὁρθόδοξα, ὅταν Ὁρθοδοξία καί Ρωμαιοκαθολικισμός ἐκφράζον ἐξ ἴσου τήν Ἀποστολικὴν πίστι;

Γιατί νά μὴ συλλειτουργοῦμε καί κοινωνοῦμε ἀμοιβαίως, ὅταν τὰ Μυστήρια καί τῶν δύο Ἐκκλησιῶν εἶναι ἔγκυρα, ἰσχυρά καί ἀποτελεσματικά;

Γιατί οί Χριστιανοί μιᾶς ἀπομεμακρυσμένης ἑλληνικῆς παροικίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ νά μή κοινωνοῦν στόν ρωμαιοκαθολικό νάό τῆς γειτονιαῖς των, ἀλλά νά ταξιδεύουν ἐπί ὤρας γιά νά εὔρουν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία, νά λειτουργηθοῦν καί νά λάβουν τά ἴδια Μυστήρια;

Εἶναι νομίζουμε χρέος ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων θεολόγων μας νά λάβουν σαφῆ καί συγκεκριμένη στάσι ἐπί τῆς καιρίας αὐτῆς ἐκκλησιολογικῆς παρεκκλίσεως.

Ἡ θεολογία τῶν ἀγίων Πατέρων μας οὐδέποτε ὑπῆρξε νεφελώδης, οὐδετέρα καί ἀφηρημένη. Πάντοτε ἀφοροῦσε τίς συγκεκριμένες ἠθικές καί δογματικές παρεκκλίσεις κάθε ἐποχῆς, πού ἐμπόδιζαν τήν σωτηρία τῶν πιστῶν.

Ἐμεῖς πάντως, ὅσο καί ἐάν κινδυνεύουμε νά παρεξηγηθοῦμε, θέλουμε νά "ἐπόμεθα τοῖς ἀγίοις Πατράσι".

Παραθέτουμε ἐν συνεχείᾳ τήν ὀρθόδοξο ὁμολογία τῆς πρό ἑκατόν ἐτῶν (1895) συνελθούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, τήν ὁποίαν καί ἐμεῖς οἱ ταπεινοί Ἀγιορεῖται ἀκραδάντως καί ἀπαρασαλεύτως καί τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος μέχρι τελευταίας μας ἀναπνοῆς πρεσβεύουμε καί ὁμολογοῦμε:

«Ἡ Ὁρθόδοξος ἄρα Ἀνατολική Ἐκκλησία δικαίως καυχᾶται ἐν Χριστῷ, ὅτι ἐστίν ἡ Ἐκκλησία τῶν ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί τῶν ἐννέα πρώτων αἰῶνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐπομένως ἡ Μία, Ἀγία, Καθολική καί Ἀποστολική τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, "στῦλος καί ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας" ἡ δέ νῦν Ρωμαϊκή ἐστίν Ἐκκλησία τῶν καινοτομιῶν, τῆς νοθεύσεως τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων καί τῆς παρερμηνείας τῆς τε Ἀγίας Γραφῆς καί τῶν Ὁρων τῶν Ἀγίων Συνόδων· διό εὐλόγως καί δικαίως ἀπεκηρύχθη καί ἀποκηρύσσεται, ἐφ' ὅσον ἄν ἐμμένῃ ἐν τῇ πλάνῃ αὐτῆς. "Κρείσσων γάρ

ἐπαινετός πόλεμος, λέγει καί ὁ θεῖος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, εἰρήνης χωρίζουσας Θεοῦ».

Η ΕΝΩΣΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΙΟΥΣ

Στό προηγούμενο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ μας (ἀρ. 18) ἐξεφράσαμε τήν βαθύτατη λύπη μας γιά τήν ἐφαρμογή τῆς μερικτῆς μυστηριακῆς διακοινωνίας μεταξύ τοῦ Ὁρθοδόξου Πατριαρχείου Ἀντιοχείας καί τῆς Συρο-ιακωβιτικῆς ἀντιχαλκηδονίου Ἐκκλησίας. Ἡ ἀνησυχία μας εὔρισκε ἔρεισμα στό εὐρύτατο ἐκκλησιολογικό χάσμα πού χωρίζει τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας ἀπό τίς ἀντιχαλκηδόνιες Ἐκκλησίες. Δέν εἶχαμε ἀκόμη μελετήσει τά πορίσματα τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί Ἀντιχαλκηδονίων, ἔτσι ὥστε δέν εἶχαμε τήν δυνατότητα νά θεμελιώσουμε τήν ἀνησυχία μας καί ἐπί τῶν μεγάλων δογματικῶν διαφορῶν, οἱ ὁποῖες καί σήμερα ἀκόμη μᾶς χωρίζουν ἀπό τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους. Μετά τήν δημοσίευσί ὑπό τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους κειμένου μέ τίτλο «Εἰσήγησις Ἐπιτροπῆς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὁρους Ἀθῶν περί τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ἀντιχαλκηδονίων», τήν μελέτη τῶν δημοσιευθέντων περί Ἀντιχαλκηδονίων στόν περιοδικό θρησκευτικό Τύπο καί τήν ἰδική μας σχετική μελέτη, ἡ ὁποία κατέληξε στήν δημοσίευσί ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας δύο ἐργασιῶν μέ τίτλους: «Συμβολή στόν ἐνδο-ορθόδοξο διάλογο γιά τήν ὀρθοδοξία» τῶν Ἀντιχαλκηδονίων» καί «Ἡ ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας περί τῆς ὀρθοδόξου

Χριστολογίας καί περί τῶν Ἀντιχαλκηδονίων», τονίζουμε ἐκ νέου τήν περυσινή μας ἀνησυχία γιά τήν μονομερῆ πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πλέον καί τίς μεγάλες δογματικές διαφορές πού μᾶς χωρίζουν ἀπό τοὺς Ἀντιχαλκηδονίους.

Μᾶς προκαλεῖ προσέτι πραγματική λύπη ἢ μετᾶδοσις, διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν, ἀπόψεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς ἀπαράδεκτες συμφωνίες τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς περί τῆς δῆθεν ταυτότητος πίστεως μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονίων. Δέν μᾶς διαφεύγει τῆς προσοχῆς ὅτι οἱ ἀπόψεις αὐτές ἔχουν περάσει καί στόν χῶρο τῶν διανοουμένων καί τῶν λογοτεχνῶν, χῶρος ὁ ὁποῖος ἐπηρεάζει σοβαρά τήν κοινή γνώμη. Ἐάν ὁ λαός τοῦ Θεοῦ συνεχίσῃ νά διδάσκεται τά ἀντίθετα πρὸς τήν πίστι του, φοβούμεθα ὅτι ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας θά κινδυνεύσῃ σοβαρά.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ ΦΟΡΕΥΣ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

Τό ἄρθρο τοῦ Καθηγητοῦ Βλασίου Φειδᾶ "Πηδάλιον καί ἐκκλησιαστική συνείδηση" (περιοδ. Ἐπίσκεψις, 31. 8. 1993) συμβάλλει κατὰ τήν γνώμη μας σημαντικά στήν ἀποκατάστασι τῆς ἀληθείας γύρω ἀπό τό πρόσωπο καί τήν θεολογική προσφορά τοῦ ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ὁ ὁποῖος ἀδίκως συκοφαντήθηκε ἀπό πλευρᾶς ὀρθοδόξων θεολόγων. Στό ἄρθρο αὐτό ὁ συγγραφεύς τοῦ Πηδαλίου ἅγιος Νικόδημος παρουσιάζεται ὡς πνευματεμόρος διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας.

Κατά τούς άδίκους έπικριτάς του ό άγιος Νικόδημος είναι υπεύθυνος για τήν ραγδαία άλλοτρίωσι τής εκκλησιαστικής εϋσεβείας καί για τήν εκκοσμίκευσι του λαου μας, καθώς καί για τήν εισαγωγή τής δικανικής (νομικιστικής) νοοτροπίας στήν έρμηνεία του στους ιερούς Κανόνας. Μέ τόν τρόπο αυτόν θίγεται καιρίως ή αξία του Πηδαλίου ως αναγκαιοτάτου βοηθήματος για τήν άσκησι τής όρθόδοξου ποιμαντικής.

Τό άτοπον καί άστοχον τής άδίκου αυτής έπικρίσεως κατά του άγιου Νικοδήμου προεκάλεσε τήν δικαία αντίδρασι του υγιους πληρώματος τής Έκκλησίας, μεταξύ των όποίων καί τής Ίερᾶς Κοινότητος του Άγίου Όρους.

Στό έν λόγω άρθρο έπισημαίνονται πολλά θετικά στοιχεΐα του Πηδαλίου καί ή σημασία τους για τήν Έκκλησία: ή αποκατάστασις του αϋθεντικου άρχαιοελληνικου κειμένου των ι. Κανόνων, ή απόδοσις των στήν όμιλουμένη ελληνική, ή συγκριτική αξιολόγησις ή συμφωνία των, καθώς καί ό πλουσιώτατος ύπομνηματισμός των υπό του Άγίου Νικοδήμου.

Έκείνο όμως πού κατέχει τήν πρώτη θέσι στήν διαπραγματεύσει του θέματος, καί εϋστοχα έτέθη καί ως τίτλος του άρθρου, είναι ή απόδειξις ότι ό συντάκτης του Πηδαλίου άγιος Νικόδημος ήταν φορέυς τής αϋθεντικής εκκλησιαστικής παραδόσεως καί αλάνθαστος εκφραστής τής γνησίας εκκλησιαστικής συνειδήσεως. Η συνοδική έγκρισις του Πηδαλίου καί ή αποδοχή του από όλη τήν Όρθόδοξο Έκκλησία αποτελούν, κατά τόν Καθηγητή κ. Φειδά, τήν έγγύησι για τήν ταυτότητα τής έρμηνείας των ι. Κανόνων προς τήν διαχρονική κανονική συνειδήσι τής Έκκλησίας. Τό Πηδάλιο αποτελεί κάτι περισσότερο από ένα άρτιο σύγγραμμα κανονικου δικαίου. Αποτελεΐ τήν έν Άγίω Πνεύματι καταγραφή όσων ή Έκκλησία ανεγνώριζε ως αϋθεν-

τική και σωτηριώδη παράδοσί της. Και αυτό όφείλεται στην άγιασμένη προσωπικότητα του Άγιου Νικοδήμου.

Έάν, κατά τον έλλογιμώτατο άρθρογράφο, οι διαπιστωμένες και γνωστές ιστορικές παρεκκλίσεις ή καταχρηστικές έρμηνειές άπετέλεσαν τό κίνητρο για την σύνταξι του Πηδαλίου, φρονούμε ταπεινώς ότι ή ταλαιπωρία τής Έκκλησίας από πολλά και σοβαρά έκκλησιολογικά, ποιμαντικά και πνευματικά προβλήματα, πού χαρακτηρίζει κατά ιδιαίτερο τρόπο την έποχή μας, άποτελεί για μās σοβαρότατο κίνητρο για τον άδιάκοπο άναβηπτισμό μας στά θεόπνευστα λόγια και πνευματόρρυτα νάματα του ιεροῦ Πηδαλίου. Όσον άφορά πάλι την έπιζήμια για την Έκκλησία κατασυκοφάντησι του ιεροῦ προσώπου του άγιου Νικοδήμου και του έργου του, την θεωρούμε έργο του μισοκάλου διαβόλου και άποτέλεσμα τής νοσηράς, ξένης προς τό έκκλησιαστικό φρόνημα, άνθρωπίνης άντιλήψεως.

Η ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Η έπιστολή του Μακαριωτάτου καθολικού Πατριάρχου πάσης Γεωργίας κ. κ. Ήλία Β' έκφράζει την έν Χριστώ κοινωνία τής Άγιωτάτης Έκκλησίας τής Γεωργίας μέ την καθ' όλου βέβαια Όρθόδοξο Έκκλησία, αλλά κατά ιδιαίτερο τρόπο μέ τό "Άγιον Όρος, μέ τό όποιο συνδέεται δι' άρρήκτων πνευματικών δεσμών. Άφ' ότου οι άγιοι Εὐθύμιος και Ίωάννης, οι κτίτορες τής Ίεράς Μονής τών Ίβήρων, έκτισαν κατά τον 10ον αιώνα την παλαιάφατο αυτή Ίερά Μονή, Ίβηρες μοναχοί έμόναζαν έν Άγίω Όρει μέχρι και τό τέλος του προηγούμενου αιώνας.

Ὁ γεωργιανός λαός υπέστη βαρύτερες δοκιμασίες στήν ροή τῆς ἱστορίας του. Πολλές φορές μεγάλα τμήματα τῆς Γεωργίας περιήρχοντο ὑπό περσική κυριαρχία, πράγμα πού ἐσήμαινε σφοδρούς διωγμούς κατά τῶν Χριστιανῶν. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἔχει ἀναδείξει ἀγίους Μάρτυρες κατά τίς περιόδους τῶν διωγμῶν αὐτῶν. Οἱ Γεωργιανοί πολὺ νωρίτερα ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας γνώρισαν τὸν ὀθωμανικὸ ζυγὸ καὶ βέβαια πολὺ ἀργότερα ἐλευθερώθηκαν ἀπὸ αὐτόν. Ἡ ἐπανάστασις τῶν μπολσεβίκων σήμαινε γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ὅ,τι ἀκριβῶς μᾶς εἶναι γνωστὸ καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας: διωγμούς τῶν πιστῶν, τῶν κληρικῶν, ἐρήμωσι ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηριῶν κλπ.

Ὡσάν νά μὴ ἔφθαναν ὅλα αὐτά, ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐπέτρεψε γιὰ τὸν γεωργιανὸ λαὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία του νέες δοκιμασίες, παρά τὴν πτώσι τοῦ ἀθεϊσμοῦ στήν πρώην Σοβιετικὴ Ἑνωσι. Ὁ Μακαριώτατος Καθολικὸς Πατριάρχης παραστατικώτατα διεκτραγωδεῖ τὴν κατάστασι τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας στήν σημερινὴ Γεωργία. Ἐμεῖς, πού ἀπὸ τὴν ἱστορία ὄλων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν γνωρίζουμε ὅτι πάντοτε οἱ Ὀρθόδοξοι ζοῦμε ζωὴ ἐσταυρωμένη, κατανοοῦμε τὸν πόνο καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ Μακαριωτάτου. Συμμετέχουμε διὰ τῆς ἐμπόνου προσευχῆς μας στὸ δράμα τοῦ ὁμοδόξου γεωργιανοῦ λαοῦ. Παρακαλοῦμε τὸν Κύριο νά ἐλαφρύνῃ τὸν σταυρὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας καὶ τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου της. Διδασκόμαστε, τέλος, ὅτι "πάροικοι καὶ παρεπίδημοι καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν" εἴμαστε σ' αὐτές τίς γήινες πατρίδες, καὶ ὅτι πορευόμαστε σταυρικά πρὸς τὴν ἐπουράνιο πατρίδα καὶ πόλι «ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός».

Τὴν ἐπιστολή, γραμμὴν στήν γεωργιανὴ καὶ μεταφρασμένην σέ ἀρχαῖζουσα ἑλληνικὴ, δημοσιεύουμε μέ ὠρισμένες μικρὲς φραστικὲς τροποποιήσεις στὰ σημεῖα, στὰ ὅποια ὁ γεωργιανὸς μεταφραστὴς δέν μπόρεσε νά ἀποδώσῃ σωστὰ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ ἐπομένως παρετηρεῖτο δυσχέρεια στήν κατανόησι τοῦ κειμένου. Ἀκολουθεῖ ἡ ἐπιστολή:

Τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ
Καθηγουμένῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
Ἀρχιμανδρίτῃ κ. κ. Γεωργίῳ
Εἰς Ἄγιον Ὄρος

Μετά μεγάλης ἐν Χριστῷ ἀγάπης χαιρετῶμεν ὑμᾶς ἐξ ὀνόματος τῆς χώρας ταύτης, ἣτις ὀνομάζεται Ἰβηρία, καί τοῦ λαοῦ τῆς, τῆς χώρας ὅπου προνοία Θεοῦ μετέφεραν τόν χιτῶνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣτις παρομοίως τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω τυγχάνει κληρονομία τῆς Παναγίας Θεοτόκου.

Προνοία Θεοῦ καί θελήσει τῆς Παναχράντου ἐπεσκέφθησαν τήν χώραν ταύτην οἱ Ἀπόστολοι Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος καί Σίμων ὁ Κανανίτης καί ἐκήρυξαν αὐτόθι τόν λόγον τοῦ Κυρίου.

Ἀρχάς τοῦ Δ' αἰῶνος, καθώς καί ἐν Βυζαντίῳ, ὁ Χριστιανισμός ἔγινε ἐπίσημος κρατική θρησκεία καί ἐν τῇ Γεωργίᾳ. Διὰ τὴν τόνισιν τὰς ἀγαθὰς σχέσεις μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καί τοῦ γεωργιανοῦ λαοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἀπέστειλεν εἰς τήν Γεωργίαν τὸ κάρφος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καί τὸ ὅποιον ἕως σήμερον φυλάσσεται ἐν τῇ Γεωργίᾳ ὡς ἓν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων κειμηλίων τῆς Οἰκουμένης.

Τόν Ε' αἰῶνα ἀποφάσει τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἱερᾶς Συνόδου ἡ Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας ἀνεγνωρίσθη αὐτοκέφαλος, εἰς τόν Προκαθήμενον δέ αὐτῆς ἐδόθη ὁ διακριτικὸς τίτλος Καθολικός. Ἀπὸ δέ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος οἱ Προκαθήμενοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας φέρουν τὸ ὄνομα Καθολικός Πατριάρχης, πρῶτος τῶν ὁποίων ἦτο ὁ Μακαριώτατος Καθολικός Πατριάρχης Μελχισεδέκ Α'.

Εἶναι γνωστά τὰ δεινὰ τοῦ πολυπαθοῦς λαοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας, τόσον εἰς τοὺς Γεωργιανούς ὅσον καί εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς Ὀρθοδόξους.

Ἡ Γεωργία εἶναι ἀποκλεισμένη μεταξύ μουσουλμανικῶν χωρῶν, πάντοτε σκοπευόντων τόν ἀφανισμόν τοῦ χριστιανισμοῦ ἡμῶν. Μυριάδες μαρτύρων ἔχουν θυσιασθῆ ὑπέρ τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανισμοῦ. Ὁ λαός καί ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἠνωμένοι ὑπερησπίζοντο τήν γῆν τῆς Γεωργίας, τήν Ὀρθοδοξίαν, τήν γεωργιανήν γλῶσσαν καί τόν πολιτισμόν της.

Ἐντονον ἄφησε τήν σφραγίδα αὐτῆς ἐπί τοῦ λαοῦ ἡμῶν ἡ ἑβδομηκονταετία τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος. Κατά τοὺς χρόνους ἐκείνους κατεστράφησαν καί ἔκλεισαν χιλιάδες Ἐκκλησιῶν καί Μοναστηρίων. Οἱ κληρικοί ὑπέφερον χαλεπούς διωγμούς. Τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φυλακάς καί διά σκληρῶν βασανιστηρίων ὠδηγοῦντο εἰς τόν μαρτυρικόν θάνατον.

Ἐφθασεν εἰς τό τέλος του τό κομμουνιστικόν καθεστῶς, ὅχι ὅμως καί ὁ δριμύς πειρασμός ἡμῶν. Οἱ ἔξωθεν ἐχθροί ἐβουλεύοντο νά ἀρπάξουν, νά διασπάσουν τήν γῆν τῆς Γεωργίας, δημιουργοῦντες πλασματικές συγκρούσεις εἰς τήν ἔσω Καρταλίαν καί Ἀμπχαζίαν, ἀνέκαθεν ἀδιάσπαστον γνήσιον τμήμα τῆς Γεωργίας. Οἱ ὀπαδοί τοῦ αὐτονομιστικοῦ κινήματος τῆς Ἀμπχαζίας ἐν συνεργασίᾳ μετά τῶν μελῶν τῆς συνομοσπονδίας τοῦ Βορείου Καυκάσου καί τῶν ρώσων ἐθνικιστῶν διά σκληρῶν βασάνων ἐδολοφόνησαν τό μεγαλύτερον τμήμα τοῦ εἰρηνικοῦ γεωργιανοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀμπχαζίας. Διωργάνωσαν μυστικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ὅπου ἕως σήμερον βασανίζουσι τόν λαόν. Ἠρήμωσαν τὰ ἱερά προσκυνήματα. Τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν ὑπέστησαν φοβεράς ἀτιμώσεις καί πολλάκις παρέμειναν ἄθα-

πτα... Θῦμα τῶν δολοφόνων ἔγινε καί ὁ ἱερομόναχος π. Ἀνδρέας, ὁ λειτουργῶν ἐν τῷ χωρίῳ Καμάνι, εἰς τήν ἰδίαν Ἐκκλησίαν, ὅπου τόν Ε' αἰῶνα ἐκοιμήθη ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

Ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σουχούμι-Ἀμπχαζίας Δανιήλ ὑπεχρεώθη νά ἐγκαταλείψῃ τήν ἐπαρχίαν του καί μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτόν κλήρου καί λαοῦ νά περάσουν πρόσφυγες τά ὕψηλά σύνορα καί νά εὔρουν ἄσυλον εἰς τά διάφορα μέρη τῆς Γεωργίας.

Οἱ ὑπόλοιποι ὀλίγοι Γεωργιανοί, οἱ ὅποιοι ἔως τέλους παρέμειναν εἰς τήν Ἀμπχαζίαν, ἀπερροφήθησαν καί ἐξηφανίσθησαν.

Μεγάλος εἶναι ὁ πόνος ἡμῶν. Ἡ Γεωργία ἐξαντλεῖται ἐξ αἱμορραγίας, καί ἐπιπλέον ἀπό τήν πεῖναν καί τήν οἰκονομικήν κρίσιν. Μόνον ἡ ἐλπίδα εἰς τόν Θεόν σώζει τόν λαόν...

Συνειδητοποιοῦμεν, βεβαίως, ὅτι τόν χαλεπόν τοῦτον πειρασμόν ἀπέστειλεν ὁ Θεός εἰς τόν λαόν ἡμῶν διά τήν πνευματικὴν του ἀφύπνισιν καί κάθαρσιν, διά τήν ἀναγέννησιν τῆς πίστεως.

Πολλάι χῶραι συμπαρεστάθησαν εἰς τήν Γεωργίαν, καί ἡ Ἑλλάδα εἶναι μεταξύ τῶν πρώτων. Διά τοῦτο ἐκφράζομεν τήν θερμοτάτην εὐγνωμοσύνην ἡμῶν. Ἀλλά δι' ἡμᾶς περισσοτέραν σημασίαν ἔχει ἡ πνευματικὴ συμπαράστασις. Διά τοῦτο παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς τοὺς ἁγίους πατέρας νά ἀναπέμφητε τὰς ἱεράς προσευχὰς ὑμῶν ὑπέρ τῆς Γεωργίας, ὑπέρ τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας ταύτης· νά προσεύχεσθε διά τό κράτος τῆς Γεωργίας, ὥστε νά κυβερνᾶται ἡ χώρα μέ τήν ὀρθόδοξον χριστιανικήν πίστιν.

Προσεύχεσθε, ἀδελφοί, ὑπέρ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Γεωργίας, ἵνα σκεπάσῃ ὁ Θεός τήν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐκ τῶν ὀρατῶν καί ἀοράτων ἐχθρῶν.

Παρακαλοῦμεν ἵνα ἀναπέμψητε τὰς δεήσεις ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, τοῦ Καθολικοῦ Πατριάρχου πάσης Γεωργίας Ἡλία Β΄.

Ταύτην τὴν παράκλησιν ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς διὰ τοῦτον προπαντός τὸν λόγον, ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος τυγχάνει κληρονομία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ διότι στερεοῦται καὶ διὰ τῶν ἰδιαιτέρων προσευχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Γεωργίας, τῶν κατὰ τοὺς προηγουμένους αἰῶνας ἀσκησάντων εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος Ἄθω. Συνδέει ἡμᾶς ἡ ἀληθὴς Πίστις καὶ συλλειτουργία κατὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον. Λίαν ἐκτιμῶμεν ἡμεῖς τὴν ὑψηλὴν ὑμῶν ἀσκησιν. Εἴθε αἱ προσευχαὶ ὑμῶν νά προστατεύσουσιν τὴν χώραν ἡμῶν διατελοῦσαν ἐν θλίψει. Καὶ ἡμεῖς ἐκ μέρους ἡμῶν ἀναπέμπομεν δεήσεις ὑπὲρ εὐδοώσεως τῆς πνευματικῆς ὑμῶν πορείας καὶ περαιτέρω ἐνισχύσεως εἰς τὰ ἀσκητικὰ ὑμῶν ἔργα.

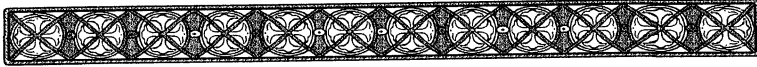
Μετ' ἀγάπης εὐχόμεθα εἰς ὑμᾶς διὰ τὰ ἐπὶ θύραις ἅγια Χριστούγεννα καὶ διατελοῦμεν πιστός ἀδελφός ἡμῶν.

1993 Δεκεμβρίου 21

Ἡλίας Β΄

Καθολικός Πατριάρχης πάσης Γεωργίας

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΜΑΣ

Τά αποτρόπαια έργα τῶν σατανολατρῶν ἀποδεικνύουν τήν βαθεῖα πνευματική κρίσι πού μαστίζει μέρος τῆς κοινωνίας μας.

Πολλοί συνάνθρωποί μας, ἐνῶ ἀρνοῦνται τήν χριστιανική πίστι καί ἐκκλησιαστική ζωή ἀπό ἕνα πνεῦμα ψευδομοντερνισμού, εἶναι πρόθυμοι νά τήν ὑποκαταστήσουν μέ παραθρησκευτικές, μαγεῖες, ἀποκρυφιστικές αἱρέσεις, ἀκόμη καί σατανολατρεῖες.

Ὁ σοφός Blaise Pascal λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πρόθυμος νά πιστεύσῃ τήν οἰανδήποτε ἀνοησία, ἐκτός ἀπό τήν προφανῆ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἀρνούμενος τόν Χριστό, πού τόν ἐλευθερώνει ἀπό τήν ἐξουσία τοῦ διαβόλου καί ἀπό ὅλα τά σκοτεινά του ἔργα, μένει ἀπροστάτευτος καί ἐκτεθειμένος στίς καταστροφικές δαιμονικές δυνάμεις.

Καί ὅταν ἀκόμη δέν δίδει ἐκούσια τήν θέλησί του στόν διάβολο, μένοντας ἀθωράκιστος ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ, χρησιμοποιεῖται ἀπό τούς δαίμονες σάν ὄργανό τους.

Τά νέα παιδιά πού πάντα φάχνουν γιά κάτι νέο, εἶναι ιδιαίτερα εὐάλωτα στίς καταστάσεις αὐτές.

Πολλοί θά σπεύσουμε νά καταδικάσουμε τούς πρωτεργάτες τῶν σατανικῶν ἐγκλημάτων. Λίγοι ὅμως θά ἀναλογισθοῦν ὅτι πολλοί εὐθύνονται γιά τό κατάντημα τῶν παιδιῶν αὐτῶν.

(*) Ἀπάντησις τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας σέ ἐρώτημα πού ἐτέθη ἀπό τόν π. Κωνσταντῖνο Στρατηγόπουλο γιά τήν ἐκπομπή του τῆς 2-1-1994 στόν Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ευθύνεται ή Παιδεία μας πού δέν προσφέρει στά παιδιά μας, πέρα από τίς ξηρές γνώσεις, άληθινή έλληνορθόδοξη χριστιανική παιδεία. Υπάρχουν μάλιστα εκπαιδευτικοί πού κάνουν ό, τι μπορούν για νά γκρεμίσουν τήν πίστι στίς φυχές τών παιδιών. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται και οι άθεοι "θεολόγοι" πού κυνικά λέγουν στους μαθητάς των ότι αυτά πού δεδάσκουν δέν τά πιστεύουν ή και κάνουν άθείστική προπαγάνδα. "Όλοι μπορούμε νά φαντασθούμε τό γκρέμισμα πού γίνεται στίς νεανικές φυχές, και τό χάος μέσα στό όποιο ρίπτονται.

Μεγάλη ευθύνη έχει ακόμη ένα όλόκληρο σύστημα παραπαιδείας, πού οδηγεί τά νειάτα μας στόν δαιμονισμό. Η παραπαιδεία αυτή τής μαγείας και τής σατανολατρείας αιχμαλωτίζει τόν νοῦ και τίς αισθήσεις τών παιδιών από τά πρώτα τους βήματα μέ ειδικά μελετημένα και καθόλου άθῶα παιχνίδια, μέ περιοδικά, βιβλία και κόμικς, στά όποια κυριαρχοῦν πρόσωπα μάγων και άλλες άποτρόπαιες μορφές για νά έθίζωνται τά παιδιά στίς καταστάσεις αυτές, μέ τήν γνωστή μουσική heavy metals, πού περικλείει ύποσυνείδητα δαιμονικά μηνύματα και άρέσει στά νιάτα.

Παρόμοια άγωγή δίδει και ή τηλεόρασις μέ τά θρίλερς, κινούμενα σχέδια, βίντεοκλίπς, συνεντεύξεις, φίλμς και τηλεσειρές.

Διερωτάται κανείς εάν όλη αυτή ή παραπαιδεία του σατανά γίνεται μόνο χάριν αίσχροῦ κέρδους ή είναι ώργανωμένη, ύποκινείται από σκοτεινά κέντρα και προετοιμάζει τήν έπικράτησι του Άντιχρίστου.

Διαβάζουμε στίς έφημερίδες ότι σατανικά βιβλία, σολομονικές, είδη μαγείας πωλοῦνται τώρα έλεύθερα σε ειδικά καταστήματα. Δέν αποκλείεται μετά από λίγο να ιδούμε και κάποιες έπιγραφές "Έκκλησία του Σατανά", όπως στίς Η.Π.Α.

Μετά από όλα αυτά δέν θά εἶναι ἄδικο νά ρίψουμε ὅλη τήν εὐθύνη μόνο στους αὐτουργούς τῶν σατανικῶν ἐγκλημάτων ἀγνοώντας τους ἠθικούς αὐτουργούς;

Ποιός θά δικάσῃ, ἀλήθεια, τους ἰσχυρούς ἠθικούς αὐτουργούς πού ἐν ὀνόματι τῆς ἀνεξιθρησκείας, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς τέχνης ὀδηγοῦν τά νιάτα μας στήν ἐγκληματικότητα καί τήν διαφθορά;

Ἄν θέλουμε νά μή θρηνήσουμε καί ἄλλα παρόμοια θύματα, πρέπει τώρα ἡ Πολιτεία βοηθουμένη ἀπό τήν Ἐκκλησία νά ἀναβαθμίση πνευματικά τήν Παιδεία μας, πού βασισμένη στήν Ὀρθοδοξία μπορεῖ νά ὀδηγή τά παιδιά στήν ἀληθινή ἐλευθερία τῆς ἀγάπης, καί ἀκόμη νά κηρύξῃ ἀμείλικτο πόλεμο ἐναντίον κάθε μορφῆς παραπαιδείας διαφθορᾶς.

Μέ χαρά ἀκούσαμε ὅτι ἡ ὑφυπουργός κα Μαρία Ἀρσένη θά εἰσηγηθῇ μέτρα γιά τήν περιστολή ἀπό τά μαζικά μέσα ἐνημερώσεως σκηνῶν βίας κατὰ γυναικῶν, σκηνῶν πού παρακινοῦν ἀνώριμους ἀνθρώπους νά τίς μιμοῦνται.

Τά μέτρα πρέπει νά ἐπεκταθοῦν σέ κάθε μορφῆ βίας, διαφθορᾶς, μαγείας, παραθρησκείας καί σατανολατρείας. Διαφορετικά ἡ κοινωνία μας, ἀνεχομένη αὐτή τήν παραπαιδεία, θά εἶναι συνυπεύθυνη γιά κάθε βιαιότητα καί ἐγκλημα πού κάθε τόσο θά ἀποκαλύπτεται καί θά ταρασῆ τά λιμνάζοντα νερά τῆς ἀδιαφορίας μας.

Καί ἀκόμη ἄς φροντίσῃ ἡ Πολιτεία νά μή προωθῆ θεσμούς ὅπως τά ὑπό ἴδρυσιν καζίνο, τά ὁποῖα ὅπου ἱδρυθοῦν θά συντελέσουν στήν αὔξησι τῆς διαφθορᾶς καί τήν διάλυσι οἰκογενειῶν.

Κάθε ἀντιχριστιανικός θεσμός καί νόμος, ὅπως αὐτός πού νομιμοποιεῖ τίς ἀμβλώσεις, πρέπει νά καταργηθῇ ἀπό τήν Ἐλληνική Πολιτεία πού ἔχει τό μοναδικό προνόμιο νά διατηρῇ ὑπό

τό πολιτειακό κέλυφός της τόν πολύτιμο μαργαρίτη τῆς Ὁρθοδοξίας.

Εἶναι ἐλπιδοφόρο ὅτι σήμερα κατανοεῖται καί ἀπό ὑψηλά ἱσταμένους παράγοντας τῆς Πολιτείας ἡ σημασία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας γιά τήν προσωπική καί ἔθνική μας αὐτοπραγματώσι.

Εἶναι καλές οἱ διακηρύξεις ὑπέρ τῆς Ὁρθοδοξίας. Πρέπει ὅμως νά συνοδεύωνται ἀπό συνέπεια καί ἀγωνιστικότητα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθηγουμένου Ί. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου: Η ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ ΚΑΙ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΩΝ	5
Τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Σωφρονίου Σαχάρωφ: ΚΑΤΑΞΙΩΣΟΝ ΚΥΡΙΕ ΕΝ ΤΗ ΗΜΕΡΑ ΤΑΥΤΗ ΑΝΑΜΑΡΤΗΤΟΥΣ ΦΥΛΑΧΘΗΝΑΙ ΗΜΑΣ.	24
ΕΟΡΤΙΟΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ	34
Ἱερομονάχου Μ. Σιμωνοπερίτου: ΔΙΑΚΟ-ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Ο ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΜΕΝΟΣ	42
Ἀρχιμανδρίτου Δαμασκηνοῦ Κατρακούλη: ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΝΟΗΤΗΝ ΘΕΟΠΤΙΑΝ.	55
«ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ» ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΡΩΣΙΑ	62
ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ	
Ἡ συμφωνία μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς	69
Ἡ ἔνωσις μέ τούς Ἀντιχαλκηδόνιους	73
Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης φορεῖς τῆς αὔθεντικῆς Παραδόσεως	74
Ἡ δοκιμασία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας.	76
Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΚΑΙ Η ΕΥΘΥΝΗ ΜΑΣ.	82

**Κεντρική διάθεση και διακίνησης
Έκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη»
Έρμού 34 τηλ. 266.755
546 23 Θεσσαλονίκη**

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΜΕΛΙΣΣΑ»

ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ (0397) 23313, FAX24415